TİYATRO

JEAN-PAUL SARTRE

KİRLİ ELLER

OYUN, 7 TABLO

VARLIK YAYINLARI

JEAN-PAUL SARTRE

KİRLİ ELLER

(Yedi tabloluk piyes)

Çeviren:
SAMİH TİRYAKİOĞLU

VARLIK YAYINEVİ
Ankara Caddesi, İstanbul

TİYATRO SERİSİ : 16

Varlık Yayınları, sayı : 1152
İstanbul'da Ekin Basımevi'nde basılmıştır.
Temmuz, 1965

KİRLİ ELLER

KİŞİLER

HUGO, Ülkücü ve aydın bir anarşist, Jessica'nın kocası Höderer'in sekreteri.

OLGA, Hugo'nun sevgilisi, soğukkanlı, koyu bir partici.
CHARLES, Partinin adam öldürme işlerinde çalışır.
FRANTZ, Partinin adam öldürme işlerinde çalışır.
LOUIS, Partinin şeflerinden biri.
İVAN, Bir sabotajcı.
JESSICA, Hugo'nun kuşbeyinli, fakat güzel karısı.
HÖDERER, Partinin şeflerinden önemli bir politikacı.
SLICK, Höderer'in muhafızı.
GEORGES, Höderer'in muhafızı.
KARSKİY, Beşli Cephe'nin sekreteri.
PRENS PAUL, Kıral Naibinin oğlu.

Olay İkinci Dünya Savaşının sonlarına doğru, sırayla Alman ve Rus işgallerine sahne olup bu iki Devletin nüfuzları altına giren İllirya adlı, küçük bir hayali Orta Avrupa ülkesinde geçer.

BİRİNCİ TABLO

OLGA'nın evinde

Ana yolun kıyısında, küçük bir evin giriş katı. Sağda, sokak kapısı ve pancurları kapalı bir pencere. Dipte, küçük bir komodinin üzerinde telefon. Solda, dibe doğru, bir kapı. Masa, sandalyeler. Ucuz ve dermeçatma eşya. Bu yerde oturan insanın eşyaya hiç aldırmadığı hissedilir. Solda, kapının yanında, bir şömine: Şöminenin üzerinde bir ayna vardır. Zaman zaman yoldan otomobiller geçer. Korna ve klâkson sesleri.

I. SAHNE

OLGA, sonra HUGO

Olga yalnızdır, bir radyo alıcısının önüne oturmuş, düğmeleri çevirmektedir. Yayını bozucu gürültüler, sonra oldukça belirli bir ses duyulur.

SPİKER — Alman orduları bütün cephe boyunca çekilmektedirler. Sovyet orduları İllirya sınırına kırk kilometreleki Kischnar'ı ele geçirmişlerdir. İllirya kıtaları imkân bulukları her yerde savaşa girmekten kaçınmaktadırlar. Birçok açaklar şimdiden Müttefiklerden yana geçmiş bulunuyorlar. lliryalılar, Sovyetler Birliği'ne karşı silâha sarılmağa zorlanığınızı biliyoruz, İllirya halkının çok demokratik duygularını a biliyoruz ve biz...

Olga düğmeyi çevirir. Ses susar. Olga gözleri bir yere dikili, kımıldamadan durur. Biraz ara. Kapıya vurulur. Kadın irkilir. Kapıya yine vurulur. Olga yavaş yavaş kapıya doğru gider. Yine kapı vurulur.

OLGA — Kim o?

HUGO'NUN SESİ — Hugo.

OLGA — Kim?

HUGO'NUN SESİ — Hugo Barin. *(Olga bir an irkilir, sonra kapının önünde kımıldamadan durur.)* Sesimi tanımadın mı? Açsana canım! Aç kapıyı!

Olga çabucak komodine doğru gider... çekmeden sol eliyle bir şey alır, sol elini bir havlu ile örter, gidip kapıyı açar ve bir sürprizle karşılaşmamak için kendini hızla geriye atar. Kapının önünde 23 yaşında, uzun boylu bir genç durmaktadır.

HUGO — Ben geldim. *(Bir an sessiz bakışırlar.)* Şaşırdın mı?

OLGA — Yüzünün hali şaşırttı beni.

HUGO — Evet. Değiştim. *(Biraz ara.)* Beni iyice gördün ya? Tanıdın ya? Bir yanlışlık olamaz ya? *(Havlunun altında gizli tabancayı göstererek.)* Bunu yerine koyabilirsin o halde.

OLGA *(Tabancayı bırakmıyarak.)* — Beş yıl yatacaksın sanıyordum ben.

HUGO — Evet, beş yıl yatacaktım.

OLGA — Gir içeriye, kapıyı kapa. *(Bir adım geriler. Tabanca Hugo'nun üzerine tam tamına çevrilmiş değildir ama yine de çevrilmiş sayılır. Hugo güleyerek tabancaya bakar, Olga'ya yavaş yavaş arkasını döner, sonra kapıyı kapar.)* Kaçtın mı?

HUGO — Kaçmak mı? Deli değilim ben. Onlar beni omuzlarımdan kavradıkları gibi kapı-dışarı ettiler. *(Biraz ara.)* İyi halim yüzünden serbest bırakıldım.

OLGA — Karnın aç mı?

HUGO — Aç olsa işine gelirdi, değil mi?

OLGA — Neden?

HUGO — Vermek öyle rahattır ki: Araya mesafe koyar. Sonra, yemek yiyen insanın zararsız bir hali vardır. *(Biraz ara.)* Affedersin ama ne açım, ne susuz.

OLGA — Kısaca "hayır" desen de olurdu.

HUGO — Unuttun mu yoksa: Ben çok konuşurdum.

OLGA — Hatırlıyorum.

HUGO — *(Çevresine bakınır.)* Bu ne dağınıklık! Yine de herşey yerli yerinde. Yazı makinem n'oldu?

OLGA — Satıldı.

HUGO — Ya! *(Biraz ara. Odanın içine bakınır.)* Bomboş.

OLGA — Neymiş boş olan?

HUGO — *(Eliyle çevresini gösterir.)* Burası! Eşyalar bir çöle konulmuş sanki. Ordayken kollarımı açtım mı, karşılıklı iki duvara da dokunabiliyordum. Yaklaş bana. *(Olga yaklaşmaz.)* Sahi, insan hapisten dışarıda araya mesafe koyarak yaşar. Ne çok boş yer var burda! Hür olmak tuhaf şey, baş dönmesi veriyor insana. İnsanlarla, el değdirmeden konuşma alışkanlığını yeniden edinmem gerekiyor.

OLGA — Ne zaman salıverdiler seni?

HUGO — Az önce.

OLGA — Doğru buraya mı geldin?

HUGO — Nereye gideyim istiyordun?

OLGA — Kimseyle konuşmadın ya? *(Hugo ona bakar, gülmeğe başlar.)*

HUGO — Hayır, Olga. Hayır. İçin rahat etsin. Kimseyle konuşmadım. *(Olga biraz rahatlar, ona bakar.)*

OLGA — Saçlarını kesmediler mi?

HUGO — Hayır.

OLGA — Alnına sarkan saç tutamını kesmişler ama. *(Biraz ara)*

HUGO — Beni gördüğüne sevindin mi?

OLGA — Bilmem. *(Yoldan bir otomobil geçer. Klâkson sesi, motor gürültüsü. Hugo irkilir. Otomobil uzaklaşır. Olga soğuk soğuk onu gözler.)* Seni salıverdikleri sahiyse neden korkuyorsun?

HUGO — *(Alaycı)* Öyle mi dersin? *(Omuzlarını silker. Biraz ara.)* Louis n'apıyor?

OLGA — N'apsın. İyi.

HUGO — Ya Laurent?

OLGA — O... onun talihi yâver gitmedi.

HUGO — İçime doğmuştu. Neden bilmem, bir ölüyü düşünür gibi düşünür olmuştum onu. Değişiklikler oldu herhalde.

OLGA — Almanlar buraya geleliberi işler çok güçleşti.

HUGO — *(Aldırmazlıkla)* Sahi. Burada onlar.

OLGA — Üç aydan beri. Beş tümen. Aslında, Macaristan'a gitmek için geçiyorlardı. Sonra kaldılar.

HUGO — Ya! Ya! *(İlgi ile.)* Sizin orada yeniler var mı?

OLGA — Çok var.

HUGO — Gençler mi?

OLGA — Epiy gençler de var. Artık tam tamına eskisi gibi adam toplamıyorlar. Doldurulması gereken boşluklar var: Şimdi... daha az titiz davranıyoruz.

HUGO — Eeee, tabii: Zamana uymak gerek. *(Hafif bir kaygı ile.)* Ama esasında yine herşey aynı, değil mi?

OLGA — *(Sıkılarak.)* Eh... ana hatları bakımından, tabii.

HUGO — Ama sonuç şu: Canınızı kurtardınız. İnsan hapisteyken başkalarının yaşamağa devam ettiklerini güç aklı alıyor. Erkek arkadaşın var mı?

OLGA — Arasıra. *(Hugo'nun bir hareketi üzerine.)* Şu sırada yok.

HUGO — Benden... sözettiğiniz olur muydu bazen?

OLGA — *(Yalan söylediği bellidir.)* Arada bir.

HUGO — Benim zamanımdaki gibi, geceleri bisikletle geliyorlar, masanın başına oturuyorlardı herhalde. Louis piposunu dolduruyor, birisi de şöyle diyordu: Bizim delikanlı o önemli görevi yapmayı böyle bir gecede üzerine aldı, değil mi?

OLGA — Böyle de diyorlardı, başka şeyler de söylüyorlardı.

HUGO — Siz de şöyle diyordunuz belki: İyi başardı doğrusu, işini temiz tarafından gördü, kimseyi de ele vermedi.

OLGA — Evet. Evet. Evet.

HUGO — Bazen yağmur uyandırıyordu beni. Suya kavuşacaklar, diyordum kendi kendime. Sonra, tekrar dalmadan önce: Belki bu gece sözedecekler benden, diyordum. Ölülere olan başlıca üstünlüğüm buydu: Sizlerin beni düşündüğünüzü düşünebiliyordum. *(Olga elinde olmadan, becerikssiz bir hareketle onun kolunu tutar. Bırakır. Olga Hugo'nun kolunu bırakır. Hugo biraz kasılır.)* Sonra günün birinde şöyle dediniz: Daha üç yılı var, hapisten çıkınca da *(Gözlerini Olga'dan ayırmaksızın tavır değiştirerek.)* ... hapisten çıkınca da mükâfat olsun diye köpek gibi gebertiriz onu.

OLGA — *(Birden gerileyerek.)* Deli misin sen?

HUGO — Hadi Olga! Hadi! *(Biraz ara.)* Bana çikolata gönderme işini sana mı verdiler?

OLGA — Ne çikolatası?

HUGO — Hadi canım, hadi!

OLGA — *(Emir vermcesine)* Ne çikolatası?

HUGO — Pembe bir kutuda, likörlü çikolatalar. Tam altı ay Dresch adında biri muntazaman yiyecek paketleri yolladı bana. Bu adda birini tanımadığım için paketlerin sizden geldiğini sezdim, sevindim. Sonra paket filân gelmez oldu. Beni unutuyorlar, diye düşündüm. Derken üç ay önce bir paket geldi. Aynı adam göndermişti, içinde çikolata ile sigara vardı. Sigaraları ben içtim, çikolataları da hücre arkadaşım yedi. Çok hastalandı zavallı, çok hem. Bunun üzerine: Beni unutmuyorlar, diye düşündüm.

OLGA — Sonra?

HUGO — Bu kadar.

OLGA — Höderer'in arkadaşları vardı, onlar da seni sevmiyorlardı herhalde.

HUGO — Bunu bana bildirmek için iki yıl beklemezdi onlar. Yok Olga, olup bitenleri düşünmeğe bol bol vaktim oldu, sonra tek bir sonuca varabildim: Başlangıçta Parti bir işe yarıyabileceğimi düşünüyordu, sonradan fikir değiştirdi.

OLGA — *(Sertliğe kaçmadan.)* Çok konuşuyorsun, Hugo. Çok konuşuyorsun hep. Yaşadığını hissetmek için konuşmak ihtiyacındasın.

HUGO — Söylemene hâcet yok: Çok konuşuyorum, çok şeyler biliyorum ve siz de hiçbir zaman güvenmediniz bana. Daha fazlasını düşünmeğe lüzum yok. *(Biraz ara.)* Bu yüzden de gücenmiş değilim size. Bu iş ters başlamıştı zaten.

OLGA — Hugo, bak bana. Söylediklerine kendin de inanıyor musun? *(Hugo'ya bakar.)* Evet, inanıyorsun. *(Şiddetle.)* Öyleyse neden geldin evime? Neden? Neden?

HUGO — Çünkü sen bana ateş edemezsin. *(Olga'nın hâlâ elinde tuttuğu tabancayı bakmak gülünç.)* Hiç değilse ben böyle sanıyorum. *(Olga havluya sarılı tabancayı öfkeyle masanın üstüne atar.)* Gördün yaa.

OLGA — Dinle beni, Hugo: Söylediklerinin tek kelimesine inanmıyorum, senin için de kimseden emir almış değilim. Ama farzımuhal, alırsam, bil ki emredileni yapacağım. Partiden birisi de sorarsa, senin burada olduğunu söyliyeceğim onlara, gözümün önünde seni öldüreceklerini bilsem de hattâ. Paran var mı?

HUGO — Hayır.

OLGA — Sana para vereyim, çık git.

HUGO — Nereye? Limanın dar sokaklarında mı, yoksa rıhtımlarda mı dolaşayım? Su soğuk, Olga. Burada, n'olursa olsun, ışık var, oda sıcak. Ölüm daha rahat olacak.

OLGA — Hugo, Parti ne emrederse yapacağım. Yemin ederim ki onun verdiği emri yapacağım.

HUGO — Görüyorsun ya, sahi demek.

OLGA — Git hadi.

HUGO — Gitmiyeceğim. *(Olga'nın taklidini yaparak.)* "Parti ne emrederse yapacağım." Ama sürprizlerle karşılaşacaksın. İnsan ne kadar iyi niyetli olsa yaptığı, Parti'nin kendisine emrettiği değildir hiçbir zaman. "Höderer'in evine gideceksin. Üç kurşun sıkacaksın onun karnına." İşte basit bir emir, değil mi? Ben de Höderer'in evine gittim, karnına üç kurşun sıktım. Ama başka şeydi bu. Emir memir yoktu artık. Bir an gelir ki emirler seni tek başına bırakırlar. Emir arkada kalmıştı, ben tek başıma ilerliyordum, tek başıma da öldürdüm ve... niçin, onu da bilmiyorum hattâ. Parti sana üzerime ateş et diye emir versin isterdim. Görmek için. Görmek için sadece.

OLGA — Görürdün. *(Biraz ara.)* N'apacaksın şimdi?

HUGO — Bilmiyorum. Düşünmedim bunu. Hapisanenin kapısını açtıkları zaman buraya geleceğimi düşündüm. geldim.

OLGA — Jessica nerde?

HUGO — Babasının evinde. İlk zamanlar arasıra mektup yazdı. Benim adımı taşımıyor artık galiba.

OLGA — Seni nerde barındırayım? Her gün arkadaşlar geliyor. Akıllarına estiği gibi giriyorlar içeriye.

HUGO — Odana da mı?

OLGA — Hayır.

HUGO — Ben odana giriyordum. Divanın üzerinde kırmızı pike bir örtü, duvarlarda sarı-yeşil baklava biçimi desenli bir kâğıt, iki de resim vardı. Birisi benimdi.

OLGA — Eşyanın listesini mi çıkardın?

HUGO — Hayır: Hatırlıyorum sadece. Çok zaman düşünüyordum bunu. İkinci resime epiy aklım takıldı: Kimindi, bilemiyorum.

Yoldan bir otomobil geçer. Hugo irkilir. İkisi de susar. Otomobil durur. Kapısının kapandığı duyulur. Sokak kapısına vurulur.

OLGA — Kim o?

CHARLES'IN SESİ — Benim, Charles.

HUGO — *(Alçak sesle)* Charles kim?

OLGA — *(Alçak sesle)* Bizimkilerden biri.

HUGO — *(Ona bakarak)* N'apacağız? *(Çok kısa ara. Charles yeniden kapıyı vurur.)*

OLGA — Eeee? Ne bekliyorsun? Odama git: Anılarını tamamlarsın. *(Hugo çıkar. Olga kapıyı açmağa gider.)*

II. SAHNE

OLGA, CHARLES ve FRANTZ

CHARLES — Nerde o?

OLGA — Kim o?

CHARLES — O herif işte. Kodesten çıkalıberi peşindeyiz. *(Kısa sessizlik.)* Burda yok mu?

OLGA — Burda.

CHARLES — Nerde hani?

OLGA — Orda. *(Odasını gösterir.)*

CHARLES — İyi. *(Frantz'a peşinden gelsin diye işaret eder, elini ceketinin cebine sokar, bir adım ilerler. Olga onun önünü keser.)*

OLGA — Olmaz.

CHARLES — Çabuk bitecek bu iş Olga. İstersen git de yolda biraz dolaş. Gelince ne kimseyi bulacaksın, ne de bir iz. *(Frantz'a göstererek.)* Temizliği delikanlı yapacak.

OLGA — Olmaz.

CHARLES — Bırak da işimi göreyim, Olga.

OLGA — Louis mi gönderdi seni?

CHARLES — Evet.

OLGA — Nerde o?

CHARLES — Arabada.

OLGA — Git çağır onu. *(Charles çekinir.)* Hadi! Git çağır onu diyorum sana.

Charles bir işaret yapar; Frantz kaybolur. Olga ile Charles sessizce karşı karşıya dururlar. Olga gözlerini Charles'dan ayırmaksızın, masanın üzerinden içinde tabanca bulunan harbiyeyi alır.

III. SAHNE

OLGA, CHARLES, FRANTZ, LOUIS

LOUIS — N'oluyorsun yahu? Ne diye işlerini yapmalarına engel oluyorsun?

OLGA — Çok acele ediyorsunuz.

LOUIS — Çok mu acele ediyoruz?

OLGA — Gönder onları.

LOUIS — Dışarda bekleyin beni. Çağırırsam gelirsiniz. *(Çıkarlar.)* Eeee? Ne diyeceksin bana? *(Biraz ara.)*

OLGA — *(Yavaşça.)* Louis, bizim için çalıştı o.

LOUIS — Çocuk olma, Olga. Bu herif tehlikeli. Konuşmaması lâzım.

OLGA — Konuşmıyacak.

LOUIS — O mu? Ne gevezedir o...

OLGA — Konuşmıyacak.

LOUIS — Onu olduğu gibi görüyor musun diye düşünüyorum. Ona zaafın oldu hep.

OLGA — Senin de onun aleyhinde zaafın oldu. *(Biraz ara.)* Louis, zaaflarımdan sözedelim diye çağırmadım seni buraya; Partinin yararına konuşuyorum ben. Almanlar buraya geleliberi çok insan kaybettik. Yine işe yarar mı diye sınamadan onu temizliyemeyiz.

LOUIS — Yine işe yarar mı dedin? Disiplinsiz bir anarşist parçasıydı o, pozlar takınmaktan başka şey düşünmeyen bir aydındı, dilediği zaman çalışan, olur olmaz şeyler yüzünden işini bırakıveren bir burjuvaydı.

OLGA — Ama yirmi yaşındayken Höderer'i muhafızlarının arasında öldüren; siyasi bir suikasti kıskançlık yüzünden işlenmiş cinayet kılığına sokan da o.

LOUIS — Siyasi bir suikast miydi? Hiçbir zaman aydınlanmadı bu iş.

OLGA — İyi ya işte: Bu işi şimdi aydınlatmak gerek.

LOUIS — Kokuşmuş bir iş bu, elimi sürmek istemem. Hem sonra, nasıl olsa sınavdan geçirmeğe vaktim de yok.

OLGA — Benim vaktim var. *(Louis bir hareket yapar.)* Louis, korkarım ki fazla duygu karıştırıyorsun bu işe.

LOUIS — Olga, ben de senin bu işe daha fazla duygu karıştırmış olmandan korkuyorum.

OLGA — Duygularıma tâbi olduğumu gördün mü hiç? Onu şartsız olarak hayatta bırakasın istemiyorum senden. Hayatı vizgelir bana. Sadece diyorum ki, onu yoketmeden önce, Partinin onu tekrar alıp alamıyacağını incelemek gerek.

LOUIS — Parti onu yine alamaz artık: Asıl şimdi alamaz. Sen de biliyorsun pekâlâ.

OLGA — Sahte bir ad altında iş görüyordu. Laurent'la Dresden hariç, kimse onu tanımıyordu. Laurent öldü, Dresden de cephede. Konuşacağından mı korkuyorsun? İyice göz-kulak olursak konuşmaz. Aydının, anarşistin biri mi dedin? Evet ama, aynı zamanda umudsuzluğa kapılmışın biri. İyi çekilip çevrilirse işe yarıyacak bir adam haline gelebilir. Bunu da isbat etti.

LOUIS — Eeee? Senin teklifin ne?

OLGA — Saat kaç?

LOUIS — Dokuz.

OLGA — Geceyarısı yine gelin. Höderer'e niçin ateş ettiğini, bugünkü durumunun n'olduğunu sorup öğreneceğim. Bizimle çalışabileceğine bütün vicdanımla inanırsam bunu kapının ardından size söylerim. Siz de onu rahat bırakır, yarın kendisine direktiflerinizi verirsiniz.

LOUIS — Ya işe yaramıyacaksa?

OLGA — O zaman size kapıyı açarım.

LOUIS — Azıcık şey için koskoca tehlike.

OLGA — Ne tehlikesi? Evin çevresinde kimse var mı?

LOUIS — Dört kişi.

OLGA — Geceyarısına kadar nöbet tutsunlar. *(Louis kımıldamaz.)* Louis, bizim için çalıştı o. Bırakmalı şansını denesin.

LOUIS — Pekâlâ. Geceyarısı görüşürüz. *(Çıkar.)*

IV. SAHNE

OLGA, sonra HUGO

Olga kapıya gidip açar. Hugo çıkar.

HUGO — Ablanmış.

HUGO — Ne?

HUGO — Duvardaki resim. Ablanın resmiymiş. *(Biraz ara.)* Benim resmimi de kaldırmışsın. *(Olga cevap vermez. Hugo ona bakar.)* Acaip bir halin var. Ne istiyorlarmış?

OLGA — Seni arıyorlar.

HUGO — Ya! Burda olduğumu söyledin mi onlara?

OLGA — Evet.

HUGO — İyi. *(Çıkmak için davranır.)*

OLGA — Gece aydınlık, evin çevresinde de adamlar var.

HUGO — Öyle mi? *(Masanın başına oturur.)* Yiyecek bir şey ver bana. *(Olga gidip bir tabak, ekmek, jambon getirir. Tabakla yiyecekleri masanın üstüne, Hugo'nun önüne koyarken, o konuşur:)* Odandan yana aldanmamışım. Bir defa bile. Hepsi kafamdaki gibi. *(Biraz ara.)* Yalnız, kodesteyken: Bir hâtıra bu, diyordum kendi kendime. Sahibi oda orda, duvarın ardında. İçeriye girdim, odana baktım hafızamdakinden daha gerçek hali yoktu. Hapisane hücresi de bir düş'tü. Üzerine ateş ettiğim gün, Höderer'in gözleri de öyleydi. Acaba uyanabilecek miyim dersin? Belki arkadaşların ellerinde tabancaları, üzerime yürüdükleri zaman...

OLGA — Burda olduğun sürece sana dokunmıyacaklar.

HUGO — Bunu sağladın ha? *(Kendine yarap koyar.)* İyi ama, eninde sonunda burdan çıkmam gerek.

OLGA — Bekle. Bir gece vaktin var. Bir gecede çokşeyler olabilir.

HUGO — N'olsun istiyorsun?

OLGA — İşler değişebilir.

HUGO — Ne gibi?

OLGA — Sen. Ben.

HPGO — Sen mi?

OLGA — Bu sana bağlı.

HUGO — Seni değiştirmem mi sözkonusu? *(Gülerek Olga'ya bakar, kalkıp ona gider. Kadın sert bir hareketle çekilir.)*

OLGA — Böyle yaparak değil. Böyle yaparak, ancak ben istediğim zaman değiştirebilirsin beni. *(Biraz ara. Hugo omuzlarını silkip yine oturur. Yemeğe başlar.)*

HUGO — Öyleyse?

OLGA — Niçin bizden yana olmuyorsun?

HUGO — *(Gülmeğe başlıyarak.)* Tam zamanını buldun bunu sormak için.

OLGA — İyi ama bu mümkünse? Bütün bu işlerin altında bir anlaşmazlık bulunuyorsa? Hapisten çıkınca n'apacağını düşündün mü hiç?

HUGO — Düşünmedim.

OLGA — Ne düşündün?

HUGO — Yaptığım işi düşündüm. Onu niçin yapmış olduğumu anlamağa çalıştım.

OLGA — Anlıyabildin mi sonunda? *(Hugo omuzlarını silker.)* Nasıl oldu Höderer'le o iş? Jessica'nın peşinde koştuğu sahi mi?

HUGO — Evet.

OLGA — Kıskançlık yüzünden mi...

HUGO — Bilmiyorum. San... sanmıyorum.

OLGA — Anlat.

HUGO — Neyi?

OLGA — Herşeyi. Baştan başlıyarak.

HUGO — Anlatması güç değil: Ezbere bildiğim bir hikâye bu. Hapisteyken her gün tekrarlıyordum onu kendi kendime. Hikâyenin anlamı ne olduğuna gelince, o başka mesele. Bütün benzerleri gibi, bu da aptalca bir hikâye. Uzaktan bakarsan az-çok akla yakın tarafı var. Ama yaklaştın mı, herşey kaybolup gidiveriyor. İnsan çabucak yapıverir bir işi. Elinden hemencecik çıkar bu, istedin de mi oldu, yoksa tutamadın da ondan mı oldu, bilemezsin. Muhakkak olan şu ki, ateş ettim...

OLGA — Baştan başla.

HUGO — Başını sen de benim kadar iyi biliyorsun. Bir başı var nu ki zaten bunun? Hikâyeyi 43 yılının martında başlatabiliriz, Louis beni çağırdığı zaman yani. Ya da Partiye girmemden bir yıl önce. Yahut daha da önce, doğduğum zaman. Neyse. Diyelim ki herşey 1943 yılının martında başladı. *(O konuşurken sahne yavaş yavaş kararır.)*

İKİNCİ TABLO

Aynı dekor, iki yıl önce, Olga'nın evinde. Gecedir. Seyirciye göre sağda, diptekî kapıdan -sanki birkaç kişi ateşli ateşli konuşuyormuş gibi- bazen yükselip bazen alçalan bir takım sesler duyulur.

I. SAHNE

HUGO, İVAN

Hugo makinede yazı yazar. Önceki sahneye göre çok daha genç görünmektedir. İvan bir aşağı bir yukarı dolaşır.

İVAN — Şey!

HUGO — Ne var?

İVAN — Makinede yazmasan olmaz mı?

HUGO — Neden?

İVAN — Sinirime dokunuyor.

HUGO — Hiç de sinirli adama benzemezsin sen.

İVAN — Öyleyimdir. Ama sinirime dokunuyor şu anda. Benimle konuşamaz mısın?

HUGO — *(İstekli)* Benim de istediğim bu. Adın ne senin?

İVAN — Gizli işler görürken, İvan. Senin adın ne?

HUGO — Raskolnikof.

İVAN — *(Güllerek)* Amma da ad.

HUGO — Partideki adım bu benim.

İVAN — Nerden buldun?

HUGO — Bir romandaki bir adamın adı.

İVAN — Ne iş yapıyor?

HUGO — Adam öldürüyor.

İVAN — Ya! Sen de adam öldürdün mü?

HUGO — Hayır. *(Biraz ara.)* Kim yolladı seni buraya?

İVAN — Louis.

HUGO — Ne iş yapacaksın?

İVAN — Saatin altı olmasını bekliyeceğim.

HUGO — Sonra? *(İvan Hugo'nun kendisine soru sormamasını anlatan bir hareket yapar. Bitişik odadan sesler gelir. Kavga vardır sanki.)*

İVAN — N'apıyorlar bizim çocuklar içerde? *(Hugo da az önce İvan'ın yaptığı gibi, kendisine soru sormamasını anlatan bir hareket yapar.)*

HUGO — Görüyorsun ya: Aksi gibi konuşma pek uzun sürmüyor. *(Biraz ara.)*

İVAN — Çok oldu mu sen Partiye gireli?

HUGO — 42 den beri; bir yıl oluyor. Naip Sovyetler Birliğine savaş açtığında girdim. Ya sen?

İVAN — Vallaha, hatırlamıyorum bile. Hep Partideymişim gibi geliyor bana. *(Biraz ara.)* Gazeteyi sen mi çıkartıyorsun?

HUGO — Ben de, başkaları da.

İVAN — Sık sık elime geçiyor ama okumuyorum. Haberleriniz B.B.C.'nin ya da Moskova Radyosunun haberlerine göre sekiz gün bayat ama kabahat sizin değil.

HUGO — Haberleri nerden alalım istiyorsun? Biz de senin gibi Radyodan dinliyoruz onları.

İVAN — Benim de bir şey dediğim yok. Sen kendi işini yapıyorsun, kimse suç bulamaz sana. *(Biraz ara.)* Saat kaç?

HUGO — Beşe beş var.

İVAN — Öf be. *(Esner.)*

HUGO — Nen var?

İVAN — Hiiç.

HUGO — Rahatsız filân mısın yoksa?

İVAN — Yooo. İyiyim.

HUGO — Pek rahat görünmüyorsun da.

İVAN — İyiyim dedim ya. Önce hep böyle olurum hep.

HUGO — Neden önce?

İVAN — Hiçbir şeyden önce. *(Biraz ara.)* Bisikletime bindim mi, daha iyi olacağım. *(Biraz ara.)* Çok yumuşak hissediyorum kendimi. Bir sineğe bile kötülük etmek elimden gelmiyecek. *(Esner. Olga sokak kapısından içeriye girer.)*

II. SAHNE

Öncekiler, OLGA

Kapının yanına bir bavul koyar.

OLGA — *(İvan'a.)* İşte. Bagajına yerleştirebilecek misin bunu?

İVAN — Göster bakıyim. Evet. Çok güzel hem.

OLGA — Saat on. Gidebilirsin. Barajla ev için söylediler mi sana?

İVAN — Evet.

OLGA — Yolun açık olsun öyleyse.

İVAN — Şomağızlık etme. *(Biraz ara.)* Beni öpmüyor musun?

OLGA — Öpüyorum tabii. *(İvan'ı iki yanağından öper.)*

İVAN — *(Gidip bavulu alır, çıkacağı sırada döner. Resmi, fakat komik bir tavırla.)* Hoşça kal, Raskolnikof.

HUGO — *(Gülümseyerek.* Cehennem ol hadi. *(İvan çıkar.)*

III. SAHNE

HUGO, OLGA

OLGA — Cehennem ol dememeliydin ona.

HUGO — Neden?

OLGA — Söylenecek sözler değil bunlar.

HUGO — *(Hayretle)* Boşinançlar var mı sende, Olga?

OLGA — *(Canı sıkılmıştı)* Ne münasebet? *(Hugo dikkatle ona bakar.)*

HUGO — N'apmaya gitti o?

OLGA — Bilmesen de olur.

HUGO — Korsk köprüsünü mü uçuracak yoksa?

OLGA — Neden sana anlatayım istiyorsun? Bir terslik oldu mu ne kadar az şey bilirsen o kadar iyi olur.

HUGO — Ama onun n'apacağını biliyor musun sen?

OLGA — *(Omuzlarını silkerek)* Adaaam... Ben...

HUGO — Tabii: Sen çeneni tutarsın. Louis gibisin: Öldürseler bile konuşmazsın. *(Kısa sessizlik.)* Benim konuşacağımı nerden biliyorsunuz? Beni sınamazsanız nasıl güvenecek siniz bana?

OLGA — Parti dediğin akşam dersanesi değildir. Biz seni sınamak değil, başarabileceğin işlerde kullanmak istiyoruz.

HUGO — *(Yazı makinesini göstererek)* Başarabileceğim iş bu mu?

OLGA — Rayların cıvatalarını sökebilir misin?

HUGO — Hayır.

OLGA — Öyleyse? *(Sessizlik. Hugo aynada kendine bakar.)* Yakışıklı mı buluyorsun kendini?

HUGO — Babama benziyor muyum diye bakıyorum. *(Biraz ara.)* Bıyıklarım olsaydı çok benzerdim.

OLGA — *(Omuzlarını silkerek)* N'olmuş yani?

HUGO — Babamı sevmiyorum.

OLGA — Biliyorum.

HUGO — Bana dedi ki: "Ben de gençliğimde bir ihtilâlciler gurupuna girmiştim; gazetelerine yazı yazıyordum. Benim hevesim nasıl geçtiyse seninki de geçecek..."

OLGA — Niçin anlatıyorsun bunu bana?

HUGO — Hiiiç. Aynaya her bakışımda aklıma geliyor da. Hepsi bu.

OLGA — *(Toplantı salonunun kapısını göstererek.)* Louis orda mı?

HUGO — Evet.

OLGA — Höderer?

HUGO — Kendisini tanımıyorum ama orda olsa gerek. Kim bu adam aslında?

OLGA — Kapanmadan önce Meclis'te milletvekiliydi. Şimdi Partinin sekreteridir. Asıl adı Höderer değil.

HUGO — Asıl adı ne peki?

OLGA — Fazla meraklısın demiştim ya sana.

HUGO — Çok bağırıyorlar. Hırlaşırmış gibi bir halleri var.

OLGA — Höderer bir teklifi oya koymak için Komiteyi topladı.

HUGO — Ne teklifi?

OLGA — Bilmiyorum. Yalnız, Louis'in aleyhte olduğunu biliyorum.

HUGO — *(Gülümseyerek.)* O aleyhte ise ben de aleyhteyim. İşin ne olduğunu bilmeğe hâcet yok. *(Biraz ara.)* Olga, bana yardım etsene.

OLGA — Ne yardımı?

HUGO — Louis'yi kandır da şöyle doğrudan doğruya görülecek, esaslı bir iş versin bana. Arkadaşlar canlarını verirlerken yazı yazmaktan bıktım.

OLGA — Sen de bazı tehlikelerle karşı karşıyasın.

HUGO — Aynı değil onlar. *(Biraz ara.)* Olga, canım yaşamak istemiyor.

OLGA — Sahi mi? Neden?

HUGO — *(Bir hareket yaparak)* Çok güç iş bu.

OLGA — Oysa evlisin de.

HUGO — Adam sen de.

OLGA — Karını seviyorsun.

HUGO — Evet. Orası muhakkak. *(Biraz ara.)* Canından bezmiş bir adam iş görebilir ama, ondan yararlanmayı bilmek şartiyle. *(Biraz ara. Toplantı salonundan sesler, bağırışlar gelir.)* İçeride işler sarpa sarıyor.

OLGA — *(Kaygılı.)* Çoook.

IV. SAHNE

Önceküler, LOUIS

Kapı açılır. Louis başka iki erkekle çıkar. Bunlar çabucak geçerler, sokak kapısını açıp dışarıya çıkarlar.

LOUIS — Bitti.

OLGA — Höderer nerde?

LOUIS — Boris ve Lucas ile arka taraftan gitti.

OLGA — Ne haber?

LOUIS — *(Cevap vermeksizin omuzlarını silker. Biraz ara. Sonra:)* Namussuzlar!

OLGA — Oy verdiniz mi?

LOUIS — Evet. *(Biraz ara.)* Görüşmelere başlama yetkisini aldı. Belirli tekliflerle gelince, partiyi kazanacak.

OLGA — Gelecek toplantı ne zaman?

LOUIS — On güne kadar. Önümüzde bir hafta var demektir. *(Olga ona Hugo'yu gösterir.)* Ne? Ha! Evet... Hâlâ burda mısın sen? *(Hugo'ya bakıp dalgın dalgın devam eder:)* Hâlâ burdasın... *(Hugo gitmek için davranır.)* Dur, gitme. Belki bir iş veririm sana. *(Olga'ya.)* Onu benden iyi tanıyorsun. Nasıldır?

OLGA — Verilen işi yapabilir.

LOUIS — Sonradan gevşeyip korkmasın sakın?

OLGA — Muhakkak ki böyle yapmaz. Ama daha ziyade...

LOUIS — Ne?

OLGA — Hiç. Verilen işi yapabilir.

LOUIS — İyi öyleyse. *(Biraz ara.)* İvan gitti mi?

OLGA — Çeyrek saat oluyor.

LOUIS — Yerimiz gayet iyi: Patlama burdan duyulacak. *(Biraz ara. Yine Tugo'ya doğru gelir.)* Sen iş görmek istiyormuşsun, ha?

HUGO — Evet.

LOUIS — Neden?

HUGO — Öyle işte.

LOUIS — Çok iyi. Yalnız, elinden hiçbir iş gelmiyor.

HUGO — Orası doğru. Hiçbir iş yapmasını bilmiyorum.

LOUIS — Eeee, n'olacak?

HUGO — Rusya'da, öbür yüzyılın sonunda bir takım adamlar varmış. Ceplerine bir bomba yerleştirip bir grandükün geçeceği yolda dururlarmış. Bomba patlar, grandük havaya uçarmış, adam da beraber. Ben de böyle bir iş yapmak istiyorum.

LOUIS — Anarşistlerdi bunlar. Bu işleri hayâl ediyorsun, sen de onlar gibisin çünkü: Anarşist bir aydınsın. Yalnız, elli yıl geç kalmışsın: Tethişçilik bitti çünkü.

HUGO — İşe yaramazın biriyim öyleyse.

LOUIS — Bu alanda, evet.

HUGO — Bir daha sözetmiyelim bundan artık.

LOUIS — Dur bakıyim. *(Biraz ara.)* Belki bir iş bulacağım sana.

HUGO — Sahici iş mi?

LOUIS — Neden olmasın?

HUGO — Sahiden de güvenecek misin bana?

LOUIS — Orası sana bağlı.

HUGO — Louis, n'olsa yaparım.

LOUIS — Görürüz bakalım. Otur hele. *(Biraz ara.)* Durum şu: Bir yanda Naibin faşist hükümeti var, politikasını Mihver'inkine göre ayarlamış; öbür yanda bizim Parti var, demokrasi için, özgürlük için, sınıfsız bir toplum için savaşıyor. İkisinin arasında ise Beşli Cephe var ki liberal ve milliyetçi burjuvaları gizlice içine almış. Üç grup ki çıkarları bağdaşamaz, üç insan grupu ki birbirinden nefret ediyor. *(Biraz*

ara.) Höderer bizi bu akşam şunun için topladı: Proleter Parti savaştan sonra iktidardan pay almak için faşistlerle ve Beşli Cephe ile ortak olsun istiyor. Ne dersin buna?

HUGO — *(Gülümseyerek)* Benimle eğleniyorsun.

LOUIS — Neden?

HUGO — Aptalca bir şey de ondan.

LOUIS — İyi ama, tam üç saat burada bu işi tartıştık biz.

HUGO — *(Şaşkın.)* Acaip... Hani Olga bizi polise gammazlamış da Parti onu tebrike karar vermiş diyorsun bana gibi bir şey sanki.

LOUIS — Çoğunluk bu yakınlaşmadan yana olduğunu söylese n'apardın?

HUGO — Ciddi mi soruyorsun bunu bana?

LOUIS — Evet.

HUGO — Zorbalığın ne demek olduğunu anladığım gün ailemi de, çevremi de terkettim. Zorbalıkla hiçbir zaman uzlaşmaya girişemem ben.

LOUIS — İyi ama, ya işler bu noktaya vardıysa?

HUGO — O zaman bir bomba alırdım, gidip Kırallık Meydanında bir polisi, yahut - az daha şansım varsa - bir milis askerini gebertirdim. Sonra da ölünün yanında durup başıma gelecekleri görmek için beklerdim. *(Biraz ara.)* Ama söylediklerin şaka olsa gerek.

LOUIS — Komite Höderer'in teklifini üçe karşı dört oyla kabul etti. Önümüzdeki hafta Höderer Naibin adamlarıyla buluşacak.

HUGO — Satılmış mı bu adam?

LOUIS — Bilmem. Umurumda da değil zaten. Ama açıkçası, hainin biri; bu kadarı da yeter bana.

HUGO — İyi ama, Louis... ne desem bilmem ki, bu... bu saçma bir iş: Naip bizden nefret ediyor, bulsa bir kaşık suda boğacak, Almanya'nın yanında Sovyetler Birliğine karşı savaşıyor, bizimkilerden kaç tanesini kurşuna dizdirdi: Nasıl olur da o...?

LOUIS — Naip Mihver'in zaferine inanmıyor artık: Kendi canını kurtarmak istiyor Müttefikler kazanırlarsa "iki taraflı oyun oynamıştım" diyebilmek istiyor.

HUGO — İyi ama, arkadaşlar...

LOUIS — Benim temsil ettiğim bütün P.A.C. Höderer'in aleyhinde. Yalnız ne var biliyorsun: Proleter Parti P.A.C. ile

Sosyal-Demokratların birleşmesinden doğdu. Sosyal-Demokratlar Höderer'den yana oy verdiler, çoğunluk da onlarda.

HUGO — Neden yaptılar bunu...?

LOUIS — Höderer'den korkuyorlar da ondan...

HUGO — Ayrılamayız mı onlardan?

LOUIS — Ayrılmak mı? İmkânsız. *(Biraz ara.)* Bizden yana mısın sen, delikanlı?

HUGO — Bana herşeyi Olga ile sen öğrettiniz, herşeyi size borçluyum. Benim için Parti, sizsiniz.

LOUIS — *(Olga'ya)* Dediğine inanıyor musun?

OLGA — Evet.

LOUIS — İyi öyleyse. *(Hugo'ya)* Durumu iyice anlıyorsun, değil mi? Ne çekip gidebiliyoruz, ne de komitede üstünlüğü sağlıyabiliyoruz. Ama ortada sadece Höderer'in bir dalaveresi dönüyor. Höderer olmasa, ötekiler bizim için çantada keklik. *(Biraz ara.)* Höderer geçen salı Parti'den kendisine bir sekreter vermesini istedi. Öğrenci olacakmış. Evli olacakmış.

HUGO — Neden evli olaackmış?

LOUIS — Bilmiyorum. Evli misin sen?

HUGO — Evet.

LOUIS — Öyleyse, kabul mü? *(Bir an bakışırlar.)*

HUGO — *(Kuvvetle.)* Evet.

LOUIS — Çok iyi. Yarın karınla birlikte gidersin. Höderer bundan yirmi kilometre uzakta, bir arkadaşının kendisine verdiği köy evinde oturuyor. Bir çatışma filân olur diye de yanında üç tane iri-yarı herif var. Onu gözetlersin, olur biter. Sen oraya varır varmaz aramızda haberleşiriz. Naibin adamlarıyla buluşmaması lâzım. Ya da herhalde, onlarla ikinci bir defa buluşmaması lâzım, anladın mı?

HUGO — Anladım.

LOUIS — Sana söyliyeceğimiz akşam, bizim üç arkadaşımıza kapıyı açarsın, onlar da işi bitirirler; yolda bir otomobil bekliyecek, işler olup biterken sen de karınla birlikte savuşacaksın.

HUGO — Aaaa! Louis.

LOUIS — Ne var?

HUGO — Buydu istediğin demek. Sadece bundan ibaretti. Elimden ancak bu kadarı gelecek sanıyorsun ha?

LOUIS — Kabul etmiyor musun yoksa?

HUGO — Hayır. Ne münasebet: Casusluk, hafiyelik gel-

mez elimden. Bizim de kendimize göre prensiplerimiz var. Aydın bir anarşist her önüne gelen işi kabul etmez.

OLGA — Hugo!

HUGO — Ama bakın ben ne teklif edeceğim size: Haberleşmeye, casusluğa filân hâcet yok. İşi ben kendim göreceğim.

LOUIS — Sen mi?

HUGO — Evet. Ben.

LOUIS — Bir amatör için fazla çetin iştir bu.

HUGO — Sizin üç kaatil Höderer'in muhafızlarıyla karşılaşacak belki. Öldürülmeleri gibi bir tehlike var. Ben sekreteri olursam, güvenini kazanırsam, her gün birkaç saat yalnız kalacağım onunla.

LOUIS — *(Çekinir)* Bilmem ki, ben...

OLGA — Louis!

LOUIS — Ne var?

OLGA — *(Yavaşça.)* Güven göster ona. Şansını arayan genç bir delikanlı o. Sonuna kadar da gidecek.

LOUIS — Ona kefil misin?

OLGA — Tamamen.

LOUIS — İyi. Dinle öyleyse... *(Uzaktan boğuk bir patlama sesi gelir.)*

OLGA — Başardı.

LOUIS — Işığı söndür! Hugo, pencereyi aç! *(Hugo ışığı söndürür, pencereyi açar. Dipte, bir yangının kızıl ışığı görülür.)*

OLGA — Cayır cayır yanıyor orası. Yanıyor. Koskoca bir yangın. Başardı. *(Hepsi pencerenin önündedir.)*

HUGO — Başardı. Hafta sonuna kalmadan ikiniz de böyle bir gece burada olacaksınız, haberleri bekliyeceksiniz. Kaygılanacaksınız. Benden sözedeceksiniz. Sizin için önemim olacak. "N'apıyor?" diye soracaksınız birbirinize. Derken telefon çalacak, ya da birisi yapıya vuracak. Siz de şimdi yaptığınız gibi bakışıp gülümsiyeceksiniz: "Başardı," diyeceksiniz birbirinize.

PERDE İNER

ÜÇÜNCÜ TABLO

Küçük bir ev. Bir karyola, dolaplar, koltuklar, sandalyeler. Bütün sandalyelerin üzerinde kadın giyecekleri, karyolanın üzerinde açık bavullar vardır.

Jessica buraya taşınmış, yerleşmektedir. Gidip pencereden bakar. Geri gelir. Bir köşede duran (üzeri H.B. işaretli) kapalı bir bavula doğru gider, onu sahnenin önüne doğru çeker, gidip pencereden dışarıya göz atar, gidip bir dolapta asılı bir erkek elbisesini alır, ceplerini araştırır, bir anahtar çıkarır, bavulu açar, çabucak araştırır, gidip pencereden bakar, geri gelir, araştırır, bir şey bulur ve bakar, sırtı seyircilere dönüktür, yine pencereden bakar. İrkilir, bavulu çabucak kapar, anahtarı ceketin cebine koyar ve elinde tuttuğu şeyleri şiltenin altına saklar.

Hugo girer.

I. SAHNE

JESSICA, HUGO

HUGO — Adam bir türlü lâfı bitirmek bilmiyordu. Sıkıldın mı?

JESSICA — Pek çok.

HUGO — Ne yaptın?

JESSICA — Uyudum.

HUGO — İnsan uyudu mu vakit çabuk geçer.

JESSICA — Rüyamda sıkıldım, bu yüzden uyandım. Bavulları açtım. Ne dersin bu hale? *(Karyolanın ve sandalyelerin üzerinde karmakarışık duran elbiseleri gösterir.)*

HUGO — Bilmem ki. Bu yerleşme iğreti mi?

JESSICA — *(Kesin)* Temelli.

HUGO — Çok iyi.

JESSICA — Nasıl bir adam?

HUGO — Kim?

JESSICA — Höderer.

HUGO — Höderer mi? Herkes gibi bir adam.

JESSICA — Kaç yaşında?

HUGO — İki yaş arasında.

JESSICA — Kaçla kaç arasında?

HUGO — Yirmi ile altmış.

JESSICA — Uzun boylu mu, kısa boylu mu?

HUGO — Orta.

JESSICA — Belirli bir işareti var mı?

HUGO — Büyük bir yara izi, bir perukası, camdan bir gözü var.

JESSICA — Ne korkunç!

HUGO — Yalan yalan. Belirli bir işareti yok.

JESSICA — Kurnazlık taslıyorsun ama onu bana tarif edemezsin.

HUGO — Neden, pekâlâ da ederim.

JESSICA — Hayır, edemezsin.

HUGO — Ederim.

JESSICA — Edemezsin. Gözleri ne renk?

HUGO — Kurşuni.

JESSICA — Zavallı yavrucuğum, bütün gözleri kurşuni sanırsın sen. Oysa mavi gözler vardır, elâ gözler vardır, yeşil ve kara gözler vardır. Eflâtun renkliler bile vardır hattâ. Benim gözlerim ne renk? *(Gözlerini eliyle gizler.)* Bakma.

HUGO — İki ipek bayrak onlar, iki Endülüs bahçesi, iki tane süs balığı.

JESSICA — Renklerini soruyorum sana.

HUGO — Mavi.

JESSICA — Baktın.

HUGO — Hayır ama bu sabah sen söyledin.

JESSICA — Aptal. *(Ona doğru gelir.)* İyi düşün, Hugo: Bıyığı var mı?

HUGO — Hayır. *(Bir ara. Kesin.)* Hayır, eminim.

JESSICA — *(Kederli)* İnanmak isterdim sana.

HUGO — *(Düşünür, sonra birden.)* Beyaz benekli bir kravatı vardı.

JESSICA — Beyaz benekli mi?

HUGO — Beyaz benekli.

JSSICA — Tuhaf.

HUGO — Şöyle yani... *(İri düğümlü bir papiyon kravatı bağlıyormuş gibi yapar.)* Anladın mı?

JESSICA — Kendini ele verdin! O seninle konuşurken, sen de onun kravatına baktın hep. Seni ürkütmüş o, Hugo.

HUGO — Ne münasebet!

JESSICA — Ürkütmüş, ürkütmüş.

HUGO — Ürkütücü adam değil.

JESSICA — Ne diye kravatına baktın öyleyse?

HUGO — Onu ürkütmemek için.

JESSICA — İyi. Ben ona bakacağım, nasıl adam olduğunu öğrenmek istersen bana sorarsın, olur biter. Ne dedi sana?

HUGO — Ben şöyle dedim ona: "Babam Tosk kömür madenlerinin yönetim kurulu başkan yardımcısıydı. Partiye girmek için ayrıldım ondan."

JESSICA — Ne cevap verdi?

HUGO — İyi, dedi.

JESSICA — Sonra?

HUGO — Doktora yapmış olduğumu ondan gizlemedim ama, kendisine iyice anlattım ki ben aydın bir kişi değilim, âdi bir kâtip görevi yapmaktan utanç duymuyorum ve itaat etmeği, en sıkı disipline uymayı bir şeref meselesi sayıyorum.

JESSICA — Ne cevap verdi?

HUGO — İyi, dedi.

JESSICA — Bütün bunlar da iki saat mi sürdü?

HUGO — Arasıra konuşmadığımız da oldu.

JESSICA — Sen de hep başkalarına ne söylediğini anlatırsın ama başkalarının sana ne söylediklerini anlatmazsın hiç.

HUGO — Senin başkalarından çok bana ilgi duyduğunu düşünürüm de ondan.

JESSICA — Tabii öyle, yavrucuğum. Ama sen benimsin. Ötekiler ise benim değiller.

HUGO — Höderer de senin mi olsun istiyorsun?

JESSICA — Herkes benim olsun istiyorum.

HUGO — Hımmm! Bayağı bir adam o.

JESSICA — Yüzüne bakmadın da bayağı olduğunu nerden biliyorsun?

HUGO — Benekli bir kravat takmak için bayağı olmak gerek.

JESSICA — Yunan imparatoriçeleri barbar generallerle yatarlarmış.

HUGO — Yunanistan'da imparatoriçe yoktu ki.

JESSICA — Bizans'ta vardı ya.

HUGO — Bizans'ta barbar generaller de vardı, Yunan imparatoriçeleri de vardı ama, birlikte ne yaptıkları belli değil.

JESSICA — Başka ne yapabilirlerdi? *(Kısa sessizlik.)* Benim nasıl olduğumu sordu mu sana?

HUGO — Hayır.

JESSICA — Hem cevap veremezdin ki: Nasıl olduğumdan haberin yok çünkü. Benimle ilgili başka şey söylemedi mi sana?

HUGO — Söylemedi.

JESSICA — Kaba adammış.

HUGO — Gördün ya. Hem zaten onunla ilgilenmekte geç kaldım.

JESSICA — Neden?

HUGO — Dilini tutacak mısın?

JESSICA — Sımsıkı.

HUGO — Ölecek o.

JESSICA — Hasta mı?

HUGO — Hayır, ama öldürülecek. Bütün politikacılar gibi.

JESSICA — Ya! *(Biraz ara.)* Ya sen, yavrucuğum, sen de politikacı mısın?

HUGO — Elbette.

JESSICA — Peki, bir politikacıdan dul kalan kadın ne yapar?

HUGO — Kocasının partisine girer, onun başladığı işi tamamlar.

JESSICA — Aman Yarabbi! Senin mezarın üstüne canıma kıyarım daha iyi.

HUGO — Böyle işler yalnız Hindistan'da oluyor.

JESSICA — N'apardım dinle bak: Gidip seni öldürenleri bir bir bulurdum. Aşktan deli-divane ederdim onları. Nihayet beni avutup yasımı gidermek zamanının geldiğine hükmettiler mi yüreklerine bıçağı saplayıverirdim.

HUGO — Hangisi daha çok hoşuna giderdi? Onları öldürmek mi, baştan çıkarmak mı?

JESSICA — Aptalsın, bayağısın.

HUGO — Bayağı erkekleri seversin sanıyordum. *(Jessica cevap vermez.)* Oyun oynuyor muyuz, oynamıyor muyuz?

JESSICA — Oynamıyorum artık. Bırak da bavullarımı açayım.

HUGO — Aç! Aç!

JESSICA — Bir tek seninki kaldı. Anahtarı ver bana.

HUGO — Verdim ya.

JESSICA — *(Tablonun başında «çtığı bavulu göstererek.)* Bununkini vermedin.

HUGO — Onu kendim açarım.

JESSICA — Senin yapacağın iş değil bu, hayatım.

HUGO — Ne zamandan beri senin yapacağın iş oldu? Ev hanımlığı mı oynamak istiyorsun?

HUGO — Sen de ihtilâlcilik oynuyorsun ya.

HUGO — İhtilâlcilerin ev hanımlarına ihtiyaçları yoktur: Kafasını keserler onların.

JESSICA — Kara saçlı dişi kurtlardan hoşlanır onlar, Olga gibi.

HUGO — Kıskandın mı?

JESSICA — Kıskanmak isterdim. Hiç oynamadım bu oyunu. Oynıyalım mı?

HUGO — Oynıyalım istersen.

JESSICA — İyi. Ver şu bavulun anahtarını bana öyleyse.

HUGO — Dünyada vermem!

JESSICA — Ne var bu bavulun içinde?

HUGO — Utanç verici bir sır.

JESSICA — Ne sırrı?

HUGO — Babamın oğlu değilim de, onun delili var.

JESSICA — Ne kadar sevinirdim buna, yavrucuğum. Ama imkânsız: Çok benziyorsun ona.

HUGO — Yok canım! Jessica, sence ona benziyor muyum?

JESSICA — Oyun oynuyor muyuz, oynamıyor muyuz?

HUGO — Oynuyoruz.

JESSICA — Aç şu valizi öyleyse.

HUGO — Açmamağa yemin ettim.

JESSICA — Dişi kurdun mektuplarıyla tıka-basa dolu! Ya da resimleriyle belki, ha? Aç diyorum!

HUGO — Açmam.

JESSICA — Aç. Aç.

HUGO — Hayır. Hayır.

JESSICA — Oynuyor musun?

HUGO — Evet.

JESSICA — Sayım suyum yok öyleyse: Oynamıyorum artık. Aç bavulu.

HUGO — Ben oynuyorum: Açmıyacağım.

HUGO — Ne var?

JESSICA — Açmazsan açma, içinde ne var, biliyorum.

JESSICA — Ne mi var... Ne mi var? *(Elini şiltenin altına sokar, sonra iki elini arkasında kavuşturur ve birden bazı resimleri havaya kaldırıp gösterir.)* Bunlar var!

HUGO — Jessica!

JESSICA — *(Zafer edasıyla)* Anahtarı lâcivert elbisenin cebinde buldum, senin metresin, prensesin, imparatoriçen kimmiş, biliyorum. Ben değilim, dişi kurt da değil, sensin, sevgilim, sen kendinsin. Bavulunda on iki tane kendi resmin var.

HUGO — Ver o resimleri bana.

JESSICA — Hulyalı gençliğinin on iki tane resmi. Üç yaşında, altı yaşında, sekiz, on, on iki, on altı yaşında. Baban seni kovunca onları da yanına almışsın, her yere peşinden geliyorlar: Ne kadar seviyormuşsun kendini meğer!

HUGO — Jessica, oynamıyorum artık.

JESSICA — Altı yaşındayken kolalı yaka takıyormuşsun, nâzik boynunu incitiyordu herhalde, sonra da kadife bir elbise ile bir de kocaman fiyonglu kravat. Ne güzel oğlancağız, ne uslu çocuk! En korkunç ihtilâlciler uslu çocuklar arasından çıkar efendim. Hiç konuşmazlar, masanın altında saklanmazlar, aç gözlülük etmezler her seferinde bir tek şeker yerler ama sonradan bunları topluma pahalı ödetirler. Uslu çocuklardan sakınmalı! *(Bunlara tevekkülle katlanır görünen Hugo, birden kadının üzerine atılır.)*

HUGO — Ver onları bana! Ver onları diyorum.

JESSICA — Bırak beni! *(Hugo onu yatağın üzerine devirir.)* Dikkat et, ikimiz de ölebiliriz.

HUGO — Ver onları bana.

JESSICA — Tabanca ateş alacak diyorum sana! *(Hugo kalkar, Jessica arkasında tuttuğu tabancayı gösterir.)* Bavulda bu da vardı.

HUGO — Ver. *(Tabancayı Jessica'dan alır, gidip lâcivert elbisesinin cebini araştırır, anahtarı alır, bavulun başına gelir açar, resimleri yerden toplar, tabancayla birlikte bavula koyar. Bir an.)*

JESSICA — Bu tabanca de n'oluyor?

HUGO — Yanımda tabanca taşırım hep.

JESSICA — Yalan söylüyorsun. Buraya gelmeden önce tabancan yoktu. Böyle bir bavulun da yoktu sonra. İkisini

beraber satın almışsın. Niçin taşıyorsun bu tabancayı?

HUGO — Bilmek mi istiyorsun?

JESSICA — Evet, ama ciddi cevap ver. Beni yabancı gibi tutmağa hakkın yok.

HUGO — Kimseye söylemiyeceksin, değil mi?

JESSICA — Hiç kimseye.

HUGO — Höderer'i öldürmek için.

JESSICA — Çok çekilmez şeysin, Hugo. Artık oynamıyorum dedim ya sana.

HUGO — Hah hah! Oyun mu oynuyorum? Ciddi miyim? Belli değil... Jessica, kaatil karısı olacaksın sen!

JESSICA — Evet ama, hiçbir zaman başaramıyacaksın bu işi, yavrucuğum. Senin yerine ben adam öldüreyim istersen, ha? Gidip kendimi ona peşkeş çekerim, sonra da...

HUGO — Teşekkür ederim, sonra da ıska geçersin! Kendi işimi kendim görürüm ben.

JESSICA — Peki ama, neden öldürmek istiyorsun onu? Tanımadığın bir adam.

HUGO — Karım beni ciddiye alsın diye. Ciddiye alacak mısın beni?

JESSICA — Ben mi? Sana hayran olacağım, seni saklıyacağım, besliyeceğim, gizlendiğin yerde seni eğlendireceğim, komşular bizi haber verince de jandarmalara aldırmadan senin üstüne atılacağım ve kollarımın arasına alarak şöyle bağıracağım sana: Seni seviyorum...

HUGO — Şimdi söylesene.

JESSICA — Neyi?

HUGO — Beni sevdiğini.

JESSICA — Seni seviyorum.

HUGO — Sahiden söyle.

JESSICA — Seni seviyorum.

HUGO — Sahiden söylemiyorum.

JESSICA — İyi ama, n'oluyorsun kuzum? Oyun mu oynuyorsun?

HUGO — Hayır. Oynamıyorum.

JESSICA — Ne diye soruyorsun bunu bana? Hiç böyle âdetin yoktu.

HUGO — Bilmem ki. Beni sevdiğini düşünmeğe heveslendim. Hakkımdır bu sanırım. Hadi, söyle onu. *İyice* söyle.

JESSICA — Seni seviyorum. Seni seviyorum. Hayır: Se-

ni seviyorum. Amaaan! Git başımdan kuzum. Sen nasıl söylüyorsun bunu?

HUGO — Seni seviyorum.

JESSICA — Gördün müüüü: Sen de benden daha iyi söyliyemiyorsun.

HUGO — Jessica, sana söylediklerime inanmıyorsun.

JESSICA — Beni sevdiğine mi?

HUGO — Höderer'i öldüreceğime.

JESSICA — İnanmıyorum tabii.

HUGO — Zorla kendini, Jessica. Ciddi ol.

JESSICA — Neden ciddi olacakmışım?

HUGO — Her zaman oyun oynanmaz da ondan.

JESSİCA — Ciddiliği sevmiyorum ama onun da çaresi var: Ciddilik oyunu oynarım.

HUGO — Gözlerimin içine bak. Gülmeden bak. Dinle: Höderer için söylediklerim doğru. Parti gönderdi beni buraya.

JESSICA — Anlamıştım zaten. Niçin daha önce söylemedin bunu bana?

HUGO — Belki benimle gelmek istemezsin diye.

JESSICA — Neden? Erkek işi bunlar, beni ilgilendirmez.

HUGO — Tuhaf bir iş, biliyor musun? Herif çetin cevize benziyor.

JESSICA — Öyleyse biz de onu kloroformla bayıltır, bir topun ağzına bağlarız.

HUGO — Jessica! Ciddi konuşuyorum.

JESSICA — Ben de öyle.

HUGO — Sen ciddilik oyunu oynuyorsun. Demin söylemiştin bana.

JESSICA — Hayır. Sen oynuyorsun asıl.

HUGO — Bana inan, yalvarırım.

JESSICA — Benim ciddi olduğuma inanırsan ben de sana inanırım.

HUGO — Peki. İnanıyorum sana.

JESSICA — Hayır. Bana inanma oyunu oynuyorsun.

HUGO — Çıkamıyacağız bu işin içinden. *(Kapıya vurulur.)* Giriniz! *(Hugo kapıyı açmağa giderken Jessica da arkası seyircilere dönük olduğu halde bavulun önüne gelip durur.)*

II. SAHNE

SLICK, GEORGES, HUGO, JESSICA

Slick ile Georges gülümsiyerek içeriye girerler. Ellerinde hafif makineliler, bellerinde tabancalar asılı palaskalar vardır. Bir süre sessizlik.

GEORGES — Biz geldik.

HUGO — Ya!

GEORGES — Yardıma ihtiyacın var mı diye bir bakalım dedik.

HUGO — Ne yardımı?

SLICK — Taşındınız ya, yerleşmek için.

JESSICA — Eksik olmayın ama, kimseye ihtiyacım yok.

GEORGES — *(Eşyanın üstünde dağınık duran kadın giyeceklerini göstererek)* Bütün bunları devşirip katlamak gerek.

SLICK — Dördümüz birden işe koyulursak daha çabuk olur.

JESSICA — Öyle mi dersiniz?

SLICK — *(Bir iskemlenin arkalığından aldığı bir kombinezonu elinde tutar.)* Ortadan devşirilir bu, değil mi? Sonra da iki yanını katlıyacağız.

JESSICA — Öyle mi? Ama sizin daha çok güç-kuvvet isteyen işlere eliniz yatar gibime geliyor.

GEORGES — Dokunma, Slick. Aklına türlü şeyler gelecek. Bağışlayın, Madame, altı aydır kadın yüzü görmedik.

SLICK — Kadının ne biçim şey olduğunu bile unuttuk. *(Jessica'ya bakarlar.)*

JESSICA — Şimdi hatırlıyor musunuz?

GEORGES — Yavaş yavaş.

JESSICA — Köyde kadın yok mu?

SLICK — Var ama, biz çıkamıyoruz.

GEORGES — Eski sekreter her gece kaçıp çapkınlık yapıyordu. Sonunda bir sabah ölüsünü buldular. Bunun üzerine ihtiyar da gözü dışarda olmasın diye yeni sekreter evli olsun istedi.

JESSICA — Çok nâzik adammış.

SLICK — Ne var ki, bizim gözümüz dışarda mı, değil mi, düşündüğü yok.

JESSICA — Ya, öyle mi? Neden?

GEORGES — Yırtıcı hayvanlar gibi olasınız istiyorum, diyor.

HUGO — Höderer'in muhafızları bunlar.

JESSICA — Anlamıştım zaten.

SLICK — *(Otomatik tabancasını göstererek)* Bunun yüzünden mi?

JESSICA — Onun yüzünden de.

GEORGES — Bizi bu işin profesyoneli sanmayın ha. Ben sıhhî tesisatçıyım. Parti istedi diye bu ufak işi de ayrıca yapıyorum.

SLICK — Bizden korkmuyor musunuz?

JESSICA — Tersine; yalnız *(Hafif makineli ile öbür tabancaları göstererek)* bu silâh koleksiyonunu üstünüzden çıkarırsanız memnun olurum. Bir köşeye bırakın onları.

GEORGES — Olmaz.

SLICK — Yasaktır.

JESSICA — Uyurken de üstünüzden çıkarmıyor musunuz onları?

GEORGES — Hayır, Madame.

JESSICA — Hayır mı?

SLICK — Hayır.

HUGO — Hepsi de nizamlara çok bağlı. Höderer'in yanına girdiğim sırada makineli tabancalarının namlularıyle itiyorlardı beni.

GEORGES — *(Gülerek)* Biz böyleyiz işte.

SLICK — *(Gülerek)* Bir kımıldasaydı dul kalacaktınız. *(Herkes güler.)*

JESSICA — Sizin patron çok korkuyor demek?

SLICK — Korkmuyor ama kendisini öldürsünler istemiyor.

JESSICA — Neden öldüreceklermiş onu?

SLICK — Nedenini bilmem. Ama onu öldürmek istiyorlar, bu muhakkak. Onbeş gün oluyor, arkadaşları gelip haber verdiler.

JESSICA — Ne ilginç şey!

SLICK — Nöbet tutmak gerek, hepsi bu. Alışırsınız canım. Seyre değer bir tarafı bile yok. *(Slick konuşurken Georges*

aldırmaz görünen bir tavırla odanın içinde dolaşır. Açık dolaba giderek içinden Hugo'nun elbiselerini çıkarır.)

GEORGES — Hey Slick! Seninki bayağı iyi giyiniyor!

SLICK — Zanaatı icabı. Sekreter dediğin, sen konuşurken o yazar, sen de ona bakarsın. Gözüne hoş görünmesi gerek. İpin ucunu kaçırırsın yoksa. *(Georges süpürür gibi yaparken elbisenin orasını burasını yoklar.)*

GEORGES — Dolaplara pek güvenmeyin. Duvarlar da çürüktür. *(Gidip elbiseyi dolaba koyar, sonra Slick'in yanına gelir. Jessica ile Hugo bakışırlar.)*

JESSICA — *(Kaderine razıdır.)* Eh, oturun bari.

SLICK — Yok yok. Teşekkür ederiz.

GEORGES — Ayakta da dursak olur.

JESSICA — Size ikram edecek içkimiz de yok.

SLICK — Nasıl olsa işbaşında içmeyiz.

HUGO — İşbaşında mısınız şimdi?

GEORGES — Her zaman *işbaşındayız* biz.

HUGO — Ya, öyle mi?

SLICK — Diyorum ya, bu mendebur zanaatı yapmak için evliya gibi olmak gerek.

HUGO — Ama ben işbaşında değilim henüz. Karımla birlikte, evimdeyim. Biz oturalım, Jessica. *(İkisi de otururlar.)*

SLICK — *(Pencereye giderek)* Hoş manzara.

GEORGES — Evleri güzel.

SLICK — Sâkin de.

GEORGES — Bak, karyola da amma büyük... Üç kişi sığar buna.

SLICK — Dört kişi de sığar: Yeni evliler sarmaş-dolaş uyurlar.

GEORGES — Bazı insanlar yerde yatarken bir sürü yer ziyan oluyor.

SLICK — Sus be, rüyama girecek bu gece.

JESSICA — Yatağımız yok mu sizin?

SLICK — *(Eğlenerek)* Georges!

GEORGES — *(Gülerek)* Ne var?

SLICK — Yatağın var mı diye soruyor!

GEORGES — *(Slick'i göstererek)* O yazı odasının halısı üzerinde yatar; ben de koridorda, ihtiyarın odası önünde uyurum.

JESSICA — Sert mi yattığınız yer?

GEORGES — Kocanıza sert gelebilir, nâzik bir bedeni var çünkü. Bize gelince, alıştık artık. İşin kötüsü şu ki, oturacak odamız yok. Bahçe pek tekin değil, biz de günümüzü holde geçiriyoruz. *(Eğilip yatağın altına bakar.)*

HUGO — Neye bakıyorsunuz?

GEORGES — Fare var mı diye. *(Doğrulur.)*

HUGO — Yok muymuş?

GEORGES — Hayır.

HUGO — İyi öyleyse. *(Biraz ara.)*

JESSICA — Demek patronunuzu yalnız bıraktınız ha? Ondan uzun zaman uzak kalırsanız başına bir şey gelir diye korkmuyor musunuz?

SLICK — Léon orda kaldı. *(Telefonu göstererek.)* Sonra, bir terslik olursa bizi çağırabilir. *(Biraz ara. Hugo kalkar, sinirden sapsarıdır. Jessica da kalkar.)*

HUGO — Sevimli çocuklar, değil mi?

JESSICA — Çok sevimli.

HUGO — Nasıl da iri yapılılar, ha?

JESSICA — Kapı gibi maşallah. İyi arkadaş olacaksınız üçünüz de. Kocam adam öldürenlere bayılır. O da adam öldürmek istiyor.

SLICK — Bu işin kalıbı-kıyafeti yok onda. Sekreterliğe uygun bir hali var.

HUGO — Sizinle iyi anlaşacağız, çocuklar! Ben kafa olurum, Jessica göz olur, siz de pazılar. Yokla şu pazıları, Jessica. *(Yoklar.)* Demir gibi. Yokla.

JESSICA — Ama Bay Georges istemez belki.

GEORGES — *(Kasılmıştır.)* Bana göre hava hoş.

HUGO — Gördün ya; hoşuna gidiyor. Hadi, yokla Jessica, yokla. *(Jessica yoklar.)* Demir gibi, değil mi?

JESSICA — Çelik, çelik.

HUGO — Üçümüz de sen-ben diye konuşalım, ha?

SLICK — Nasıl istersen, ahbap!

JESSICA — Bizi görmeğe geldiğiniz için o kadar nâziksiniz ki.

SLICK — Asıl bizim için zevk oldu bu, ha, Georges?

GEORGES — Mutluluğunuzu görünce biz de mutlandık.

JESSICA — Oturduğunuz holde size sohbet konusu olur bu.

SLICK — Olur tabii, gece de şöyle düşüneceğiz: "İkisi de

sıcacık yatıyorlar, bizim ahbap da karıcığını kolları arasına almış."

GEORGES — Cesaret verecek bu bize.

HUGO — *(Kapıya gidip açar.)* Ne zaman isterseniz gelin, burası sizin. *(Slick sâkin bir tavırla kapıya gidip kapatır.)*

SLICK — Gidiyoruz. Hemen gidiyoruz. Yalnız, küçük bir iş var da.

HUGO — Ne işi?

SLICK — Odayı araştıracağız.

GEORGES — Olmaz mı?

HUGO — Hiçbir yeri araştıramazsınız.

SLICK — Hiç kendini yorma evlâdım, emir böyle.

HUGO — Kimin emri?

SLICK — Höderer'in.

HUGO — Höderer odamı araştırın diye emir mi verdi size?

GEORGES — Enayilik etme yavrum. Kulağımızı büktüler dedim ya sana: Bugünlerde bir çıngar çıkacak. Ceplerini yoklamadan seni içeri bırakırız mı sanıyorsun? Eli silâh tutar birine benzemiyorsun ama yanında elbombası ya da başka silâh vardır belki.

HUGO — Höderer adımı da vererek benim eşyamı araştırın dedi mi size?

SLICK — *(Georges'a)* Adıyla sanıyla söyledi.

GEORGES — Evet, adıyla, sanıyla.

SLICK — Üstü araştırılmadan kimse giremez buraya. Usul böyle. İşte bu kadar.

HUGO — Ama beni araştıramazsınız. Ben bunun dışındayım. İşte bu kadar.

GEORGES — Partiden değil misin sen?

HUGO — Partidenim.

GEORGES — Öyleyse ne öğrettiler sana orda? Emir ne demek, bilmiyor musun?

HUGO — Ben de senin kadar biliyorum onu.

SLICK — Sana bir emir verildi mi, dinlemek zorunda olduğunu da bilmiyor musun?

HUGO — Biliyorum.

SLICK — Eeee?

HUGO — Emirlere saygı gösteririm ama kendime de saygım var. Beni küçük düşürmek için mahsus verilmiş aptalca emirleri dinliyemem.

SLICK — İşittin ya. Hey Georges, senin de saygın var mı kendine?

GEORGES — Sanmıyorum pek. Olsa herkes bilirdi. Ya sen, Slick?

SLICK — Deli misin be? En azından sekreter değilsen kendine saygı göstermeğe hakkın yok.

HUGO — Zavallı aptallar! Bne Partiye girdimse sekreter olsun olmasın, bütün insanların bir gün buna hakları olsun diye girdim.

GEORGES — Sustur şunu, Slick, ağlıyacağım yoksa. Biz Partiye girdikse açlık çekmekten bıktığımız için girdik.

SLICK — Sonra, bize benziyen bütün arkadaşlar da bir gün yiyecek bir şey bulabilsin diye girdik.

GEORGES — Hey, Slick. Gevezelik yeter. İlkin şunu aç bakalım.

HUGO — Dokunma ona.

SLICK — Dokunma mı dedin, evlât? Dokunursam n'aparsın yani?

HUGO — Tank gibi bir adamla boğuşmağa kalkışacak değilim ama ona elini sürersen bu akşamdan tezi yok burdan çıkıp gideriz. Höderer de başka sekreter arasın kendine.

GEORGES — Aman, korkutma beni be! Senin gibi sekreterden her gün bir tane çıkarırım ben.

HUGO — Korkmuyorsan ara bakalım, ara hadi! *(Georges başını kaşır. Bu olup bitenler boyunca çok sâkin durmuş olan Jessica, onlara doğru gider:)*

JESSICA — Ne diye Höderer'e telefon etmiyoruz.

SLICK — Höderer'e mi?

JESSICA — Aramızı bulur o. *(Georges ile Slick bakışarak birbirlerine danışırlar.)*

GEORGES — Öyle olsun. *(Telefona gider, manyeto yapar, alıcıyı kaldırır.)* Alô, sen misin Léon? Git İhtiyara söyle, delikanlı arama yapılmasına razı değil. Ne mi diyor? Hiç canım, bir sürü palavra. *(Slick'e doğru yeterek.)* İhtiyarı görmeğe gitti.

SLICK — Öyle olsun. Yalnız, bir şey söyleyim sana, Georges. Biz postacıyı bile araştırmak için anadan doğma soyduk. Höderer'i severim ama aklına eser de bu zengin evlâdını emirdışı tutarsa ben yoğum bu işte, çıkar giderim.

GEORGES — Tamam. Ya onu da araştırırız, yahut çekip gideriz.

SLICK — Belki kendime saygım yok ama, benim de herkes gibi onurum var.

HUGO — Hepsi iyi, hoş arkadaşım, ama araştırma emrini Höderer'in kendisi de verse, beş dakka sonra bu evden ayrılırım ben.

GEORGES — Slick!

SLICK — Ne var?

GEORGES — Bu bayda bir aristokrat suratı var, ne dersin, ha?

HUGO — Jessica!

JESSICA — Ne var?

HUGO — Bu adamlarda birer aynasız suratı var, ne dersin ha?

SLICK — *(Onun üzerine yürür, elini muzuna koyar.)* Baltayı taşa vuruyorsun, delikanlı. Bizde aynasız suratı varsa bakarsın aynasızlık da ederiz ha! *(Höderer girer.)*

III. SAHNE

Önceküler, HÖDERER

HÖDERER — Niye rahatsız ettiniz beni? *(Slick bir adım geriler.)*

SLICK — Eşyası araştırılsın istemiyor.

HÖDERER — İstemiyor mu?

HUGO — Beni aramalarına izin verirseniz çıkar giderim. İşte bu kadar.

HÖDERER — Peki.

GEORGES — Aramamıza engel olursan biz çıkıp gideriz.

HÖDERER — Oturun. *(İstemiye istemiye otururlar.)* Haaa bak Hugo. "Sen" diyebilirsin bana. Herkes birbirine sen der burda. *(Koltuğun arkalığından bir kadın kilotu ile bir çift çorap alır, yatağın üstüne götürmeğe hazırlanır.)*

JESSICA — Müsaade edin. *(Onları Höderer'in elinden alır, der-top eder, sonra yerinden kımıldamaksızın yatağın üstüne fırlatır.)*

HÖDERER — Adın ne senin?

JESSICA — Kadınlarla da mı "sen" diye konuşuyorsunuz?

HÖDERER — Evet.

JESSICA — Alışırım, n'apiyim. Adım Jessica.

HÖDERER — *(Hep ona bakarak)* Seni çirkin sanmıştım.

JESSICA — Vah vah, üzüldüm.

HÖDERER — *(Hep ona bakarak)* Evet. Üzülecek şey.

JESSICA — Saçlarımı usturayla mı kazıtayım yoksa?

HÖDERER — *(Ona bakmağa devam ederek)* Hayır. *(Ondan biraz uzaklaşır.)* Senin yüzünden mi dövüşmeğe kalktılar?

JESSICA — İş oraya varmadı henüz.

HÖDERER — Sakın olmasın böyle şey. *(Koltuğa oturur.)* Aramanın önemi yok.

SLICK — Biz...

HÖDERER — Hiçbir önemi yok. Sonra yine konuşuruz bunu. *(Slick'e.)* N'oldu? Nedir ondan alıp veremediğiniz? Çok iyi giyinmiş de ondan mı? Kitaplardaki gibi mi lâf ediyor?

SLICK — Kalıp-kıyafet meselesi.

HÖDERER — Burda böyle şey istemem. Kalıp-kıyafet kapıda kalmalı. *(Onlara bakar.)* Kötü başladınız, çocuklar. *(Hugo'ya.)* Sen daha çelimsiz olduğun için küstah davranıyorsun. *(Slick'le Georges'a.)* Sizde de solunuzdan kalkmışınız gibi bir hal var. İlkin ters ters bakmağa başladınız ona. Yarın muziplikler yapacaksınız, gelecek hafta da ona bir mektup yazdırmak istedim mi gelip: "Havuzda boğulmuş bulduk onu," diyeceksiniz.

HUGO — Buna engel olabilirsem, diyemezler...

HÖDERER — Hiçbir şeye engel olamazsın. Kasılma hemen, oğlum. İşler oraya varmamalı, işte bu kadar. Dört erkek bir arada yaşadı mı ya sevişirler, ya birbirlerini öldürürler. Siz de hatırım için sevişeceksiniz lütfen.

GEORGES — *(Vakur.)* Zorla güzellik olmaz ki.

HÖDERER — *(Kuvvetle.)* Olur. İnsan işbaşındayken, aynı partiden kimseler arasında, olur.

GEORGES — Aynı partiden değiliz.

HÖDERER — *(Hugo'ya)* Bizden değil misin sen?

HUGO — Sizdenim.

HÖDERER — Eeee?

SLICK — Belki aynı partideniz ama aynı sebeplerden girmedik oraya.

HÖDERER — İnsan partiye aynı sebeplerden girer hep.

SLICK — Müsaade et! O, partiye, insanlara kendilerine saygı göstermelerini öğretmek için girmiş.

HÖDERER — Yok canım?

GEORGES — Öyle dedi bize.

HUGO — Ya siz, siz de karnınızı doyurmak için girmişiniz partiye. Öyle dediniz bana.

HÖDERER — Hah, anlaştınız mı şimdi?

SLICK — Efendim?

HÖDERER — Slick! Aç olmaktan utanç duyduğunu söylemedin mi bana? *(Slick'e doğru eğilir, bekler ama cevap alamaz.)* Başka hiçbir şey düşünemediğin için öfkeden kudurduğunu söylemedin mi? Yirmi yaşında bir delikanlının hep midesini düşünecek yerde daha iyi işler yapabileceğini söyliyen de sen değil misin?

SLICK — Ne var bunları onun önünde söyliyecek?

HÖDERER — Böyle demedin mi bana?

SLICK — Dedimse n'olacak?

HÖDERER — Şu olacak ki, karnın doysun, ayrıca da ufak-tefek bir şeyler elde edesin istiyordun. O "kendine saygı" diyor buna. Bırak desin. Herkes canının istediği sözü söyliyebilir.

SLICK — Saygı değildi o. Buna saygı denirse kabul edemem. Kafasından bulup çıkardığı sözleri kullanıyor; herşeyi kafasıyla düşünüyor.

HUGO — Neyle düşüneyim istiyorsun?

SLICK — Bana bak arkadaş, kelle koltukta olunca, kafasıyla düşünemez insan. Evet, bu hal bitsin istiyordum, doğru. Bir an için, kısa bir an için, tâ ki başka bir şeye ilgilenebileyim diye. Kendimden başka herhangi bir şeye. Ama kendime olan saygım değildi bu. Ömründe aç kalmadın sen, sonra da gelmiş burda ahlâk dersi veriyorsun bize. Tıpkı o yardımseven bayanlar gibi: Annem sarhoşken eve gelirler, "Kendine saygı göstermiyorsun sen hanım," derlerdi ona.

HUGO — Yanılıyorsun.

GEORGES — Aç kaldın mı sen hiç? İştahın açılsın diye yemeklerden önce idman yapmaya mühtaçtın galiba.

HUGO — Bu seferlik haklısın bak, arkadaş. İştah nedir, bilmem ben. Çocukluğumda içtiğim kuvvet şuruplarını bir görseydin, yarısını bırakırdım! Ziyankârlık' O zaman ağzımı zorla açarlar, şöyle derlerdi: Bir kaşık baban için, bir ka-

şık annen için, bir kaşık Anna teyze için. Kaşığı da boğazımın içine kadar sokarlardı. İşe bak ki ben de büyüyordum, ama semirmiyordum. O sırada, yüzüm solgun diye, mezbahada taze kan içirdiler bana: O yüzden et yiyemez oldum. Babam her akşam: "Bu çocuk hiç acıkmıyor..." diyordu. Her akşam, gözünün önüne getir: "Yesene, Hugo, yesene. Hasta olacaksın." Sonra balikyağı içirdiler bana. Bu da lüksün dikâlâsıydı artık: Elâlem sokakta bir lokma et için kendini satmağa hazırken sen *acıkasın diye* ilâç içiyorsun! Ellerinde pankartlarla geçerken pencereden bakardım onlara: "Ekmek isteriz!" diye yazılıydı. Sonra gidip sofraya otururdum. Yesene, Hugo, yesene. Bir kaşık, işsiz kalmış bekçi için; bir kaşık, çöp tenekelerindeki artıkları toplıyan kocakarı için; bir kaşık, bacağı kırılan dülgerin ailesi için. Evden kaçtım. Partiye girdim ama orda da aynı terane: "Ömründe açlık çekmedin ki sen Hugo, ne karışıyorsun bu işlere? Ne anlarsın bunlardan? Açlık çekmedin ki sen hiç." Hayır, hiç açlık çekmedim. Hiçbir zaman! Hiç, ama hiçbir zaman! Bunu kafama kakmıyasınız diye ne yapmam gerek, söyliyebilir misin bana? *(Biraz ara.)*

HÖDERER — Duydunuz ya. Öğretin ona. Ne yapması gerek, ona söyleyin. Slick! Ne istiyorsun ondan? Elinin birini mi kessin? Gözünün birini mi çıkarsın? Karısını sana ikram mı etsin? Onu bağışlamanız için ne fiyat ödemesi lâzım?

SLICK — Onun bağışlıyacağım bir şeyi yok.

HÖDERER — Var: Sefaletin zoru olmadan Partiye girmiş olması.

GEORGES — Bu yüzden takaza etmiyorum ona. Yalnız aramızda bir uçurum var: O bu işin amatörü, partiye girdi, hoşuna gidiyordu çünkü, fiyaka yapmak istiyordu. Bize gelince, başka çaremiz yoktu.

HÖDERER — Ya sen onun başka çaresi olduğunu mu sanıyorsun? Başkalarının açlığına da kolay katlanamaz insan.

GEORGES — Çok kimseler var ki pekâlâ aldırmıyorlar buna.

HÖDERER — Kafaları işlemiyor da ondan. Felâkete bak ki, bu çocuğun kafası çok fazla işliyor.

SLICK — Peki, peki. Kötü niyetimiz yok ona karşı. Hoşlanmadık, işte bu kadar. Nihayet bu da bizim hakkımız...

HÖDERER — Ne hakkı? Hiçbir hakkınız yok sizin. Hiç. "Hoşlanmadık ondan..." Keratalar, gidip aynada suratlarınıza

bakın, sonra da sıkıysa gelip hassaslık numarası yapın bana. Bir insan için yaptığı işe bakılıp hüküm verilir. Dikkat edin de hakkınızda yaptığınız işe göre hüküm vermiyeyim: Son günlerde ipe epiy un serdiniz çünkü.

HUGO — *(Bağırarak)* Beni korumayın canım! Kim istedi sizden beni korumanızı? Çaresi yok bu işin, görüyorsunuz: Ben alıştım zaten. Demin içeri girdiklerini görünce, gülümseyişlerini hemen tanıdım. Hiç de güzel değillerdi. İnanın: Babamın, büyükbabamın, ailemin acıkınca karın doyurabilen bütün fertlerinin acısını çıkarmağa gelmişlerdi benden. Onları tanırım, diyorum size: Beni hiçbir zaman aralarına almıyacaklar; bu gülümseyişle bakan yüz bin kişi onlar. Unutsunlar diye çırpındım, alçaldım, herşeyi yaptım; kaç defa: "sizi seviyorum, beğeniyorum, size imreniyorum," dedim ama nafile! Nafile! Ben zengin çocuğuyum, okur-yazarım, hakları var. Dedikleri gibi, kalıp-kıyafet meselesi bu. *(Slick'le Georges sessizce bakışırlar.)*

HÖDERER — *(Muhafızlara)* Ne dersiniz? *(Slick'le Georges kararsızlıklarını gösteren bir eda ile omuzlarını silkerler.)* Size nasıl göz açtırmıyorsam ona da göz açtıracak değilim: Kimseye göz açtırmam ben. Elleriyle iş görmiyecek ama sıkı çalışacak. *(Bakın.)* Eeee, bitsin bu iş artık.

SLICK — *(Kararını vererek)* Peki. *(Hugo'ya)* Bana bak arkadaş, senden hoşlandım diyemem. Ne yapsam nafile, ısınamıyorum sana. Ama fena çocuksun demiyorum hani. Sonra, şe ters tarafından başladığımız da bir gerçek. Birbirimize ziyet etmemeğe çalışalım. Tamam mı?

HUGO — *(İsteksiz)* Öyle olsun!

SLICK — Tamam mı, Georges?

GEORGES — Öyle olsun hadi. *(Biraz ara.)*

HÖDERER — *(Sakin)* Şimdi arama meselesi kaldı.

SLICK — Evet. Arama... Ama şimdi...

GEORGES — Lâf olsun diye söylemiştik onu.

SLICK — Kafasına dank desin diye.

HÖDERER — *(Tavır değiştirerek)* Sizden fikir soran var u? Ben "yapın" dersem yaparsınız bu aramayı. *(Hugo'ya, bir sesiyle.)* Sana güveniyorum evlâdım. ama halden de anman gerek. Bugün seni emirdışı bırakırsam yarın gelip bu başkası için istiyecekler. Sonunda bir adam çıka-gelecek, plerini aramayı ihmal edecekler, o da hepimizi gebertecek.

Artık dost oldunuz ya, senden efendi gibi izin isteseler, arama yapmalarına razı olur musun?

HUGO — Korkarım ki... hayır.

HÖDERER — Ya! *(Ona bakar.)* Peki, ya bunu ben istersem senden? *(Biraz ara.)* Anladım: Prensip sahibisin. Ben de prensip meselesi yapabilirdim bunu. Ama ben nerde, prensip nerde... *(Biraz ara.)* Bana bak. Silâhın var mı?

HUGO — Hayır.

HÖDERER — Karında da yok mu?

HUGO — Hayır.

HÖDERER — İyi öyleyse. İnanıyorum sana. Siz gidin hadi.

JESSICA — Durun. *(Dönerler.)* Hugo, güvene güvenle karşılık vermemek doğru değil.

HUGO — Ne?

JESSICA — Her yeri araştırabilirsiniz.

HUGO — İyi ama, Jessica...

JESSICA — Ne yani? Bir tabanca sakladığını sandıracaksın onlara?

HUGO — Deli!

JESSICA — Hadi, bırak da yapsınlar işlerini. Onurun da kırılmadı sayılır, biz rica ediyoruz onlardan çünkü. *(Georges ile Slick kapının önünde kararsız dururlar.)*

HÖDERER — Eeee? Ne bekliyorsunuz? Anladınız, değil mi?

SLICK — Biz sanmıştık ki...

HÖDERER — Sanacak bir şey yok. Size ne deniyorsa onu yapın.

SLICK — Peki. Peki.

GEORGES — Ne lüzum vardı bu bir sürü lâfa. *(Onlar isteksiz isteksiz araştırmaya başlarken Hugo da boynuna hayretle Jessica'ya bakar.)*

HÖDERER — *(Slick'le Georges'a.)* Bu size ders olsun da insanlara güvenmeyi öğrenin. Ben herkese güvenirim hep. Ama herkese. *(Araştırırlar.)* Amma da gevşek davranıyorsunuz! Madem ki onlar ciddi olarak teklif ettiler, araştırmanın da ciddi olması lâzım. Slick, dolabın altına bak. Tamam. Çıkar elbiseyi. Yokla.

SLICK — Daha önce yokladım.

HÖDERER — Bir daha yokla. Şiltenin altına da bak. Oldu. Devam et, Slick. Sen de Georges, buraya gel bakıyim.

(Hugo'yu göstererek.) Ara üstünü. Ceketinin ceplerini yokla. Hah. Pantalonunun ceplerini de. Oldu. Arka cebine de bak. Tamam.

JESSICA — Ya ben?

HÖDERER — Madem ki kendin istedin. Georges. *(Georges lamıldamaz.)* Ne o? Korkuyor musun ondan?

GEORGES — Neden korkacakmışım? *(Jessica'nın yanına gider, kıpkırmızıdır. Parmaklarının ucuyla ona dokunur. Jessica güler.)*

JESSICA — Çok hafif eli var. *(Slick tabancanın içinde durduğu bavulun önüne gelmiştir.)*

SLICK — Bavullar boş mu?

HUGO — *(Gergin)* Evet. *(Höderer dikkatle ona bakar.)*

HÖDERER — Şu da boş mu?

HUGO — Evet. *(Slick bavulu yerden kaldırır.)*

SLICK — Boş değil.

HUGO — Yooo... o boş değil. Boşaltacaktım, siz geldiniz.

HÖDERER — Aç bakıyını. *(Slick bavulu açıp araştırır.)*

SLICK — Bir şey yok.

HÖDERER — İyi. Bitti bu iş. Gidin hadi.

SLICK — *(Hugo'ya.)* Darılmadın ya?

HUGO — Ne münasebet.

JESSICA — *(Onlar çıkarlarken.)* Oturduğunuz hole misafir geleceğim size.

IV SAHNE

JESSICA, HÖDERER, HUGO

HÖDERER — Senin yerinde olsam sık gitmezdim onları görmeye.

JESSICA — Neden? İkisi de çok sevimli. Hele Georges: Bir genç kız sanki.

HÖDERER — *(Şüpheci)* Eeeeh! *(Jessica'ya gider.)* Güzelsin muhakkak. Bu yüzden üzülmek bir şeye yaramaz. Yalnız, iş böyle olduğuna göre, iki tane çıkar yol var. Birisi şu: Mezhebin genişse, hepimizin gönlünü hoş edersin.

JESSICA — Mezhebim hiç geniş değil.

HÖDERER — Biliyordum zaten. Ama onlar yine dövüşmenin çaresini bulurlar. Kala kala ikinci yol kalıyor: Kocan

gidince evine kapanırsın, kimseye kapıyı açmazsın. Bana bile hattâ.

JESSICA — Olur. Ama, müsaadenizle üçüncü yolu seçeceğim ben.

HÖDERER — Nasıl istersen. *(Ona doğru eğilir, soluğunu derin derin içine çeker.)* Güzel kokuyorsun. Onları görmeğe giderken bu kokuyu sürme.

JESSICA — Koku sürmedim ki.

HÖDERER — Öyle olsun. *(Döner, ağır ağır odanın ortasına kadar yürür, sonra durur. Bu sırada da gözleriyle her yanı araştırır. Bir şey aramaktadır. Zaman zaman bakışlarını Hugo'nun üzerine dikip onu süzer.)* İyi. Oldu işte. *(Bir süre sessizlik.)* İşte böyle. *(Bir süre sessizlik.)* Hugo, yarın sabah saat onda gel bana.

HUGO — Biliyorum.

HÖDERER — *(Bakışlarıyla her yanı araştırırken, dalgın.)* İyi. İyi oldu. Oldu işte. Her şey yolunda. Bir işin başına bakmamalı, sonuna bakmalı. Acaip bir haliniz var, çocuklar. Her şey yolunda. Herkes barıştı, herkes sevişiyor. *(Birden.)* Sen yorgunsun, yavrum.

HUGO — Bir şeyim yok. *(Höderer dikkatle ona bakar. Hugo sıkılmıştır, kendini zorlayarak konuşur:)* Deminki... hâdise için... özür... özür dilerim.

HÖDERER — *(Hep ona bakarak)* Ben onu unutmuştum bile.

HUGO — İleride, siz...

HÖDERER — Bana "sen" de, demiştim ya.

HUGO — İleride, benden şikâyetçi olmıyacaksın artık. Disipline uyacağım.

HÖDERER — Zaten bunu söylemiştin. Hasta olmadığına emin misin? *(Hugo cevap vermez.)* Hastaysan, henüz vakit varken söyle de Komiteye haber vereyim, yerine başkasını göndersinler.

HUGO — Hasta değilim.

HÖDERER — İyi öyleyse. Eh, ben gideyim artık. Yalnız kalmak istersiniz herhalde. *(Masaya gidip kitaplara bakar.)* Hegel. Marx, güzeel. Lorca, Eliot: Tanımıyorum bunları. *(Kitapların sayfalarını karıştırır.)*

HUGO — İkisi de şairdir.

HÖDERER — *(Başka kitapları alarak.)* Şiir... Şiir... Çok

şiir var. Şiir yazar mısın sen?

HUGO — Ha... Hayır.

HÖDERER — Ama eskiden yazmışsındır herhalde. *(Masadan uzaklaşır. Yatağın önünde durur.)* Bir robdöşamr ha, iyi giyiniyorsun bakıyorum. Babanın evinden ayrılırken mi aldın bunu?

HUGO — Evet.

HÖDERER — İki kat elbiseyi de, ha? *(Ona sigara ikram eder).*

HUGO *(Sigarayı almaz.)* — Teşekkür ederim.

HÖDERER — İçmiyor musun? *(Hugo "hayır" anlamına bir işaret yapar.)* İyi. Komiteden bana söylediklerine göre, doğrudan doğruya hiçbir işe katılmamışsın sen. Öyle mi?

HUGO — Öyle.

HÖDERER — Sabırsızlanıyordun herhalde. Bütün aydın kişiler bir iş başarmayı hayal ederler.

HUGO — Ben gazete ile uğraşıyordum.

HÖDERER — Evet, söylediler. İki ay var ki gazeteyi almıyorum. Daha önceki sayıları sen mi çıkarıyordun?

HUGO — Evet.

HÖDERER — Temiz işti. Böyle iyi bir gazeteciden kendilerini yoksun bırakıp seni bana yolladılar ha?

HUGO — Senin işine yarıyacağını düşündüler.

HÖDERER — Çok nâzik davranmışlar. Ya sen? İşinden ayrıldığına memnun musun?

HUGO — Ben...

HÖDERER — Gazete elindeydi. Tehlikeleri vardı, sorumlulukları vardı. Bir bakıma o da faal bir iş sayılabilirdi hattâ. *(Ona bakar.)* Derken sekreter oldun. *(Biraz ara.)* Niçin işini bıraktın? Niçin?

HUGO — Disipline uydum.

HÖDERER — Boyuna disiplinden sözetme. Ağızlarından bu sözü eksik etmiyenlerden çekinirim ben.

HUGO — Disipline ihtiyacım var.

HÖDERER — Niçin?

HUGO — *(Bezgin)* Kafamda bir sürü düşünce var. Onları uzaklaştırmam gerek.

HÖDERER — Ne çeşit düşünceler?

HUGO — "Burda n'apıyorum? Arzuladığım sevi istemem

için sebep var mı? Kendime numara mı yapıyorum?" Bur gibi şeyler.

HÖDERER — *(Ağır ağır.)* Evet. Bunun gibi şeyler. sırada kafan bunlarla dolu demek?

HUGO — *(Sıcaktık.)* Hayır... Hayır, şu sırada değil. *(Biraz ara.)* Ama yine olabilir bu. Kendimi korumam gerek. Kafama başka düşüncelere yerleştirmeliyim. Emirler mese: "Şunu yap. Yürü. Dur. Bunu söyle." İtaatli olmaya ihtiyacı var. İtaat etmek, hepsi bu kadar. Yemek, uyumak, itaat etmek.

HÖDERER — İyi. İtaat edersen, söz dinlersen anlaşır seninle. *(Elini onun omuzuna koyar.)* Dinle... *(Hugo onun elinden kurtulup geriye doğru sıçrar. Höderer artan bir dikkatle ona bakar. Sesi keskin, sert bir hal alır.)* Ha? *(Biraz ara.)* Haaa! Haaa!

HUGO — Bana... bana dokunulmasından hoşlanmam da

HÖDERER — *(Sert ve çabuk bir sesle.)* Bu bavulu ara dıkları sırada korktun: Neden?

HUGO — Korkmadım.

HÖDERER — Evet. Korktun. Ne var içinde?

HUGO — Aradılar, bir şey yoktu.

HÖDERER — Bir şey yok muydu? Görelim bakalım. *(Bavula gidip açar.)* Silâh arıyorlardı. Bir bavula silâh saklanır ama bazı kâğıtlar da saklanabilir.

HUGO — Ya da tamamen şahsi şeyler saklanır.

HÖDERER — Benim emrime girdiğin andan itibaren şunu kafana koy ki kendine ait hiçbir şeye sahip değilsin. *(Araştırır.)* Gömlekler, külotlar, hepsi yepyeni. Paran var demek?.

HUGO — Karımın parası var.

HÖDERER — Bu resimler ne? *(Alıp bakar. Bir süre sessizlik.)* Haaa! Buymuş demek! *(Bir resme bakar.)* Kadife bir elbise... *(Bir başkasına bakar.)* Geniş bir bahriyeli yakası, bir de bere. Küçücük bir beyefendi!

HUGO — Verin o resimleri bana.

HÖDERER — Şıttt! *(Onu iter.)* Tamamen şahsi eşya, bunlarmış demek. Bunları bulmalarından mı korkuyordun?

HUGO — Pis ellerini değdirselerdi, onlara bakarken sırıtsalardı, ben de...

HÖDERER — Pekâlâ: Bilmece çözüldü: Suçlu olduğunu

yüzünden belli etmek diye buna derler işte: En azından bir elbombası sakladığına yemin edebilirim. *(Resimlere bakar.)* Değişmemişsin. Bu sıska bacaklar... Tabii, iştahlı olmamışsın ki hiç. O kadar ufak-tefekmişsin ki bir sandalyeye çıkarmışlar seni, kollarını kavuşturmuşsun, karşındakilere bir Napoleon gibi bakıyorsun. Neşeli değilmişsin. Yok yok... Tanrının her günü bir zengin çocuğu olmak hoş şey olmasa gerek. Hayatta kötü bir başlangıç bu. Geçmişini unutmak istiyorsun da niçin bu bavulun içinde taşıyıp duruyorsun? *(Hugo belirsiz bir hareket yapar.)* Muhakkak olan şu ki, kendinle fazla meşgul oluyorsun.

HUGO — Partiye kendimi unutmak için girdim.

HÖDERER — Her an da kendini unutmak gerektiğini hatırlıyorsun. Neyse! Herkes elinden geldiği kadarını yapar. *(Resimleri ona geri verir.)* İyi sakla onları. *(Hugo resimleri alır, ceketinin iç cebine koyar.)* Yarın görüşürüz, Hugo.

HUGO — Evet, yarın.

HÖDERER — İyi akşamlar. *(Kapının önünde Höderer döner).*

HÖDERER — Pancurları kapatın, sürgüleri de sürün. Bahçeye kimin gireceği belli olmaz. Dediğimi yapın muhakkak. *(Çıkar.)*

V. SAHNE

HUGO, JESSICA

Hugo kapıya yürür, anahtarı iki defa çevirerek kilitler.

JESSICA — Sahiden bayağı adam. Ama benekli kravat takmamış.

HUGO — Tabanca nerede?

JESSİCA — Ne kadar eğlendim bilsen, yavrucuğum. İlk defadır ki seni gerçek erkeklerle becelleşirken görüyorum.

HUGO — Jessica, nerde şu tabanca?

JESSİCA — Hugo, bu oyunun kurallarını bilmiyorsun sen: Tencereyi unutuyorsun? Dışarıdan görebilirler bizi. *(Hugo gidip pancurları kapatır, yine ona doğru gelir.)*

HUGO — Hadiii?

JESSİCA *(Tabancayı göğsünden çıkararak.)* — Araştırma işleri için Höderer bir de kadın bulundursa iyi eder. Beni alsın diyeceğim ona.

HUGO — Ne zaman aldın tabancayı?

JESSICA — İki bekçi köpeğine kapıyı açmağa gittiğim zaman.

HUGO — İyi matrak geçtin bizimle. Seni kafese koydu sanmıştım.

JESSİCA — Ben mi? Az daha katıla katıla gülecektim karşısında: "Size güveniyorum! Herkese güvenirim ben. Bu da size güvenmeyi öğretsin..." Ne zannediyor yani? Güven numarası erkeklere söker.

HUGO — Onların da hepsine değil.

JESSİCA — Sus, sus hadi yavrucuğum. Adamakıllı heyecanlandın sen.

HUGO — Ben mi? Ne zaman?

JESSİCA — "Sana güveniyorum," dediği zaman.

HUGO — Hayır, heyecanlanmadım.

JESSICA — Heyecanlandın.

HUGO — Hayır.

JESSİCA — Herhalde bil ki günün birinde beni yakışıklı bir erkekle yalnız bırakırsan, "sana güveniyorum," deme sakın, çünkü haberin olsun bak: Canım istiyorsa seni aldatmaktan beni bu alıkoymıyacak. Tersine.

HUGO — İçim çok rahat, gözlerim kapalı giderim.

JESSİCA — Benim hassaslık tarafımdan yola geleceğimi mi sanıyorsun?

HUGO — Hayır, minik kardan heykelim benim. Karın soğukluğuna inanıyorum. En ateşli çapkın bile ona dokununca donar. Seni biraz ısıtmak için okşasa, parmaklarının arasında eriyiverirsin.

JESSİCA — Aptal! Oynamıyorum. *(Çok kısa sessizlik.)* Epey korktun, değil mi?

HUGO — Demin mi? Hayır. Olup bitenlere inanmıyordum. Onların arama yapışlarını seyrederken: "Komedya oynuyoruz." diye düşünüyordum. Hiçbir şey gerçekten sahi görünümüyor bana.

JESSİCA — Ben bile mi?

HUGO — Sen mi? *(Bir an ona bakar, sonra başını çevirir.)* Söyle bakıyim, sen de korktun mu?

JESSİCA — Benim üstümü de arıyacaklarını anlayınca korktum. Yazı mı, tura mı hikâyesiydi. Georges'un bana parmaklarının ucuyla dokunacağından emindim ama, Slick sımsıkı avuçlıyacaktı beni. Tabancayı bulacağından korkmuyordum da, ellerinden korkuyordum.

HUGO — Keşke seni bu maceraya sürüklemeseydim.

JESSİCA — Tersine, bir macera kadını olmayı hayal ettim hep.

HUGO — Jessica, oyun değil bu. Herif tehlikeli.

JESSİCA — Tehlikeli mi? Kim için?

HUGO — Parti için.

JESSİCA — Parti için mi? Ben Partinin şefi sanıyordum onu.

HUGO — O da şeflerden *biri*. Ama iyi ya işte: O...

JESSİCA — Anlatmaya kalkma n'olur. Sözlerine inanıyorum.

HUGO — Neye inanıyorsun?

JESSİCA *(Ezber okur gibi.)* — Bu adamın tehlikeli olduğuna, yokolması gerektiğine ve senin onu gebert...

HUGO — Şıttt! *(Biraz ara.)* Bana bak. Bazen "bana inanmıaca oyunu oynuyorsun ama, sahiden inanmıyorsun," bazen de "aslında bana inanıyorsu ama, inanmaz görünüyorsun," diye düşünüyorum. Hangisi doğru?

JESSİCA *(Gülerek.)* — Hiçbiri.

HUGO — Senin yardımına muhtaç olsam n'apardın?

JESSİCA — Sana yardım etmedim mi işte?

HUGO — Evet, hayatım, ama bu türlü yardım istemiyorum ben.

JESSİCA — Nankör.

HUGO *(Ona bakarak.)* — Kafanın içindekileri bir okuyabilsem...

JESSİCA — Bana sor.

HUGO *(Omuzlarını silkerek.)* — Adam sen de! *(Biraz ara.)* Hay Allah, insan birini öldürecek oldu mu taş gibi ağır hissetmeli kendini. Kafamın içinde sessizlik olmalı. *(Bağırarak.)* Sessizlik! *(Biraz ara.)* Gördün ya, herif nasıl kurt? Nasıl kanlı-canlı? *(Biraz ara.)* Sahi! Sahi! Sahiden öldüreceğim onu: Bir haftaya varmadan upuzun yerde yatacak, karnında beş tane delikle ölmüş olacak. *(Biraz ara.)* Ne komedya!

JESSİCA *(Gülmeğe başlar.)* — İlâhi yavrucuğum, adam

öldüreceğine beni inandırmak istiyorsan, önce kendini inandır buna.

HUGO — İnanmış hali yok mu bende, ha?

JESSİCA — Hiç yok: Rolünü kötü oynuyorsun.

HUGO — İyi ama, oyun oynamıyorum ben, Jessica.

JESSİCA — Evet, evet: Oynuyorsun.

HUGO — Hayır, oynıyan sensin. Sensin hep.

JESSİCA — Hayır, sensin. Hem nasıl öldüreceksin onu zaten, tabanca bende.

HUGO — Ver bana şu tabancayı.

JESSİCA — Dünyada vermem: Ben kazandım onu. Ben olmasaydım elinden kaptıracaktın.

HUGO — Ver şu tabancayı bana.

JESSİCA — Hayır, vermiyeceğim onu sana, Höderer'e gideceğim: "Gönlünüzü hoşetmeğe geldim," diyeceğim, o bana sarıldığı zaman... *(Durumu kabul etmiş gibi görünen Hugo, onun üstüne atılır. İlk sahnedeki gibi ikisi de yatağın üstüne düşerler, boğuşurlar, bağırışırlar, gülüşürler. Perde inerken ve Jessica:)* Dikkat et! Dikkat et! Tabanca patlıyacak! *(diye bağırırken Hugo nun elinden tabancayı alır.)*

DÖRDÜNCÜ TABLO

HÖDERER'İN ÇALIŞMA ODASI

Asık yüzlü, fakat rahat bir oda. Sağda bir yazı masası; ortada, üstü kitaplar ve kâğıtlarla dolu bir masa. Masanın yere kadar inen bir örtüsü vardır. Solda yan tarafta bir pencere vardır, ardında bahçenin ağaçları görünür. Dipte, sağda bir kapı; kapının yanında bir mutfak masası; üzerinde de bir havagazı ocağı. Ocağın üstünde bir kahve ibriği durur. Dağınık duran iskemleler. Öğle sonudur.

Hugo yalnızdır. Yazı masasına yaklaşır, Höderer'in mürekkepli kalemini alıp ona dokunur. Sonra havagazı ocağına kadar gider, kahve ibriğini alır, bir yandan ıslık çalarken, ibriği inceler. Jessica yavaşça girer.

I. SAHNE

JESSİCA, HUGO

JESSİCA — N'apıyorsun o kahve ibriği ile? *(Hugo ibriği çabucak yerine koyar.)*

HUGO — Jessica, buraya girmiyeceksin demediler mi sana?

JESSİCA — N'apıyordun o kahve ibriği ile?

HUGO — Ya sen burda n'apıyorsun?

JESSİCA — Seni görmeğe geldim, hayatım.

HUGO — Gördün beni işte. Git hadi. Höderer aşağıya inecek.

JESSİCA — Senin için ne kadar üzülüyordum bilsen, yavrucuğum!

HUGO — Oyun oynamağa vaktim yok Jessica.

JESSİCA *(Çevresine bakınarak.)* — Tabii hiçbir şeyi anlatamamışsın bana. Küçükken babamın yazı odasındaki gibi her yana sigara kokusu sinmiş. Oysa, bir kokuyu anlatmak kolay iş.

HUGO — İyi dinle beni...

JESSİCA — Dur dur! *(Tayyörünün cebini araştırır.)* Sana bunu getirmek için gelmiştim.

HUGO — Neymiş o?

JESSİCA *(Tabancayı cebinden çıkarıp avucunun içinde Hugo'ya uzatarak)* — Bunu! Unutmuşsun da!

HUGO — Unutmadım: Hiç yanımda taşımıyorum onu.

JESSİCA — İyi ya: Yanından eksik etmemelisin.

HUGO — Jessica, madem anlamaz görünüyorsun, açıkça söyliyeyim sana: Buraya bir daha gelmeni yasak ediyorum. Oynamak istiyorsan bahçe var, ev var.

JESSİCA — Benimle altı yaşımdaymışım gibi konuşuyorsun, Hugo.

HUGO — Kabahat kimde? Çekilmez hale geldin artık Gülmeden yüzüme bakamaz oldun. Elli yaşımıza vardığımız zaman halimiz n'olacak? Bir son vermek gerek buna. Sadece bir alışkanlık bu, biliyor musun? Kötü bir alışkanlık ikimiz birden edindik. Beni anlıyorsun, değil mi?

JESSİCA — Çok iyi anlıyorum.

HUGO — Kendini biraz zorlıyacak mısın?

JESSİCA — Evet.

HUGO — İyi. İlk iş olarak al götür şu tabancayı.

JESSİCA — Götüremem.

HUGO — Jessica diyorum!

JESSİCA — Tabanca senin, sen al onu.

HUGO — Bana lâzım değil demedim mi?

JESSİCA — Peki, ya ben n'apiyim?

HUGO — Ne istersen yap, beni ilgilendirmez.

JESSİCA — Karını her Tanrının günü cebinde bir tabanca gezdirmeğe zorlıyacak değilsin ya.

HUGO — Eve git, bırak onu bavuluma.

JESSICA — Gitmek istemiyorum. Çok fenasın!

HUGO — Getirmeseydin.

JESSİCA — Sen de unutmasaydın.

HUGO — Unutmadım diyorum ya sana.

JESSİCA — Unutmadın mı? Öyleyse Hugo, tasarılarını değiştirdin demek?

HUGO — Şıttt!

JESSİCA — Hugo, yüzüme iyi bak. Tasarılarını değiştirdin mi? Evet mi, hayır mı?

HUGO — Hayır, değiştirmedim.

JESSİCA — Onu... şey etmeğe... niyetli misin? Evet mi, hayır mı?

HUGO — Evet! Evet! Evet! Ama bugün değil.

JESSİCA — Ah Hugo, canım, yavrum Hugo, neden bugün değil? Öyle sıkılıyorum ki, bana verdiğin bütün romanları bitirdim, haremde bir odalık gibi bütün gün de yatakta yatmaktan hoşlanmıyorum, şişmanlıyorum bu yüzden. Ne bekliyorsun?

HUGO — Jessica, yine oyun oynuyorsun.

JESSİCA — Sen oynuyorsun asıl. On gündür beni sindirmek için birtakım önemli pozlar takınıyorsun, sonunda da herif hâlâ yaşıyor. Eğer bu oyunsa, çok uzun sürdü: Bizi duyacaklar diye korkuyoruz, ancak alçak sesle konuşuyoruz. Bütün huysuzluklarına katlanmak da bana düşüyor, sanki gebe bir kadınmışsın gibi.

HUGO — Oyun olmadığını biliyorsun bunun pekâlâ.

JESSİCA *(Sert.)* — Öyleyse daha fena: Karar verdikleri şeyi yapmıyan insanlardan nefret ederim. Sana inanayım istiyorsan, bugün bu işi bitirmek gerek.

HUGO — Bugün sırası değil.

JESSİCA *(Tabii sesiyle.)* — Gördün müüü!

HUGO — Amaaan! Sıktın artık. Adam misafir bekliyor.

JESSİCA — Kaç tane?

HUGO — İki.

JESSİCA — Onları da öldür.

HUGO — Başkalarının oynamağa istekleri yokken oynamakta direnen bir insan kadar münasebetsiz kimse olamaz. Senden yardım filân istemiyorum, yok yok. Beni kösteklememe, bu bile yeter.

JESSİCA — Peki! Peki! Madem beni yabancı sanıyorsun, canının istediğini yap. Yalnız şu tabancayı al, yanımda taşırsam ceplerimin biçimini bozacak çünkü.

HUGO — Alırsam gider misin?

JESSİCA — Sen al hele. *(Hugo tabancayı alıp cebine koyar.)*

HUGO — Hadi git şimdi.

JESSİCA — Bi dakka! Kocamın çalıştığı odaya bir göz atmağa hakkım var, değil mi yani? *(Höderer'in yazı masa-*

sının arkasına geçer. Masayı göstererek.) Buraya kim oturuyor? O mu, sen mi?

HUGO *(İsteksiz.)* — O. *(Masayı göstererek.)* Ben bu masada çalışıyorum.

JESSİCA *(Onu dinlemeksizin.)* — Bu onum yazısı mı? (Masanın üzerinde bir kâğıt almıştır.)

HUGO — Evet.

JESSİCA *(Çok ilgilenerek.)* — Hah! Hah!! Hah!

HUGO — Bırak onu yerine.

JESSİCA — Görüyor musun nasıl yukarıya doğru çıkıyor yazı? O da harfleri bitiştirmeden, ayrı ayrı yazıyor.

HUGO — Eeee? N'olmuş?

JESSİCA — Nasıl n'olmuş? Çok önemli bu.

HUGO — Kim için?

JESSİCA — Karakterini bilmek için. İnsan kimi öldürdüğünü bilmeli. Ya sözler arasında bıraktığı boşluk! Her harf küçük bir ada sanki. Kelimeler de takımadalar gibi. Mutlaka bir anlamı olmalı bunun.

HUGO — Ne gibi?

JESSİCA — Bilmiyorum. Ne yazık: Çocukluk anıları, sevdiği kadınlar, seviş tarzı, hepsi burada ama, ben okuyamıyorum... Hugo, bir grafoloji kitabı alsana bana, başaracağımı hissediyorum bu işi.

HUGO — Hemen çıkıp gidersen alırım.

JESSİCA — Bu iskemle piyano taburesini andırıyor, ha?

HUGO — Piyano taburesi zaten.

JESSİCA *(Tabureye oturup döndürerek.)* — Ne hoş! Taburesine oturup sigara içiyor, konuşuyor, dönüyor demek?

HUGO — Evet. *(Jessica yazı masasının üzerinde duran küçük bir sürahiyi açıp içini koklar.)*

JESSİCA — İçki içiyor mu?

HUGO — Delikli taş gibi.

JESSİCA — Çalışırken mi?

HUGO — Evet.

JESSİCA — Hiç sarhoş olmuyor mu?

HUGO — Hiç olmuyor.

JESSİCA — Sana ikram etse bile içmiyorsundur inşallah: İçki kaldıramazsın sen.

HUGO — Ablalık taslama bana: İçkiyi de, sigarayı da,

soğuğu da, sıcağı da, rutubeti de, ot kokusunu da, başka herşeyi de kaldıramadığımı çok iyi biliyorum.

JESSİCA *(Ağır ağır.)* — Demek o burada oturuyor, konuşuyor, sigara içiyor, taburesinin üzerinde dönüyor...

HUGO — Evet, ben de...

JESSİCA *(Havagazı ocağını göstererek.)* — Bu ne? Yemeğini kendisi mi pişiriyor?

HUGO — Evet.

JESSİCA *(Bir kahkaha koparark.)* — Neden ama? Yemeğini ben pişirebilirim pekâlâ, seninkini de pişiriyorum ya; gelsin bizde yemek yesin.

HUGO — Onun kadar iyi pişiremezsin sen. Sonra, bundan hoşlanıyor galiba. Sabahları kahvemizi pişiriyor. En iyisinden karaborsa kahvesi...

JESSİCA *(Kahve ibriğini göstererek.)* — Bunda mı?

HUGO — Evet.

JESSİCA — Ben içeriye girerken elinde bu kahve ibriği mi vardı?

HUGO — Evet.

JESSİCA — Neden almıştın onu eline? Ne arıyordun içinde?

HUGO — Bilmem. *(Biraz ara.)* O dokundu mu ibrik gerçek bir hal alıyor. *(İbriği alır.)* Her dokunduğunun gerçek bir hali var. Kahveyi fincanlara koyuyor, içiyorum, onun içişini seyrediyorum ve sanıyorum ki kahvenin gerçek tadı onun ağzı içindedir. *(Biraz ara.)* Kahvenin gerçek tadı kaybolacak, gerçek sıcaklık, gerçek ışık da. Kala kala bu kalacak. *(Kahve ibriğini gösterir.)*

JESSİCA — Ne, bu dediğin?

HUGO *(Daha geniş bir kol hareketiyle bütün odayı göstererek.)* — Bu: Bir sürü yalan. *(Kahve ibriğini yerine koyar.)* Bir dekor içinde yaşıyorum ben. *(Düşünceye dalar.)*

JESSİCA — Hugo!

HUGO *(İrkilerek.)* — Ne var?

JESSİCA — O ölünce sigara kokusu kaybolacak. *(Birden.)* Öldürme onu.

HUGO — Öldüreceğimi mi sanıyorsun? Söyle! Sanıyor musun bunu?

JESSİCA — Bilmem ki. Herşeyin çok sâkin bir hali var. Sonra, çocukluk günlerim gibi kokuyor burası... Hiçbir şey

olmıyacak! Hiçbir şey olamaz, eğleniyorsun benimle.

HUGO — Hah, geliyor. Pencereden kaç. *(Onu sürüklemeye çalışır.)*

JESSİCA *(Direnerek.)* — Yalnız olduğunuz zaman nasılsınız, görmek istiyorum.

HUGO *(Onu sürükliyerek.)* — Gel çabuk.

JESSİCA *(Çok çabuk.)* — Babamın evindeyken masanın altına girer, çalışmasını saatlerce seyrederdim. *(Hugo sol eliyle pencereyi açar, Jessica ondan kurtulup masanın altına çömelir. Höderer girer.)*

II. SAHNE

ÖNCEKİLER, HÖDERER

HÖDERER — N'apıyorsun masanın altında?

JESSİCA — Saklanıyorum.

HÖDERER — Neden?

JESSİCA — Ben yokken nasıl olduğunuzu görmek için.

HÖDERER — Beceremedin. *(Hugo'ya.)* Kim soktu onu içeriye?

HUGO — Bilmem.

HÖDERER — Karın o senin: Biraz daha sıkı tut.

JESSİCA — Seni kocam sanıyor, yavrucuğum.

HÖDERER — Kocan değil mi o?

JESSİCA — Küçük kardeşim.

HÖDERER *(Hugo'ya.)* — Hiç saymıyor seni.

HUGO — Öyle.

HÖDERER — Neden evlendin onunla?

HUGO — Beni saymıyordu da ondan.

HÖDERER — İnsan Partiye girdi mi, Partiden biriyle evlenir.

JESSİCA — Neden?

HÖDERER — Böylesi daha rahattır.

JESSİCA — Partiden olmadığımı nerden biliyorsunuz?

HÖDERER — Olmadığ:n belli. *(Ona bakar.)* Sevişme dışında hiçbir şey yapmasını bilmiyorsun...

JESSİCA — Sevişmeyi de hattâ.. *(Biraz ura.)* Partiye yazılsam mı, ne dersiniz?

HÖDERER — Ne istersen yap: Adam olmazsın sen.

JESSİCA — Suç bende mi?

HÖDERER — Ne bileyim? Sen de herkes gibi yarı kurban, yarı suç ortağısın herhalde?

JESSİCA *(Ani bir şiddetle.)* — Kimsenin suç ortağı değilim. Bana sormadan karar verdiler hakkımda.

HÖDERER — Olabilir. Ama kadınların hak eşitliği meselesi beni ilgilendirmiyor.

JESSİCA *(Hugo'yu göstererek.)* — Ona kötülük mü ediyorum sanıyorsunuz?

HÖDERER — Bana bunu sormak için mi geldin buraya?

JESSİCA — Neden olmasın?

HÖDERER — Onun lüksü de sensin galiba. Bize gelen burjuva çocukları, hâtıra diye, geçmişteki lükslerinden birazını da beraber getirmeğe can atarlar. Kimisinde bu, düşünce hürlüğüdür, kimisinde bir kravat iğnesi. Bununki de karısı.

JESSİCA — Evet. Ama sizin lükse ihtiyacınız yok tabii.

HÖDERER — Tabii yok. *(Bakışırlar.)* Hadi bakalım, bas git, bir daha da buraya ayak atma!

JESSİCA — Anladık. Erkekçe arkadaşlığınızla başbaşa bırakıyorum sizi. *(Vekarla çıkar.)*

III. SAHNE

HUGO, HÖDERER

HÖDERER — Onu seviyor musun?

HUGO — Seviyorum tabii.

HÖDERER — Söyle ona öyleyse, sakın gelmesin buraya. Bir erkekle bir kadın arasında seçim yapmam gerekti mi, erkeği seçerim. Ama işimi de uzun boylu güçleştirmemek gerek.

HUGO — Seçim yapmanızı isteyen var mı sizden?

HÖDERER — Onun hiç önemi yok: Nasıl olsa seni seçtim.

HUGO *(Gülerek)* — Siz Jessica'yı bilmezsiniz.

HÖDERER — Olabilir. Öyleyse daha iyi ya. *(Biraz ara.)* Ama sen yine ona söyle, bir daha gelmesin buraya. *(Birden.)* Saat kaç?

HUGO — Dördü on geçiyor.

HÖDERER — Geç kaldılar. *(Pencereye gider, dışarıya göz atıp geri gelir.)*

HUGO — Bana yazdıracak bir şeyiniz yok mu?

HÖDERER — Bugün yok. *(Hugo'nun bir hareketi üzerine.)* Dur, gitme. Dördü on mu geçiyor dedin?

HUGO — Evet.

HÖDERER — Gelmezlerse pişman olacaklar.

HUGO — Kim gelecek?

HÖDERER — Gelince görürsün. Senin çevrenden kimseler. *(Birkaç adım yürür.)* Beklemekten hoşlanmam. *(Hugo'ya doğru gelerek.)* Gelirlerse, iş oldu demektir. Ama son dakkadt korktularsa, herşeye yeniden başlamak lâzım. Sanırım ki buna da vaktim olmıyacak. Kaç yaşındasın sen?

HUGO — Yirmi bir.

HÖDERER — Vaktin var senin.

HUGO — Siz de pek yaşlı değilsiniz.

HÖDERER — Yaşlı değilim ama, peşimdeler. *(Ona bahçeyi gösterir.)* Bu duvarların ardında birtakım adamlar var, gece gündüz beni öldürmeyi düşünüyorlar. Ben de her zaman korunmayı düşünmediğim için, sonunda muhakkak öldürecekler.

HUGO — Gece gündüz bunu düşündüklerini nerden biliyorsunuz?

HÖDERER — Tanıyorum onları da ondan. Kafalarına koydukları şeyi yaparlar.

HUGO — Onları tanıyor musunuz?

HÖDERER — Evet. Bir motor gürültüsü duydun mu?

HUGO — Hayır. *(Kulak kabartırlar.)* Hayır.

HÖDERER — O heriflerden birinin duvardan atlaması için tam sırası. İyi bir iş başarmak fırsatını elde eder.

HUGO *(Ağır ağır.)* — Tam sırası...

HÖDERER *(Onu bakarak.)* — Anlıyorsun, değil mi? Benim bu misafirlerle görüşememem, onların pek işine gelir. *(Yazı masasının önüne gider, kendine içki koyar.)* Sen de ister misin?

HUGO — Hayır. *(Biraz ara.)* Korkuyor musunuz?

HÖDERER — Neden?

HUGO — Ölmekten.

HÖDERER — Hayır, ama işim acele. Her zaman işim

acele. Eskiden beklemek umurumda değildi. Şimdiyse yapamıyorum artık.

HUGO — Kimbilir ne kadar nefret edersiniz onlardan.

HÖDERER — Niçin? Prensip bakımından siyasî cinayete bir diyeceğim yok. Bütün partilerde olur bu iş.

HUGO — Biraz içki versenize bana.

HÖDERER *(Hayretle.)* — Oooo! *(Şurahiyi alır, ona içki koyar. Hugo gözlerini ondan ayırmaksızın içer.)* Ne o? Hiç görmemiş miydin beni?

HUGO — Hayır. Hiç görmedim sizi.

HÖDERER — Ben senin için sadece bir basamağım, değil mi? Öyle tabii. Sen bana kendi geleceğinin üzerinden bakıyorsun. Şöyle diyorsun: "Bu herifin yanıda iki üç yıl kalırım, o geberdi mi başka yere giderim, başka iş yaparım..."

HUGO — Başka iş yapacak mıyım, bilmiyorum hiç?

HÖDERER — Yirmi yıl sonra arkadaşlarına: "Ben Höderer'in yanında sekreterken," diyeceksin. Yirmi yıl sonra. Tuhaf şey.

HUGO — Yirmi yıl sonra...

HÖDERER — Eeee?

HUGO — Çok uzak.

HÖDERER — Neden? Verem filân mısın sen?

HUGO — Yooo. Biraz daha içki verin bana. *(Höderer ona içki koyar.)* Çok yaşıyacağımı hiçbir zaman düşünmedim. Benim işim de acele.

HÖDERER — İkisi aynı şey değil.

HUGO — Değil. *(Biraz ara.)* Bazen hemencecik adam olayım diye elimi kesseler razıyım, bazen de genç yaşta ölüp gidecekmişim gibime geliyor.

HÖDERER — Bunun n'olduğunu bilmiyorum ben.

HUGO — Neyin?

HÖDERER — Gençliğin nasıl şey olduğunu: Çocukluktan hemen erkeklik yaşına geçiverdim.

HUGO — Evet: Bir burjuva hastalığıdır bu. *(Güler.)* Çoğu kimse de bu yüzden ölür.

HÖDERER — Sana yardım edeyim istersen.

HUGO — Efendim?

HÖDERER — Hayata pek kötü atılmış gibi bir halin var. İster misin yardım edeyim sana?

HUGO *(İrkilerek.)* — Siz değil! *(Kendini çabucak toplar.)* Kimse yardım edemez bana.

HÖDERER *(Ona doğru giderek.)* — Dinle, yavrum. *(Durur, dinler.)* Geldiler. *(Pencereye gider. Hugo da peşinden.)* Uzun boylusu, Karskiy, Beşli Cephe'nin sekreteri. Şişmanı da prens Paul.

HUGO — Naibin oğlu mu?

HÖDERER — Evet. *(Yüzü değişmiştir. Aldırmaz, sert, kendinden emin bir hali vardır.)* Epey içtin, yeter. Ver kadehini bana. *(Gidip kadehi bahçeye döker.)* Gel otur. Bütün söylenenleri dinle, ben işaret edince not alırsın. *(Pencereyi kapatır, yazı masasının başına geçip oturur.)*

IV. SAHNE

ÖNCEKİLER, KARSKİY, PRENS PAUL, SLICK, GEORGES

İki misafir içeriye girerler. Peşlerinde Slick ile Georges vardır. Makineli tabancalarının namlularını onların beltirine dayamışlardır.

KARSKİY — Ben Karskiy.

HÖDERER *(Yerinden kalkmaksızın.)* — Sizi tanıyorum

KARSKİY — Yanımdakinin kim olduğunu biliyor musunuz?

HÖDERER — Evet.

KARSKİY — Öyleyse şu bekçi köpeklerini savın.

HÖDERER — Hadi çocuklar, siz gidin. *(Slick ile Georges çıkarlar.)*

KARSKİY *(Alaycı.)* — Sıkı muhafaza altındasınız.

HÖDERER — Son zamanlarda biraz tedbir almamış olsaydım sizi ağırlamak mutluluğuna eremezdim şimdi.

KARSKİY *(Hugo'ya doğru dönerek.)* — Bu kim?

HÖDERER — Sekreterim. Yanımızda kalacak.

KARSKİY *(Yaklaşarak.)* — Sen Hugo Barin misin? *(Hugo cevap vermez.)* Sen de bu adamlarla birlik misin?

HUGO — Evet.

KARSKİY — Geçen hafta babanı gördüm. Ondan hava dis versem ilgilenir misin?

HUGO — Hayır.

KARSKİY — Adamcağız ölürse vebalı senin boynuna olacak herhalde.

HUGO — Doğumumun vebalini taşıdığı muhakkak gibi. Ödeştik sayılır.

KARSKİY *(Sesini yükseltmeksizin.)* — Zavallının birisin sen.

HUGO — Şey...

HÖDERER — Sen sus! *(Karskiy'e.)* Sekreterime hakaret etmek için gelmediniz buraya herhalde? Oturun lütfen. *(Otururlar.)* Birer konyak içer miyiz?

KARSKİY — Teşekkür ederim.

PRENS — Ben içerim. *(Höderer ona konyak verir.)*

KARSKİY — İşte şu ünlü Hödereeer. *(Ona bakar.)* Dün yine adamlarınız bizimkilere ateş açtılar.

HÖDERER — Neden?

KARSKİY — Bir garajda silâh depomuz vardı, adamlarınız onu ele geçirmek istiyorlardı: Bu kadar basit bir iş.

HÖDERER — Silâhları aldılar mı?

KARSKİY — Evet.

HÖDERER — Aferin.

KARSKİY — Pek de övünülecek bir mârifet değil: Bire karşı on kişiymişler.

HÖDERER — İnsan kazanmak istedi mi, bire karşı on kişi olması daha iyi, böylesi daha emin olur.

KARSKİY — Bu tartışmayı bırakalım, hiçbir zaman anlaşamıyacağız galiba: Aynı soydan değiliz.

HÖDERER — Aynı soydanız ama, aynı sınıftan değiliz.

PRENS — Baylar, konumuza gelsek.

HÖDERER — Evet. Dinliyorum sizi.

KARSKİY — Asıl biz sizi dinliyoruz.

HÖDERER — Bir anlaşmazlık olsa gerek.

KARSKİY — Olabilir. Bize belirli bir teklif yapacağınızı sanmasaydım, gelip sizi görmek zahmetine katlanmazdım.

HÖDERER — Yapacak hiçbir teklifim yok.

KARSKİY — İyi öyleyse. *(Kalkar.)*

PRENS — Baylar, rica ederim. Oturun, Karskiy. İşler ters başladı. Bu görüşmeyi biraz daha açık kalble yapamaz mıyız?

KARSKİY *(Prens'e.)* — Açık kalble mi? İki çoban kö-

peği, makineli tabancalariyle bizi önleri sıra iterlerken gözlerini gördünüz mü onun? Bu adamlar nefret ediyorlar bizden. Siz ayak dirediniz de razı oldum bu görüşmeye, ama hiçbir iyi sonuç vereceğine inanmıyorum.

PRENS — Karskiy, geçen yıl babama karşı iki suikast tertiplediniz ama, ben yine de sizinle buluşmaya razı oldum. Sevişmemize fazla sebep yok ama, millet menfaati sözkonusu oldu mu, duygularımızın önemi kalmaz. *(Biraz ara.)* Bu menfaati her zaman aynı tarzda anlamadığımız da olmuştur şüphesiz. Siz, Höderer, işçi sınıfının meşrû isteklerinin belki biraz fazla tekelci bir sözcüsü ilân ettiniz kendinizi. Babamla ben, bu istekleri daima iyi karşıladık, fakat Almanya'nın tehditçi tavrı karşısında bunları ikinci plâna atmak zorunda kaldık. Halkın sevmediği tedbirler bahasına da olsa, ilk görevimizin toprak bağımsızlığını korumak olduğunu anladık çünkü.

HÖDERER — Yani Sovyetler Birliğine savaş açarak.

PRENS *(Devamla.)* — Karskiy ile arkadaşları ise kendi bakımlarından dış politikada bizim görüşümüzü paylaşmıyorlardı. İllirya için, dışarıya karşı, tek şefin ardında tek millet olarak, birleşik ve güclü görünmenin gerekliğini belki bu yüzden kavrıyamadılar. Gizli bir mukaveret partisi kurdular. Böylece de hepsi dürüst, hepsi yurtlarına bağlı olan bu insanlar ödevlerini başka başka anladıklarından, bir an için birbirlerinden ayrılmış oldular. *(Höderer kaba kaba güler.)* Ne dediniz?

HÖDERER — Hiç. Devam edin.

PRENS — Şimdiyse durumlar birden yakınlaşıverdi. Görünüşe göre de herbirimiz ötekilerin görüşünü daha geniş ölçüde anlıyor. Babam bu pahalıya malolan faydasız savaşı sürdürmeğe istekli değil. Ayrı bir barış yapacak halde değiliz tabiî, ama inanın ki askerî harekât pek fazla çaba gösterilmeden yönetilecek. Karskiy de kendi hesabına iç ayrılıkların, yurdumuzun dâvasına zarardan başka şey vermiyeceğini düşünüyor. Biz de, onlar da bugün ulusal birliği gerçekleştirerek, yarınki barışı hazırlamayı arzuluyoruz. Bu birlik, Almanya'nın şüphesini uyandırmadan açıkça yapılamaz tabiî, ama temelini -zaten varolan- gizli örgütlerde bulacaktır.

HÖDERER — Sonra n'olacak?

PRENS — Hepsi bu kadar işte. Karskiy ile ben prensip

bakımından anlaşmış olduğumuzu müjdelemek istiyorduk size.

HÖDERER — Bana ne bundan?

KARSKİY — Yeter artık: Boşuna vakit kaybediyoruz.

PRENS *(Devamla.)* — Bu birliğin mümkün olduğu kadar geniş olması gerek tabii. Proleter Parti de bizimle birlik olmak isterse...

HÖDERER — Teklifiniz ne?

KARSKİY — Kuracağımız Gizli Ulusal Komitede Partinize de iki oy vereceğiz.

HÖDERER — Kaç üzerinden iki oy?

KARSKİY — On iki üzerinden.

HÖDERER *(Terbiyeli bir hayret edası takınarak.)* — On iki üzerinden iki mi?

KARSKİY — Naip, danışmanlarından dördünü verecek. Öbür altı oy Beşli Cephe'nin olacak. Başkanlık için seçim yapılacak.

HÖDERER *(Sırıtarak.)* — On iki üzerinden iki oy.

KARSKİY — Köylüler nüfusun yüzde ellisini buluyor. Bunun çoğunluğu ile Burjuva sınıfının hemen hemen tümünü Beşli Cephe içine almakta. İşçi proletaryası ise nüfusun ancak yüzde yirmisini bulmakta. Sizin arkanızda da bunun tümü yok.

HÖDERER — Pekiii. Sonra?

KARSKİY — Her iki gizli örgütümüzde bazı değişiklikler yapıp bunları temelden birleştireceğiz. Adamlarınız bizim Beşli Cephe teşkilâtımıza girecekler.

HÖDERER — Yani demek istiyorsunuz ki, Beşli Cephe bizim kuvvetleri eritip yutacak.

KARSKİY — En iyi uzlaşma formülü de bu.

HÖDERER — Sahi öyle: Hasımlardan birinin yokolmasıyle yapılan bir uzlaşma. Ondan sonra da Merkez Komitesinde bize yalnız iki oy vermek mantığa çok uygun. Bu bile pek hattâ: O iki oy artık bir şey ifade etmiyor ki!

KARSKİY — Kabule mecbur değilsiniz.

PRENS *(Acele acele.)* — Ama kabul ederseniz hükümet basın, sendika birlikleri ve işçi kartı hakkındaki 39 da ın kanunları yürürlükten kaldırmağa hazır tabii.

HÖDERER — Çok kârlı [illegible]

durur.) Peki. Artık tanıştık ya, şimdi de çalışmaya başlıyalım. Benim şartlarım şunlar: Altı üyelik bir yönetim komitesi kurulacak. Proleter Partinin üç oyu olacak bunda. Siz de öbür altı oyu istediğiniz gibi paylaşacaksınız. Gizli örgütler kesinlikle birbirlerinden ayrı kalacaklar ve ancak Merkez Komitesi oy verirse ortaklaşa iş görecekler. İster kabul edin, ister etmeyin.

KARSKİY — Bizimle alay mı ediyorsunuz?

HÖDERER — Kabul etmeğe mecbur değilsiniz.

KARSKİY *(Prens'e.)* — Bu adamlarla uyuşulmaz, demiştim size. Ülkenin üçte ikisi, para, silâh, talim görmüş ve askerleştirilmiş teşkiller bizim elimizde. Şehitlerimizin bize verdikleri mânevî üstünlüğü de hesaba katmıyorum. Sonra bir avuç meteliksiz insan çıkıyor, kılı bile kıpırdamadan Merkez Komitesindeki çoğunluğu istiyor.

HÖDERER — Eee? "Hayır" mı diyorsunuz?

KARSKİY — Hayır diyoruz. İçimize almıyacağız sizi.

HÖDERER — Gidin öyleyse. *(Karskiy bir an çekinir, sonra kapıya doğru ilerler. Prens kımıldamaz.)* Prense bakın, Karskiy. Sizden daha kurnaz o, işi anladı bile.

PRENS *(Yavaşça Karskiy'e.)* — İncelemeden "Hayır" diyemeyiz bu tekliflere.

KARSKİY *(Şiddetle.)* — Bunlar teklif değil, saçma birtakım istekler. Üzerlerinde tartışmam bile. *(Fakat kımıldamadan durur.)*

HÖDERER — 42 de polis sizinkilerin de, bizimkilerin de peşindeydi, Naibe karşı suikastler tertipliyordunuz, biz de savaş sanayiini baltalıyorduk. Beşli Cephe'nin bir adamı bizimkilerden birine rastladı mı, ikisinden biri öbür dünyayı boyluyordu. Şimdiyse birdenbire herkes sarmaş-dolaş olsun istiyorsunuz. Neden?

PRENS — Yurdun iyiliği için.

HÖDERER — Niçin 42 deki aynı iyilik değil bu? *(Bir süre sessizlik.)* Ruslar Stalingrad'da Paulus'u yendiler, Alman orduları da savaşı kaybetmekle meşguller de ondan mı yoksa?

PRENS — Savaşın gidişatı yeni bir durum yarattı şüphesiz, ama anlamadığım şey...

HÖDERER — Bense tersine, çok iyi anladığınıza eminim... İllirya'yı kurtarmak istiyorsunuz, ona da inanıyorum.

Ama olduğu gibi, yani toplumsal eşitsizlik rejimi ve sınıf imtiyazlariyle birlikte kurtarmak istiyorsunuz onu. Almanlar savaşı kazanmış gibi göründükleri sırada babanız onlardan yana oldu. Bugün talih döndü ya, Ruslara yanaşmağa çalışıyor. Bu ise daha güç.

KARSKİY — Höderer, bizimkilerden birçoğu Almanya'ya karşı savaşırken öldü, imtiyazlarımızı elden bırakmamak için düşmanla birlik olduğumuzu söylemenize de tahammül edemem.

HÖDERER — Biliyorum, Karskiy. Beşli Cephe Alman aleyhtarıydı. Durumunuz çok elverişliydi: İllirya'yı işgal etmesin diye, Naip, Hitler'e tâvizler veriyordu. Aynı zamanda da Rus aleyhtarıydınız: Rusya uzaktı çünkü. İllirya, yalnız İllirya: Bilirim bu teraneyi. Milliyetçi burjuvalara tam iki yıl bunu söyleyip durdunuz. Ama Ruslar yaklaşıyorlar, bir yıla kalmadan burda olacaklar. İllirya büsbütün yalnız olmıyacak artık. O zaman n'olacak? Garantiler bulmak gerek. Onlara: "Beşli Cephe sizin için çalışıyordu, Naip de iki taraflı oyun oynuyordu," diyebilseniz ne güzel olurdu. Ama şu var: Size inanmağa mecbur değil onlar. N'apacaklar? Ha? N'apacaklar? Alt tarafı, savaş ilân ettik onlara.

PRENS — Azizim Höderer, Sovyetler Birliği anlarsa ki biz samimî olarak...

HÖDERER — Sovyetler Birliği anlarsa ki faşist bir diktatörle muhafazakâr bir parti samimî olarak onun zaferine yardım etti, onlara fazla minnet besliyeceğinden şüphe ederim. *(Biraz ara.)* Tek bir parti Sovyetler Birliği'nin güvenini muhafaza etti, tek bir parti bütün savaş boyunca onunla temas halinde kalabildi, tek bir parti savaş hatları ötesine haberciler yollıyabilir, tek bir parti sizin bu ufak kombinezonunuzu garanti edebilir: O da bizim partidir. Ruslar buraya gelince, herşeyi bizim gözümüzle görecekler. *(Biraz ara.)* Hadi hadi: Biz ne dersek o olacak.

KARSKİY — Gelmemeliymişim buraya.

PRENS — Karskiy!

KARSKİY — Yapılan dürüst tekliflere iğrenç bir şantajla karşılık vereceğinizi önceden sezmeliymişim.

HÖDERER — İstediğiniz kadar bağırın: Alıngan değilim ben. Boğazlanan bir domuz gibi bağırın. Yalnız şunu bilin: Sovyet orduları topraklarımıza girince şayet beraber ça-

lışmışsak, iktidarı sizlerle bizler birlikte ele alacağız; ama anlaşamazsak, savaşın sonunda benim partim *tek başına* iktidara gelecek. Şimdi seçmesi sizden.

KARSKİY — Ben...

PRENS *(Karskiy'e.)* — Zart-zurtla hiçbir şey düzelmez: Durumu gerçekçi bir gözle görmek gerek.

KARSKİY *(Prens'e.)* — Korkağın birisiniz siz: Kendi kellenizi kurtarmak için bir pusuya sürüklediniz beni.

HÖDERER — Hangi pusu? Çıkıp gidin isterseniz. Prensle anlaşmak için size ihtiyacım yok.

KARSKİY *(Prens'e.)* — Siz de herhalde...

PRENS — Neden olmasın? Bu kombinezon hoşunuza gitmiyorsa, ille ona giresiniz diye zorlamayız sizi, ama benim kararım sizinkine bağlı değil.

HÖDERER — Şurası muhakkak ki, Partimizin Naibin hükûmetiyle birlik olması savaşın son aylarında Beşli Cephe'yi güç durumda bırakacak. Yine muhakkak ki, onun kesin olarak tasfiyesine Almanlar yenilince girişeceğiz. Ama madem ki siz temiz kalmakta ayak direyorsunuz...

KARSKİY — Tam üç yıl yurdumuzun bağımsızlığı için savaştık, dâvamız uğrunda binlerce genç can verdi, dünyanın hayranlığını kazandık, bütün bunlardan sonra da Alman partisi Rus partisiyle birlik olacak ve bizi bir ormanın köşesinde öldürecek.

HÖDERER — İşi romantizme dökmiyelim, Karskiy: Kaybettiniz, kaybetmek zorundaydınız çünkü. "İllirya yalnız İllirya..." Bu slogan, güçlü komşuların kuşattığı küçük bir ülkeyi güç korur. *(Biraz ara.)* Şartlarımı kabul ediyor musunuz?

KARSKİY — Kabule yetkim yok: Yalnız değilim.

HÖDERER — Benim işim de acele, Karskiy.

PRENS — Azizim Höderer, düşünsün diye zaman bırakabiliriz ona belki: Savaş bitmedi, herhalde bu haftada da bitmiyecek.

HÖDERER — Bana göre, bir hafta kaldı. Size güveniyorum, Karskiy. İnsanlara hep güvenirim ben, prensibim budur. Biliyorum, arkadaşlarınıza danışacaksınız ama, onları kandıracağınızı da biliyorum. Bugün bana prensip bakımından kabul ettiğinizi bildirirseniz, ben de yarın Partideki arkadaşlarla konuşurum.

HUGO *(Birden doğrularak.)* — Höderer!

HÖDERER — Ne var?

HUGO — Ne cesaretle...

HÖDERER — Sen sus!

HUGO — Hakkınız yok buna. Bunlar... Yarabbi! Hep aynı bunlar. Babamın evine de geliyorlardı. Aynı karamsar, saçma ağızı kullanıyorlar... ve buraya kadar da peşimden geliyorlar. Hakkınız yok buna, her yere sokulacaklar, herşeyi çürütecekler, kuvvet onlarda...

HÖDERER — Susacak mısın sen?

HUGO — İkiniz de iyi dinleyin: Bu kombinezonda Parti onu destekliyecek! Kendinizi temize çıkarmak için ona güvenmeyin, Parti onu tutmıyacak.

HÖDERER *(Sâkin, ötekilere.)* — Hiç aldırmayın. Tamamen kişisel bir tepki bu.

PRENS — Evet, ama bu bağırmalar can sıkıyor. Muhafızlarınıza söyleseniz de bu delikanlıyı dışarıya çıkarsalar.

HÖDERER — Ne demek? Kendisi çıkıp gider. *(Kalkar, Hugo'yu doğru gider.)*

HUGO *(Gerileyerek.)* — Dokunmayın bana. *(Elini tabancanın bulunduğu cebine sokar.)* Beni dinlemiyor musunuz? Beni dinlemek istemiyorsunuz, ha? *(O sırada kuvvetli bir patlama sesi duyulur, camlar şangır şungır kırılır, pencerenin çerçeveleri yerlerinden çıkar.)*

HÖDERER — Yüzükoyun yatın! *(Hugo'yu omuzlarından kavrayıp yere atar. Öbür ikisi de yere kapanırlar.)*

V. SAHNE

ÖNCEKİLER, LEON, SLICK, GEORGES koşarak içeriye girerler, daha sonra JESSİCA

SLICK — Yaralı mısın?

HÖDERER *(Kalkarak.)* — Hayır. Kimse yaralanmadı ya? *(Kalkmış olan Karskiy'e.)* Bir yeriniz mi kanıyor?

KARSKİY — Bir şey değil. Cam kırıkları.

HÖDERER — Ya el bombası, ya dinamit. Yalnız, kısa düştü. Bahçeyi araştırın.

HUGO *(Pencereye doğru dönmüştür, kendi kendine.)* —

Namussuzlar! Namussuzlar! *(Léon'la Georges pencereden atlarlar.)*

HÖDERER *(Prens'e,)* — Böyle bir şey bekliyordum ama. bu ânı seçişlerine üzüldüm.

PRENS — Adaaam! Babamın sarayını hatırlattı bu bana. Karskiy! Seninkiler mi yaptılar bu işi?

KARSKİY — Delirdiniz mi siz?

HÖDERER — Beni hedef tutmuşlardı; yalnız beni ilgilendirir bu iş. *(Karskiy'e.)* Gördünüz ya: İhtiyatlı olmak daha iyi. *(Ona bakar.)* Çok kan kaybediyorsunuz.

(Soluk soluğa Jessica girer.)

JESSİCA — Höderer öldü mü?

HÖDERER — Kocanıza bir şey olmadı. *(Karskiy'e,)* Léon sizi odama çıkarsın da yaranızı sarsın, sonra yine konuşmaya devam ederiz.

SLICK — Hepiniz çıksanız iyi olur, bir daha yapabilirler çünkü. Léon onun yarasını sararken konuşursunuz.

HÖDERER — Öyle olsun. *(Georges ile Léon pencereden girerler.)* Ne haber?

GEORGES — Dinamit. Bahçeden atmışlar, sonra savuşmuşlar. Dinamit lokumu olduğu gibi duvara çarpmış.

HUGO — Namussuzlar!

HÖDERER — Gidelim. *(Hepsi kapıya doğrulur. Hugo da onların peşinden gitmek için davranır.)* Sen gelme! *(Bakarlar, sonra Höderer arkasını döner ve çıkar.)*

VI. SAHNE

HUGO, JESSICA, GEORGES ve SLICK

HUGO *(Dişlerinin arasından.)* — Namussuzlar!

SLICK — Kimler?

HUGO — Dinamiti atanlar, hepsi namussuz. *(Gidip kendine içki koyar.)*

SLICK — Biraz sinirlendin galiba?

HUGO — Yok canım!

SLICK — Ayıp değil. İlk defa ateş görüyorsun. Alışırsın.

GEORGES — Ama haberin olsun bak: Zamanla eğenceli olur bu. Öyle değil mi, Slick?

SLICK — Değişiklik yapar, insanı uyandırır, bacaklarının uyuşukluğunu giderir.

HUGO — Sinirli değilim. Kızgınım. *(İçer.)*

JESSİCA — Kime kızgınsın, yavrucuğum?

HUGO — Dinamiti atan namussuzlara.

SLICK — Yine de iyi yüreklisin sen: Biz bu işlere çoktandır kızmıyoruz artık.

GEORGES — Geçimimiz bu yoldan: Onlar olmasa, biz de burda olmazdık.

HUGO — Görüyorsun ya: Herkes sâkin, herkes hayatından memnun. Herif domuz gibi kan kaybediyordu, sırıtarak suratını siliyor: "Bir şey değil," diyordu. Gözüpek herifler. Dünyanın en büyük orospu çocukları bunlar, gözleri de pek ama, tam senin onları büsbütün hor görmeni önlemeğe yetecek kadar. *(Kederli.)* Anlaşılır iş değil. *(İçer.)* Kusurlarla meziyetler eşit olarak dağıtılmamış.

JESSİCA — Sen korkak değilsin, hayatım.

HUGO — Korkak değilim ama, yiğit de değilim. Çok sinirliyim. Uykuya dalayım da rüyamda kendimi Slick olmuş göreyim istiyorum: Şuna bak, yüz kilo et, kafatasında da fındık kadar bir beyin, tam bir balina. Fındık kadar beyin yukarıdan korku ve öfke işaretleri yolluyor ama, onlar bu yığının içinde kaybolup gidiyor. Sadece gıdıklıyor bu onu, o kadar.

SLİCK *(Gülerek.)* — İşitiyor musun?

GEORGES *(Gülerek.)* — Haksız değil. *(Hugo içer.)*

JESSİCA — Hugo!

HUGO — Ne var?

JESSİCA — İçme artık.

HUGO — Neden? Başka yapacağım şey yok ki. İşime son verildi.

JESSİCA — Höderer işine son mu verdi?

HUGO — Höderer mi? Höderer'den sözeden kim? Höderer hakkında ne düşünürsen düşün ama, bana güven veren bir adam o. Herkes bu kadarını söyliyemez. *(İçer. Sonra Slick'e doğru gider.)* Bazı adamlar yapacağına güvendikleri bir işi verir sana, sen de onu başarmak için yırtınıp çırpınırsın, derken, tam üstesinden geleceğin sırada bir de bakarsın ki, seni hiç iplememişler, işi de başkasına gördürmüşler.

JESSİCA — Sussana sen! Evimizde olup bitenleri onlara anlatacak değilsin ya.

HUGO — Evimizde mi? Güleyim bari! *(Güler.)* Yaman bu kadın be!

JESSİCA — Benden sözediyor. İki yıldır kendisine güvenmiyorum diye takaza ediyor bana.

HUGO *(Slick'e.)* — Amma da kafa var kadında, ha? *(Jessica'ya.)* Hayır, güvenmiyorsun bana. Güveniyor musun?

JESSICA — Şu anda güvenmiyorum muhakkak.

HUGO — Kimse güvenmiyor bana. Suratımda ters bir şeyler var herhalde. "Seni seviyorum," de bana.

JESSİCA — Onların önünde olmaz.

SLİCK — Bize aldırmayın canım.

HUGO — Beni sevmiyor. Sevgi nedir bilmiyor. Bir melek o. Tuzdan bir heykel.

SLİCK — Tuzdan bir heykel mi?

HUGO — Hayır, kardan bir heykel demek istemiştim. Okşadın mı, eriyiverir.

GEORGES — Yok canım.

JESSİCA — Gel gidelim, Hugo

HUGO — Dur da bir öğüt vereyim Slick'e. Onu severim, güclüdür çünkü, kafasını da işletmez. Bir öğüt vereyim mi sana, Slick?

SLİCK — Muhakkak vermen lâzımsa ver bari.

HUGO — Dinle bak: Genç yaşta evlenme.

SLİCK — Öyle bir tehlike yok.

HUGO *(Sarhoş olmağa başlamıştır.)* — Yooo, dinle bak: Genç yaşta evlenme. Ne demek istediğimi anlıyorsun, değil mi? Beceremiyeceğin işi üstüne alma. Sonra çok ağır gelir bu sana. Herşey öyle ağırdır ki. Farkına vardınız mı bilmem: Genç olmak kolay iş değil. *(Güler.)* Güvenilir bir adama yaptırılacak iş. Söyle bana, nerde güven?

GEORGES — Ne işi?

HUGO — Bir iş yüklediler bana.

GEORGES — Ne işi?

HUGO — Beni konuşturmak istiyorlar ama, boşuna zahmet. Ağzımdan lâf çıkmaz benim. Sır vermem ben. *(Aynada kendine bakar.)* Sır vermem! Hiçbir şey anlaşılmaz suratımdan. Oysa görülmeli bu canım! Görülmeli!

KGEORGES — Ne?

HUGO — Önemli bir işle görevli olduğum.

GEORGES — Slick?

SLİCK — Hım...

JESSİCA *(Sakin.)* — Boşuna kafa patlatmayın: Yakında doğuracağım da, onu söylemek istiyorum. Kendisinde bir aile babası hali var mı diye de aynaya bakıyor.

HUGO — Dehşet! Aile babası! Bu işte. Tastamam bu. Aile babası. İkimiz de "leb" demeden "leblebi" yi anlarız. Sır vermem ben. Bir... aile babası dediğin, belli olur. Bir şeyden belli olur. Yüzündeki bir halden. Ağzındaki bir taddan. Yüreğindeki bir dikenden. *(İçer.)* Höderer hesabına üzülüyorum. Çünkü, dedim ya, yardım edebilirdi bana. *(Güler.)* Herifler yukarıda konuşuyorlar, Léon da Karskiy'in pis suratını yıkıyor. Amma da kerestesiniz be! Ateş etsenize bana.

SLİCK *(Jessica'ya.)* — Bu delikanlı içmese iyi eder.

GEORGES — İçki kaldırmıyor.

HUGO — Ateş edin bana, diyorum size. Zenaatınız bu. Dinleyin beni: Bir aile babası, gerçek bir aile babası değildir hiçbir zaman. Bir kaatil de hiçbir zaman tam tamına bir kaatil değildir. Oyun yaparlar onlar, anladınız ya. Oysa bir ölü, gerçekten bir ölüdür. Varolmak ya da olmamak, ha? Anlıyorsunuz ne demek istediğimi? Kafamın üstünde altı karış toprakla, bir ölü olmaktan başka dileğim yok. Bütün bunlar numara, diyorum size. *(Birden durur.)* Bu da numara. Hepsi! Size söylediklerimin hepsi. Belki umutsuz sanıyorsunuz beni, ha? Hiç de değil: Umutsuzluk numarası yapıyorum. Çıkılabilir mi bunun içinden?

JESSİCA — Gelmiyecek misin?

HUGO — Dur. Hayır. Bilmiyorum... İstiyorum, ya da istemiyorum nasıl denir?

JESSICA — İç öyleyse.

HUGO — Peki. *(İçer.)*

SLICK — Ona içirmekle iyi etmiyorsunuz.

JESSICA — Bu iş çabuk bitsin diye. Beklemekten başka yapacağımız yok şimdi. *(Hugo kadehi boşaltır, Jessica doldurur.)*

HUGO *(Sarhoştur.)* — Ne diyordum? Kaatilden mi sözediyordum? Jessica ile ben biliyoruz bunun ne demek olduğunu. *(Almına vurarak.)* Aslını ararsan çok lâf oluyor burda. Bense sessizlik istiyorum. *(Slick'e.)* Senin kafanın içi ne iyi-

dir kimbilir: Tek gürültü yoktur, zifiri karanlıktır. Neden bu kadar hızlı dönüyorsunuz? Gülmeyin be: Biliyorum, sarhoşum, biliyorum, iğrencim. Bişey söyleyim mi size: Kendi yerimde olmak istemem. Yoo, hayır. İyi yer değil. Dönmesenize be! Bütün mesele fitili ateşlemekten ibaret. Önemsiz gibi görünür ama, bununla görevlenesiniz istemem. Bütün mesele fitilde. Fitili ateşlemek. Sonra herkes havaya uçar, ben de beraber: O iş olurken ben filân yerdeydim, demek lâzım değil, sessizlik, gece. Meğer ki ölüler de numara yapsınlar. Farzedin ki insan öldü, sonra da ölülerin ölü numarası yapan canlılar olduğunu keşfetti! Görürüz bakalım, görürüz. Yalnız, fitili ateşlemek gerek. En önemli an, o. *(Güler.)* Dönmesenize, be, yoksa ben de dönerim haaa. *(Dönmeğe kalkışır, bir iskemlenin üstüne düşer.)* İşte burjuva kurallarına göre yetiştirilmenin iyi tarafları. *(Kafası sallanır. Jessica yaklaşıp ona bakar.)*

JESSICA — Tamam. Oldu bu iş. Yardım edin de yatağına götüreyim onu. *(Slick başını kaşıyarak ona bakar.)*

SLICK — Çok konuşuyor kocanız.

JESSICA *(Gülerek.)* — Siz tanımazsınız onu. Sözlerinin hiçbiri önemli değil. *(Slick'le Georges, Hugo'yu karga-tulumba ederler.)*

PERDE İNER

BEŞİNCİ TABLO

EVDE

Hugo giyinik olduğu halde bir yorganın altında yatağına uzanmıştır. Uyur. Uykusunda çırpınıp inler. Jessica onun başucunda kımıldamadan oturmaktadır. Hugo yine inler. Jessica kalkıp banyoya gider. Suyun aktığı duyulur. Olga pencerenin perdeleri arkasında gizlidir. Perdeleri açar, başını çıkarır. Karar verir, Hugo'ya yaklaşır, bakar. Hugo inler. Olga onun başını, yastığını düzeltir. O aralık Jessica gelir, olanları görür. Jessica'nın elinde ıslak bir bez vardır.

I. SAHNE

HUGO JESSICA, sonra OLGA

JESSICA — Bu ne sevgi, bu ne şefkat böyle? Günaydın Madame.

OLGA — Bağırmayın. Ben...

JESSICA — Bağırmağa niyetim yok. Oturunuz. Daha çok gülmeğe niyetim var.

OLGA — Ben Olga Loranne.

JESSICA — Anlamıştım zaten.

OLGA — Hugo benden sözetti mi size?

JESSICA — Evet.

OLGA — Yaralı mı?

JESSICA — Hayır: Sarhoş sadece. *(Olga'nın önünden geçerek.)* Müsaade eder misiniz? *(Islak bezi Hugo'nun alnına koyar.)*

OLGA — Öyle değil. *(Islak bezi düzeltir.)*

JESSICA — Affedersiniz.

OLGA — Höderer nerde?

JESSICA — Höderer mi? Oturun rica ederim. *(Olga oturur.)* O bombayı siz mi attınız, Madame?

OLGA — Evet.

JESSICA — Ölen olmadı: Başka sefere daha şanslı olursunuz inşallah. Nasıl girdiniz buraya?

OLGA — Kapıdan. Çıktığınız zaman açık bırakmışsınız. Hiçbir zaman açık bırakmamalı kapıları.

JESSICA *(Hugo'yu göstererek.)* — Onun çalışma odasında olduğunu biliyor muydunuz?

OLGA — Hayır.

JESSICA — Ama orda olabileceğinden haberiniz vardı herhalde?

OLGA — Göze alınacak bir tehlikeydi bu.

JESSICA — Biraz şansınız olsaydı, onu öldürebilirdiniz.

OLGA — Çok iyi bir şey olurdu bu onun için.

JESSICA — Sahi mi?

OLGA — Parti, hainleri pek sevmez.

JESSICA — Hugo hain değil ki.

OLGA — Ben inanıyorum buna ama, başkalarını da inansınlar diye zorlıyamam. *(Biraz ara.)* Uzadı bu iş: Sekiz gün önce bitmeliydi.

JESSICA — Bir fırsat bulmak gerek.

OLGA — İnsan fırsatları yaratır.

JESSICA — Parti mi yolladı sizi buraya?

OLGA — Benim burda olduğumu Parti bilmiyor: Kendiliğimden geldim.

JESSICA — Anladım: Çantanıza bir bomba koymuştunuz, sonra tıpış tıpış geldiniz, Hugo'nun namusunu kurtarmak için bombayı attınız onun üstüne.

OLGA — Başarsaydım herkes onun kendisini de Höderer'le birlikte havaya uçurduğunu sanacaktı.

JESSICA — Evet ama, ölecekti da.

OLGA — Şimdi n'aparsa yapsın, bu işten yakasını kurtaramıyacak pek.

JESSICA — Arkadaşlığınız da pek ağır.

OLGA — Sizin sevginizden daha ağır muhakkak. *(Bakışırlar.)* İşini görmesine siz mi engel oldunuz onun?

JESSICA — Ben hiçbir şeye engel olmuş değilim.

OLGA — Ama ona yardım da etmediniz.

JESSICA — Ne diye yardım edecekmişim? Partiye girerken bana mı danıştı? Sonra, hayatta yapacağı en iyi işin,

gidip tanımadığı bir adamı öldürmek olduğuna karar verirken de danıştı mı bana?

OLGA — Niçin danışsın size? Ne gibi bir öğüt verebilirdiniz ona?

JESSICA — O da doğru.

OLGA — Bu Partiyi o seçti. Bu görevi o istedi: Bu kadarı size yetmeli.

JESSICA — Yetmiyor. *(Hugo inler.)*

OLGA — Hali iyi değil. Bırakmamalıydınız içsin.

JESSICA — Suratına bombanızın bir parçasını yeseydi hali daha da kötü olacaktı. *(Biraz ara.)* Ne yazık ki sizinle evlenmemiş: Kafalı bir kadın lâzımdı ona. O evde kalıp sizin kombinezonlarınızı ütülerken, siz de dörtyol ağızlarında bombalar atacaktınız, hepimiz çok mutlu olacaktık. *(Olga'ya bakar.)* Sizi uzun boylu, sıska sanıyordum.

OLGA — Bıyıklı da mı?

JESSICA — Bıyıksız, ama burnunuzun altında bir sivilceyle. Hugo sizin yanınızdan geldiği zaman çok önemli pozlar takınırdı hep. "Politikadan sözettik," derdi.

OLGA — Sizle hiç politikadan sözetmezdi tabii.

JESSICA — Benimle bunun için evlenmiş değildi, anlıyorsunuzdur herhalde. *(Biraz ara.)* Onu seviyorsunuz, değil mi?

OLGA — Sevginin burada işi ne? Çok roman okuyorsunuz.

JESSICA — İnsan politika ile uğraşmadı mı yapacak iş bulmalı kendine.

OLGA — Merak etmeyin: Kafalı kadınlar sevgiyle uğraşmazlar pek. Geçimimiz bundan değildir.

JESSICA — Oysa ben bununla yaşıyorum, ha?

OLGA — Gönülleriyle iş gören bütün kadınlar gibi.

JESSICA — Eh, gönül kadınıyım diyelim. Sizin kafanızdan kendi gönlümü daha çok severim.

OLGA — Zavallı Hugo!

JESSICA — Evet. Zavallı Hugo! Kimbilir nasıl nefret ediyorsunuz benden, Madame?

OLGA — Ben mi? Kaybedecek vaktim yok. *(Biraz ara.)* Uyandırın, söyliyeceklerim var ona.

JESSICA *(Yatağa yaklaşır, Hugo'yu sarsar.)* — Hugo! Hugo! Misafir geldi sana.

HUGO — Ha? *(Doğrulur.)* Olga! Olga, geldin ha! Geli-

şine öyle sevindim ki, yardım et bana. *(Yatağın kıyısına oturur.)* Aman Allahım, başım ne ağrıyor. Nerdeyiz? Geldiğine sevindim, biliyor musun? Dur, dur: Bir şey oldu, çok can sıkıcı bir şey. Bana yardım edemezsin artık. Şimdi bana yardım edemezsin artık. Dinamiti sen attın, değil mi?

OLGA — Evet.

HUGO — Niçin güvenmediniz bana?

OLGA — Hugo, onbeş dakika sonra bir arkadaş duvardan bir ip sarkıtacak, gitmem lâzım. İşim acele, dinle beni.

HUGO — Niçin güvenmediniz bana?

OLGA — Jessica, bardakla sürahiyi versenize bana. *(Jessica onları verir. Olga bardağı doldurup suyu Hugo'nun yüzüne atar...)*

HUGO — Uuuuuf!

OLGA — Dinliyor musun beni?

HUGO — Evet. *(Yüzünü siler.)* Kafam ağrıdan çatlıyor. Sürahide su kaldı mı?

JESSICA — Evet.

HUGO — Biraz su ver bana. *(Jessica bardağı uzatır, Hugo içer.)* Arkadaşlar ne düşünüyorlar benim için?

OLGA — Hainin biri o, diyorlar.

HUGO — Bu kadarı da fazla.

OLGA — Kaybedecek bir günün bile yok. Yarın akşama kadar bitmeli bu iş.

HUGO — Dinamiti atmıyacaktım.

OLGA — Hugo, güç bir işi üzerine almak, hem de tek başına almak istedin. "Olmaz" demek için bin sebep varken ilkin sana ben güvendim, güvenimi başkalarına da aşıladım. Ama bizler yavru-kurt değiliz, Parti de sana kahramanlık vesileleri hazırlamak için kurulmadı. Ortada yapılacak bir iş var, yapılması gerek. Kim yapacak, onun önemi yok. Yirmi dört saate kadar işini bitirmezsen senin yerine bitirsin diye başkasını yollıyacaklar.

HUGO — Yerime başkasını yollarlarsa Partiden çıkarım.

OLGA — Ne sanıyorsun sen kuzum? Partiden uluorta çıkılır mı hiç? Savaş halindeyiz, Hugo, arkadaşların da şakası yok. İnsanın ancak ölüsü çıkar Partiden.

HUGO — Ölümden korkmuyorum.

OLGA — Ölmek bir şey değil. Fakat herşeyi berbat ettikten sonra aptalca ölmek; gammaz bir kadın gibi, hattâ

daha kötüsü, budalaca tökezlemek; öyle biri ki, beceriksizlikler yapmasından korkulduğu için yokedilir? Bunu mu istiyorsun yani? Mutluluk içinde, kabara kabara ilk defa evime geldiğin zaman, bunu mu istiyordun? Bunu siz söyleyin ona bari! Onu biraz olsun seviyorsanız, köpek gibi öldürülmesine yüreğiniz razı olamaz.

JESSICA — Siz de pekâlâ biliyorsunuz Madame, politikadan hiç anlamam ben.

OLGA — Neye karar verdin?

HUGO — O dinamiti atmamalıydın.

OLGA — Neye karar verdin?

HUGO — Yarın öğrenirsiniz bunu.

OLGA — Peki. Hadi Allahaısmarladık, Hugo.

HUGO — Güle güle, Olga.

JESSICA — Güle güle, Madame.

OLGA — Işığı söndürün. Çıktığımı görmesinler. *(Jessica ışığı söndürür. Olga kapıyı açar, çıkar.)*

II. SAHNE

HUGO, JESSICA

JESSICA — Yakayım mı ışığı?

HUGO — Dur biraz. Belki dönmek zorunda kalır. *(Karanlıkta beklerler.)*

JESSICA — Pancurları aralayıp baksak.

HUGO — Olmaz. *(Bir süre sessizlik.)*

JESSICA — Üzüldün mü? *(Hugo cevap vermez.)* Hazır karanlıkken, söyle.

HUGO — Başım ağrıdan çatlıyor. Bildiğim bu. *(Biraz ara.)* Sekiz günlük bekleyişe dayanamadı mı, güven dediğin hiçbir şey değildir.

JESSICA — Doğru.

HUGO — Nasıl yaşıyabilirsin kimse sana güvenmezse?

JESSICA — Kimse hiçbir zaman güvenmedi bana, sen de, başkaları da. Ama yine de çaresini buldum.

HUGO — Bana azıcık inanan tek insan o idi.

JESSICA — Hugo!..

HUGO — Tek insan, biliyorsun pekâlâ. *(Biraz ara.)* Şim-

di emniyette olmalı artık. Işığı yakabiliriz galiba. *(Yakar. Jessica birden döner.)* Ne var?

JESSICA — Seni aydınlıkta görünce rahatsız oldum.

HUGO — Söndüreyim mi?

JESSICA — Hayır. *(Ona doğru gelir.)* Sen. Sen adam öldüreceksin ha?

HUGO — N'apacağımı kendim de biliyor muyum?

JESSICA — Tabancayı göster bana.

HUGO — Neden?

JESSICA — Nasıl şey, görmek istiyorum.

HUGO — Öğleden akşama kadar üstünde taşıdın onu.

JESSICA — O sırada oyuncaktan başka şey değildi o.

HUGO *(Tabancayı ona uzatarak.)* — Dikkat et.

JESSICA — Peki. *(Tabancaya bakar.)* Tuhaf şey.

HUGO — Tuhaf olan ne?

JESSICA — Şimdi korkuyorum ondan. Al. *(Biraz ara.)* Adam öldüreceksin. *(Hugo gülmeğe başlar.)*

JESSICA — Ne gülüyorsun?

HUGO — Buna inanıyorsun şimdi! İnanmağa karar verdin, ha?

JESSICA — Evet.

HUGO — Tam zamanını buldun: Kimse inanmıyor buna artık. *(Biraz ara.)* Sekiz gün önce, belki yardımı olurdu bunun bana...

JESSICA — Suç bende değil: Ancak gördüğüme inanıyorum. Daha bu sabah onun öleceğini düşünemiyordum bile. *(Biraz ara.)* Demin çalışma odasına girdim, yüzünden kan akan herif ordaydı, hepiniz ölmüştünüz. Höderer de ölüydü. Yüzünde gördüm bunu! Onu sen öldürmezsen, başkasını gönderecekler.

HUGO — Ben öldüreceğim. *(Biraz ara.)* Üstünden kanlar akan herif pis suratlıydı değil mi?

JESSICA — Evet, pis suratlıydı.

HUGO — Höderer'den de kanlar akacak.

JESSICA — Sus.

HUGO — Aptalca bir tavırla yerde yatacak, elbisesinin içinden kanları akacak.

JESSICA *(Ağır, alçak bir sesle.)* — Sus diyorum sana.

HUGO — Olga duvara bir dinamit lokumu fırlatmış. Övünülecek şey değil bu: Bizi görmüyordu bile. Yaptığını gör-

meğe mecbur edilmezse, herkes adam öldürebilir. Bense ateş edecektim. Çalışma odasındaydım, hepsinin yüzüne bakıyordum, ateş edecektim. Olga yarıda bıraktırdı işimi.

JESSICA — Gerçekten ateş edecek miydin?

HUGO — Elim cebimde, parmağım da tetikteydi.

JESSICA — Ve ateş edecektin, ha? Ateş edebileceğinden emin misin?

HUGO — Bereket versin öfkeliydim. Ateş edecektim tabii. Şimdi herşeye baştan başlamak lâzım. *(Güler.)* İşittin söylediklerini: Benim için "hain" diyorlarmış. Onların işi kolay: Oturdukları yerde bir adam ölecek diye karar veriyorlar. Telefon rehberinden birinin adını siliyorlar sanki: Temiz iş, kibar iş. Burada ise öldürmek, başlı başına bir görev. Mezbaha, burası. *(Biraz ara.)* Adam içki içiyor, sigara tüttürüyor, bana Partiden sözediyor, tasarılar yapıyor, bense onun bir ceset haline geleceğini düşünüyorum, iğrenç şey. Gözlerini gördün mü?

JESSICA — Evet.

HUGO — Nasıl parlak ve sert? Ve canlı?

JESSICA — Evet.

HUGO — Gözlerine ateş ederim belki. Karına nişan alınır, ama biliyor musun, silâh havaya kalkar.

JESSICA — Gözlerine ateş et, daha iyi.

HUGO *(Birden.)* — Soyut bir şey.

JESSICA — Soyut olan ne?

HUGO — Adam öldürmek, soyut bir şey diyorum. Tetiği çekiyorsun, sonra olup bitenlerden bir şey anlamıyorsun artık. *(Biraz ara.)* İnsan başını çevirerek ateş edebilse. *(Biraz ara.)* Sana ne diye söylüyorum bunları sanki?

JESSICA — Sahi, ne diye anlatıyorsun?

HUGO — Affedersin. *(Biraz ara.)* Oysa şu yatakta gebermek üzere olsaydım, beni bırakıp gitmezdin herhalde, değil mi?

JESSICA — Hayır.

HUGO — Öldürmek de, ölmek de aynı kapıya çıkar. İnsan ikisinde de yalnızdır. Şansı var herifin: Bir defa ölecek. Oysa ben on gündür her dakka öldürüyorum onu. *(Birden.)* Sen n'apardın, Jessica?

JESSICA — Nasıl yani?

HUGO — Şayet yarın onu öldüremezsem ya ortadan kaybolmam, ya da onlara gidip: Beni n'aparsanız yapın, demem gerek. Öldürürsem... *(Bir an elini yüzüne kapar.)* ne yapmam gerek? Sen n'apardın?

JESSICA — Ben mi? Yani senin yerinde ben olsam n'apardım, mı diye soruyorsun?

HUGO — Kime sorayım istiyorsun bunu? Benim için dünyada bir sen varsın.

JESSICA — Sahi. Benden başka kimsen yok. Kimsen yok. Zavallı Hugo. *(Biraz ara.)* Höderer'e gider, şöyle derdim: Sizi öldüreyim diye yolladılar beni buraya, ama vazgeçtim, sizinle çalışmak istiyorum, derdim.

HUGO — Zavallı Jessica!

JESSICA — Denemez mi yani?

HUGO — Hainlik, kalleşlik diye tam buna derler işte.

JESSICA *(Kederli.)* — Gördün ya! Bir şey diyemiyeceğim sana. *(Biraz ara.)* Neden denemesin? Senin gibi düşünmüyor da ondan mı?

HUGO — Öyle diyelim. Benim gibi düşünmüyor da ondan.

JESSICA — Sizin gibi düşünmiyen insanları öldürmek mi lâzımdır?

HUGO — Bazen öyle.

JESSICA — İyi ama, sen de niçin Louis ile Olga'nın düşüncelerini seçtin?

HUGO — Gerçektiler de ondan.

JESSICA — Ama, Hugo, farzet ki geçen yıl Louis'nin yerine Höderer'le karşılaştın. O zaman onun düşünceleri gerçek görüneceklerdi sana.

HUGO — Delisin sen.

JESSICA — Niçin?

HUGO — Seni duyan sanır ki bütün düşünceler birbirinin eşidir ve insan hastalığa tutulur gibi tutulur bunlara.

JESSICA — Böyle düşünüyorum. Ne... ne düşündüğümü bilmiyorum. Hugo, öyle güçlü ki o. Haklı olduğuna inanmak için ağzını açması yetiyor. Sonra onu samimidir, Partinin iyiliğini istiyor sanıyordum ben.

HUGO — Ne istediği, ne düşündüğü vızgelir bana. Önemli olan, ne yaptığıdır.

JESSICA — İyi ama...

HUGO — Objektif olarak, bir toplum düşmanı gibi davranıyor.

JESSICA *(Anlamamıştın.)* — Objektif olarak mı?

HUGO — Evet.

JESSICA — Ya! *(Biraz ara.)* Ama, ya senin neler hazırladığını bilseydi, o da senin bir toplum düşmanı olduğunu düşünür müydü?

HUGO — Ne bileyim ben.

JESSICA — Ama düşünür müydü bunu?

HUGO — Düşünürse n'olacak? Düşünürdü belki.

JESSICA — Kim haklı öyleyse?

HUGO — Ben.

JESSICA — Ne biliyorsun?

HUGO — Politika bir bilimdir. Kendinin doğru yolda olduğunu, ötekilerin yanıldıklarını ispatlıyabilirsin.

JESSICA — Neden çekiniyorsun öyleyse?

HUGO — Bunu sana anlatması uzun olur.

JESSICA — Önümüzde gece de var.

HUGO — Aylar, yıllar lâzım.

JESSICA — Ya! *(Kitaplarını önüne gider.)* Hepsi bunların içinde yazılı mı?

HUGO — Bir bakıma, evet. Okumasını bilmek yeter.

JESSICA — Aman Yarabbi! *(Bir kitabı alıp açar, büyülenmiş gibi bakar, sonra içini çekerek yine yerine koyar.)* Aman Yarabbi!

HUGO — Şimdi bırak beni artık. Yat uyu, ya da ne istersen onu yap.

JESSICA — Ne var? Ne söyledim ben?

HUGO — Hiç. Hiçbir şey söylemedin. Suç bende: Senden yardım istemek delilikti. Öğütlerin başka bir âlemden geliyor.

JESSICA — Kimde kabahat? Neden hiçbir şey öğretmediler bana? Neden hiçbir şeyi bana anlatmadın? Onun ne dediğini duydun, değil mi? Senin lüksünmüşüm ben. On dokuz yıl var ki beni sizin erkekler âleminize yerleştirdiler, ama ortadaki eşyaya el sürmemi yasak ettiler. Siz de herşeyin çok iyi gittiğine, vazolara çiçek koymaktan başka işim olmadığına inandırdınız beni. Niçin yalan söylediniz bana? Madem ki günün birinde bu âlemin her yandan çatırdamağa başladığını, hepinizin bir sürü âciz olduğunuzu itiraf edecektiniz;

beni bir intiharla bir öldürme olayı arasında seçim yapmağa zorlıyacaktınız, niçin herşeyi gizlediniz benden? Seçim yapmak istemiyorum: Kendini öldürtesin istemiyorum, onu öldüresin istemiyorum. Niçin bu yükü koydular omuzlarıma? Sizin işlerinize aklım ermiyor, hiçbirine de karışmıyorum. Ben ne müstebidim, ne toplum düşmanıyım, ne ihtilâlciyim ben, hiçbir şey yapmadım, tamamen masumum.

HUGO — Senden hiçbir şey istemiyorum artık, Jessica.

JESSICA — Çok geç kaldın, Hugo. Beni de bu işe karıştırdın. Bir seçim yapmam gerek şimdi. Senin için de, kendim için de: Seninkiyle birlikte kendi hayatımı da seçiyorum ve... Aman Yarabbi! Dayanamıyacağım artık.

HUGO — Gördün yaaa! *(Bir süre sessizlik. Hugo yatağın üstüne oturmuş, dalgın dalgın bakmaktadır. Jessica da yanına oturur, kollarını onun boynuna dolar.)*

JESSICA — Bir şey söyleme. Benimle meşgul olma. Konuşmıyacağım seninle. Düşünmene engel olmıyacağım. Ama yanında olacağım. Sabahları serin olur: Sıcaklığımdan birazına sahip olmakla sevineceksin, sana verecek başka şeyim yok çünkü. Başın hâlâ ağrıyor mu?

HUGO — Ağrıyor.

JESSICA — Koy onu omuzuma. Alnın ateş gibi. *(Saçlarını okşar.)* Zavallı başın!

HUGO *(Birden doğrularak.)* — Yeter artık!

JESSICA *(Yavaşça.)* — Nen var Hugo?

HUGO — Şimdi de annelik oynuyorsun.

JESSICA — Oynamıyorum. Hiç oyun oynamıyacağım bir daha.

HUGO — Vücudün buz gibi, bana verecek sıcaklığın yok. Anne tavrıyla bir erkeğe eğilmek, eliyle onun saçlarını okşamak güç iş değil. Herhangi küçük bir kız senin yerinde olmayı hayal eder. Ama ben seni kollarıma alıp karım olmanı istediğim zaman, pek alnının akıyla sıyrılamamıştın o işten.

JESSICA — Sus.

HUGO — Neden susacakmışım? Aşkımızın bir numara olduğunu bilmiyor musun?

JESSICA — Bu gece önemi olan aşkımız değil: Yarın senin n'apacağın.

HUGO — Herşey birbirine bağlı. Emin olabilseydim...

(Birden.) Jessica, yüzüme bak. "Seni seviyorum," diyebilir misin bana? *(Jessica'ya bakar. Sessizlik.)* Gördün mü, bu kadarını bile elde etmiş olmıyacağım.

JESSICA — Ya sen, Hugo? Beni sevdiğini mi sanıyordun? *(Cevap vermez.)* Gördün yaaa. *(Biraz ara. Birden.)* Niçin onu inandırmayı denemiyorsun?

HUGO — Onu inandırmayı mı? Kimi? Höderer'i mi?

JESSICA — Madem yanılıyor, bunu ispatlıyabilirsin ona.

HUGO — Ne diyorsun sen! Çok acaip bir adam!

JESSICA — Düşüncelerinin doğru olduklarını nerden biliyorsun, bunu ispatlıyamadıktan sonra? Öyle iyi olur ki bu, Hugo, herkesi barıştırırsın, herkes memnun kalır, hep bir arada çalışırsınız. Dene bir, Hugo, yalvarırım. Onu öldürmekden önce hiç değilse bir defa dene. *(Kapıya vurulur. Hugo doğrulur, gözleri parıldar.)*

HUGO — Olga bu. Geri geldi. Geri geleceğinden emindim. Işığı söndür de git kapıyı aç.

JESSICA — Ne kadar muhtaçsın ona. *(Gidip ışığı söndürür, kapıyı açar. İçeriye Höderer girer. Kapı kapanınca Hugo ışığı yine yakar.)*

III. SAHNE

HUGO, JESSICA, HÖDERER

JESSICA *(Gelenin Höderer olduğunu görerek.)* — Aaaa!

HÖDERER — Korkuttum mu seni?

JESSICA — Bu akşam sinirliyim de. Şu bomba hikâyesi...

HÖDERER — Evet. Tabii. Siz karanlıkta mı oturursunuz kuzum?

JESSICA — Mecburum buna. Gözlerim çok yorgun.

HÖDERER — Ya! *(Biraz ara.)* Biraz oturabilir miyim? *(Koltuğa oturur.)* Benden sıkılmayın canım.

HUGO — Bana bir şey mi söyliyeceksiniz?

HÖDERER — Yooo. Hayır, hayır. Demincek güldürdün beni. Öfkeden kıpkırmızıydın.

HUGO — Ben...

HÖDERER — Özür dileme: Bekliyordum bunu. İtiraz etmeseydin telâşlanırdım hattâ. Birçok şeyler var ki, sana anlatmam gerekiyor. Ama yarın. Yarın bizbize konuşuruz.

Şimdiki halde çalışma günün bitti. Benimki de öyle. Acaip bir gün, değil mi? Niçin duvarlara resim asmıyorsunuz? Daha az çıplak görünür. Tavanarasında resimler var. Slick indirsin onları size.

JESSICA — Nasıl resimler bunlar?

HÖDERER — Her çeşidi var. İstediğini seçersin.

JESSICA — Teşekkür ederim. Resimlere düşkün değilimdir.

HÖDERER — Sen bilirsin. İçecek bir şeyiniz yok mu?

JESSICA — Yok maalesef.

HÖDERER — Zararı yok! Zararı yok! Ben gelmeden önce n'apıyordunuz?

JESSICA — Konuşuyorduk.

HÖDERER — Eh, konuşun! Konuşun! Bana aldırmayın. *(Piposunu doldurup yakar. Çok ağır bir sessizlik. Gülümser.)* Evet evet, öyle.

JESSICA — Burada olmadığınızı düşünmek pek kolay iş değil.

HÖDERER — Beni kapı-dışarı edebilirsiniz pekâlâ. *(Hugo'ya.)* Patronunu acaip halleri olduğu sırada ağırlamağa mecbur değilsin. *(Biraz ara.)* Bilmiyorum niçin geldim. Uykum yoktu, çalışayım dedim... *(Omuzlarını silkerek.)* İnsan da her zaman çalışamaz ki.

JESSICA — Öyle.

HÖDERER — Bitecek bu iş...

HUGO *(Birden.)* Hangi iş?

HÖDERER — Karskiy'le olan iş. Biraz direniyor ama, düşündüğümden daha çabuk olacak bu iş.

HUGO *(Şiddetle.)* — Siz...

HÖDERER — Şittt! Yarın! Yarın! *(Biraz ara.)* Bir iş bitmek üzereyken, insan aylâk hisseder kendini. Az önce ışığınız yanıyordu, değil mi?

JESSICA — Evet.

HÖDERER — Pencerenin önündeydim. Nişan almasınlar diye karanlıkta duruyordum. Gece ne karanlık, ne sessiz, görüyor musunuz? Pancurlarınızın aralıklarından ışık sızıyordu. *(Biraz ara.)* Ölümle gözgöze geldik.

JESSICA — Evet.

HÖDERER *(Hafifçe gülerek.)* — Tam gözgöze. *(Biraz ara.)* Odamdan yavaşça çıktım. Slick koridorda uyuyordu.

Salonda Georges uyuyordu. Léon da holde uyuyordu. Onu uyandırayım dedim, sonra... Adam sen de! *(Biraz ara.)* Sonra da işte buraya geldim. *(Jessica'ya.)* Ne var? Öğleden sonra daha az ürkmüş bir halin vardı.

JESSICA — Haliniz yüzünden.

HÖDERER — Ne hali?

JESSICA — Kimseye muhtaç değilsiniz sanmıştım da.

HÖDERER — Kimseye muhtaç değilim. *(Biraz ara.)* Slick bana "gebeymiş" dedi senin için, ha?

JESSICA *(Birden.)* — Aslı yok.

HUGO — İyi ama, Jessica, madem bunu Slick'e söyledin, Höderer'den niçin gizliyorsun?

JESSICA — Slick'le alay etmiştim.

HÖDERER *(Uzun uzun ona bakar.)* — İyi. *(Biraz ara.)* Ben Mecliste milletvekili iken bir garajcının evinde oturuyordum. Akşamları gelip onların yemek odalarında pipomu içiyordum. Radyoları vardı, çocuklar oyun oynuyorlardı... *(Biraz ara.)* Hadi gidip yatayım artık. Hayalmiş bu.

JESSICA — Neymiş hayal olan?

HÖDERER *(Eliyle bir hareket yaparak.)* — Bütün bunlar işte. Siz de. Çalışmak gerek, yapılacak tek şey bu. Köye telefon et de marangoz gelsin, çalışma odasının penceresini onarsın. *(Hugo'ya bakar.)* Pek yorgun bir halin var. Dokuzdan önce gelmesen de olur. *(Kalkar. Hugo bir adım atar. Jessica ikisinin arasına atılır.)*

JESSICA — Hugo, tam sırası.

HUGO — Neyin sırası?

JESSICA — Onu kandıracağına söz vermiştin ya bana.

HÖDERER — Beni kandırmak mı?

HUGO — Sus. *(Jessica'yı uzaklaştırmağa çalışır. Genç kadın onun önüne geçer.)*

JESSICA — Sizin gibi düşünmüyor.

HÖDERER *(Gülerek.)* — Farkındayım.

JESSICA — Size anlatmak istiyordu.

HÖDERER — Yarın! Yarın!

JESSICA — Yarın çok geç olacak.

HÖDERER — Neden?

JESSICA *(Hep Hugo'nun önündedir.)* — Şey... Diyor ki, onu dinlemezseniz sekreter olarak çalışmıyacakmış yanınızda. İkinizin de uykusu yok, önünüzde koskoca gece var ve...

ölümle gözgöze geldiniz, insanı daha uysal yapar bu.

HUGO — Bırak, diyorum sana.

JESSICA — Hugo, söz verdin bana! *(Höderer'e.)* Diyor ki, toplum düşmanıymışsınız siz.

HÖDERER — Toplum düşmanı mı? Bu kadarcık mı?

JESSICA — Objektif olarak. Öyle dedi: Objektif olarak.

HÖDERER *(Tavrı ve yüzü değişir.)* — Öyle olsun. Eeee. delikanlı, söyle bakayım ne var dilinin altında, madem engel olamıyacağız buna. Yatmadan önce halletmem gerek bu işi. Niçin hainmişim ben?

HUGO — Partiyi dalaverelerinize sürüklemeğe hakkınız yok da ondan.

HÖDERER — Neden yani?

HUGO — Parti ihtilâlci bir kurumdur, sizse hükûmet partisi haline sokacaksınız onu.

HÖDERER — İhtilâlci partiler iktidarı almak için kurulur.

HUGO — Almak için. Evet. Onu silâh zoruyla ele geçirmek için. Ama karışık hesaplarla satın almak için değil.

HÖDERER — Kan dökülmiyecek diye mi üzülüyorsun? Vah vah, ama şunu bil ki, zorla kabul ettiremeyiz sözümüzü. İçsavaş olursa silâhlarla askeri şefler Beşli Cephe'nin elinde. İhtilâl aleyhindeki kıtalara destek olacak o.

HUGO — İçsavaştan sözeden kim? Höderer, anlamıyorum sizi. Azıcık sabır yeter. Kendiniz söylediniz: Kızılordu. Naibi kovacak, biz de tek başımıza iktidara geçeceğiz.

HÖDERER — İktidarı elde tutmak için ne yapacağız peki? *(Biraz sonra.)* Kızılordu sınırlarımızı aşınca çok çetin zamanlar geçirmemiz gerekecek, inan buna.

HUGO — Kızılordu...

HÖDERER — Evet, evet. Biliyorum. Ben de bekliyorum onu. Sabırsızlıkla hem. Ama şunu da anlaman gerek: Savaşta bütün ordular, kurtarıcı olsun olmasın, birbirine benzer: İşgal ettikleri ülkenin sırtından geçinirler. Köylülerimiz Kızılordu'dan nefret edecekler, bu muhakkak, bizi de Ruslar işbaşına getireceklerine göre, nasıl olur da bizi sevmelerini istersin? "Yabancılara dayanan parti" diyecekler, daha kötüsünü söyliyecekler bizim için. Beşli Cephe gizli çalışmağa başlıyacak. Sloganlarını değiştirmeğe bile ihtiyaç duymıyacak hattâ.

HUGO — Beşli Cephe'yi, ben...

HÖDERER — Sonra, başka şey var: Memleket iflâs halinde. Savaş haline de gelebilir hattâ. Naibinkinden sonra hangi hükûmet kurulursa kurulsun, kendisine karşı nefret uyandıracak olan korkunç tedbirler almak zorunda kalacak. Kızılordu gider gitmez de bir ayaklanmayla silinip süpürüleceğiz.

HUGO — Ayaklanma bastırılır. Demir gibi bir nizam kurarız.

HÖDERER — Demir gibi bir nizam mı? Neyle? Hattâ ihtilâlden sonra bile proletarya zayıf kalacak, uzun zaman hem de. Demir gibi bir nizam! Sabotaj yapacak olan bir burjuva partisiyle, bizi aç bırakmak için ürününü yakacak olan köylü halkla, öyle mi?

HUGO — Sonra n'olacak? 1917 de Bolşevik Partisi daha nelerini gördü bunların.

HÖDERER — Ama Yabancılar tarafından işbaşına getirilmemişti o. Şimdi dinle beni, delikanlı, ve anlamağa çalış; biz Karskiy'in liberalleri ve Naibin muhafazakârlariyle birlikte iktidara geçeceğiz. Dırıltı yok, vuruş-kırış yok: Milli Birlik. Hiç kimse "yabancı uşağı" diye takaza edemiyecek bize. Mukavemet Komitesinde oyların yarısını istedim ama, bakanlıkların yarısını istemek gibi bir aptallık yapmıyacağım. Bir azınlık, işte bizim olmamız gereken şey. Bir azınlık ki, halkın hoşlanmıyacağı tedbirlerin sorumunu öteki partilere bırakacak ve hükûmetin içinde muhalefet yaparak halkı kazanacak. Bu yüzden iki cami arasında kalacaklar: Göreceksin bak, liberalizm politikası iki yılda iflâs edecek, bütün memleket de deneyimizi yapmamızı istiyecek bizden.

HUGO — O zaman da Parti hapı yutmuş olacak.

HÖDERER — Hapı yutmuş mu olacak? Neden?

HUGO — Partinin bir programı var: Sosyalist bir ekonominin gerçekleştirilmesi; bir de aracı var: Sınıflar arasındaki kavgadan yararlanmak. Sizse kapitalist bir ekonomi çerçevesinde bir "sınıfların işbirliği" politikası gütmek için faydalanacaksınız ondan. Yıllar yılı yalan söyliyecek, dalaverelere yapacak, bocalıyacak, uzlaşmadan uzlaşmaya gideceksiniz. Kendinizin de üyesi olduğunuz bir hükûmetin alacağı gerici tedbirleri arkadaşlarımız önünde savunacaksınız. Kimse bir şey anlamıyacak bundan: Koyu taraftarlarımız bizden

ayrılacaklar, ötekiler de edindikleri politika kültürünü yitirecekler. Hastalık bize de bulaşacak, gevşiyeceğiz, bocalıyacağız. Reformcu ve milliyetçi olacağız. Sonunda da burjuva partiler bizi tasfiye zahmetine katlanıverecekler. Höderer! Bu Parti sizin partinizdir. Onu ne zahmetlerle kurduğunuzu, istenmesi gereken fedakârlıkları, kabul ettirilmesi gereken disiplini unutamazsınız. Yalvarırım size: Kendi elinizle kıymayın ona.

HÖDERER — Ne çok lâf yahu! Tehlikeyi göze almak istemiyorsan politika yapmaman gerek.

HUGO — Bu tehlikeleri göze almak istemiyorum ben.

HÖDERER — Çok iyi! Ama o zaman iktidarı nasıl elde tutacaksın?

HUGO — İktidarı ne diye ele alayım?

HÖDERER — Deli misin? Bir sosyalist ordu memleketi işgal edecek, sen de onun yardımından yararlanmayıp bırakacaksın çekip gitsin, ha? Böyle fırsat hiçbir zaman ele geçmez: Sana ne diyorum, tek başımıza ihtilâl yapacak kadar güçlü değiliz.

HUGO — İktidarı, bu bedelle ele almamak gerek.

HÖDERER — Partiyi n'apmak istiyorsun sen? Yarış atlariyle dolu bir ahır haline mi sokmak istiyorsun? Bir bıçağı kesmek için kullanmıyacak olduktan sonra, her gün bilemek neye yarar? Bir parti sadece bir araçtır. Bir tek de amaç vardır: İktidar.

HUGO — Bir tek amaç vardır: Düşüncelerimizi, bütün düşüncelerimizi, yalnız onları muzaffer kılmak.

HÖDERER — Ha, sahi: Düşüncelerin vardı senin. Ama geçer.

HUGO — Düşünceleri olan yalnız ben miyim sanıyorsunuz? Naibin polisi tarafından öldürülen arkadaşlar düşünceleri uğurunda ölmediler mi? Partiyi onların kaatillerini temize çıkarmak için kullanırsak, kendilerine ihanet etmiş olmaz mıyız sanıyorsunuz?

HÖDERER — Ölüler vızgelir bana. Onlar Parti uğurunda ölmüşlerdir, Parti de istediği kararı verir. Bir canlı politikası yapıyorum ben, canlılar için.

HUGO — Canlılar da dalaverelerinizi kabul edecek sanıyorsunuz, öyle mi?

HÖDERER — Yavaşça yuttururuz bu dalavereleri onlara.

HUGO — Yalan söyliyerek mi?

HÖDERER — Arasıra yalan söyliyerek.

HUGO — Sizin öyle gerçek... öyle sağlam haliniz var ki! Arkadaşlara yalan söylemeyi kabul etmeniz imkânsız.

HÖDERER — Höderer, ben... ben yalanın n'olduğunu siz den iyi bilirim. Babamın evinde herkes hem birbirine, hem bana yalan söylerdi. Ancak Partiye girişimden beridir ki, soluk alabiliyorum ben. Başka insanlara yalan söylemiyen kimseleri ilk defadır ki görüyorum. Partinin en âciz üyesi bile "yöneticilerin buyrukları tam benim içimdeki iradeye uygun," diye bir duyguya sahip olursa; bir çatışma halinde insan ölümü niçin göze aldığını bilirse birimiz hepimize, hepimiz de birimize karşı güven besliyebiliriz. Siz de herhalde tutup...

HÖDERER — Nelerden sözediyorsun sen, kuzum?

HUGO — Partimizden.

HÖDERER — Partimizden mi? İyi ama, hep az-çok yalan söylenilmiştir orda. Her yerde olduğu gibi. Sen de Hugo, kendine ve başkasına hiç yalan söylemediğine, hattâ şu dakkada bile yalan söylemekte olmadığına emin misin?

HUGO — Arkadaşlara hiç yalan söylemedim. Ben... İnsanları, kafalarına yalan-yanlış öteberi sokuşturacak kadar hor görürsek, onların kurtuluşu için çalışmak neye yarar?

HÖDERER — Gerekirse yalan söylerim, kimseyi de hor gördüğüm yok. Yalanı icad eden ben değilim: Sınıflara bölünmüş bir toplumda doğdu o, herbirimiz de doğarken onu miras aldık. Yalanı, yalan söylememekle yokedemeyiz: Sınıfları yoketmek, ortadan kaldırmak için her çareye başvurarak yokedebiliriz.

HUGO — Bütün çareler iyi değildir.

HÖDERER — Etkili oldukları zaman bütün çareler iyidir.

HUGO — Ne hakla Naibin politikasını beğenmiyorsunuz öyleyse? Milletin bağımsızlığını koruyacak en etkili çaredir diye Sovyetler Birliği'ne savaş açtı.

HÖDERER — Onun politikasını beğenmiyor muyum sanıyorsun? Kendi cinsinden başka herhangi biri onun yerinde olsa n'apardı? O da onu yaptı işte. Biz ne insanlara karşı, ne de bir politikaya karşı değil, bu politika ile bu insanları meydana getiren sınıfa karşı savaşıyoruz.

HUGO — Onunla savaşmak için bulduğunuz en iyi çare de, iktidarı sizinle paylaşmasını teklif etmek mi?

HÖDERER — Ta kendisi. Bugün için en iyi çare bu. *(Biraz ara.)* Temiz kalmaya nasıl da özen gösteriyorsun yavrum! Ellerini kirletmekten ne kadar korkuyorsun! Eh, sen de temiz kal öyleyse! Neye yarar bu, ve sen de niçin geliyorsun aramıza? Temizlik bir Hind fakiri, bir keşiş düşüncesidir. Siz aydınlar, burjuva anarşistler hiçbir iş görmemek için bunu bahane ediyorsunuz. Hiçbir iş görmemek, kımıldamamak, dirseklerini bedenine yapıştırmak, eldiven giymek. Benim ellerim kirli. Ta dirseklerime kadar hem. Lâğıma, kana batırdım onları. Ne yani? Masum masum hükûmet yönetilebilir mi sanıyorsun sen?

HUGO — Kandan korkmadığımı günün birinde anlıyacaklar belki.

HÖDERER — Elbette: Kırmızı eldivenler şıktır. Seni korkutan, geri yanı. Senin o küçük aristokrat burnuna kötü kokan şey yani.

HUGO — Hah, döndük dolaştık, yine geldik bu konuya: Bir aristokratım ben, hiç açlık çekmemiş heriflin biriyim! Ama ne yazık sizin hesabınıza ki, düşüncemde tek olan da ben değilim.

HÖDERER — Tek değil misin? Buraya gelmeden önce benim giriştiğim pazarlıklardan biraz haberin vardı demek?

HUGO — Ha-hayır. Partide şöyle, üstünkörü sözedilmişti bundan, arkadaşların çoğu da uyuşamıyorlardı. Yemin edebilirim ki aristokrat da değillerdi bunlar.

HÖDERER — Evlâdım, bir anlaşmazlık var: Benim politikamla uyuşmazlık halinde olan, Partideki çocukları tanırım ben, ve sana söyliyebilirim ki, onlar senin cinsinden değil, benim cinsimdendir. Çok geçmeden de bunu anlıyacaksın zaten. Bu pazarlıkları beğenmiyorlarsa sadece onları sırasız buldukları içindir bu. Başka şartlar altında böyle bir pazarlığa ilk giren onlar olurlardı. Sense bir prensip meselesi yapıyorsun bunu.

HUGO — Prensipten sözeden kim?

HÖDERER — Prensip meselesi yapmıyor musun? Peki. Bak öyleyse, seni inandıracak olan ne: Naiple pazarlığa girişirsek, savaşı durdurur. İllirya kıtaları da Ruslar gelip silâhlarını alsın diye kuzu kuzu beklerler. Görüşmeleri keser-

sek. Naip mahvolduğunu anlar, kuduz köpek gibi savaşır. Yüz binlerce insan da ölür bu yüzden. Ne dersin buna? *(Bir sükre sessizlik.)* Ha? Ne dersin? Bir kalemde yüz bin insanı silebilir misin defterden?

HUGO *(Acı acı.)* — İhtilâl dediğin çiçeklerle yapılmaz ki. Ölecekleri varsa...

HÖDERER — Ecce?

HUGO — Ölürler, n'apalım!

HÖDERER — Gördün müüü! Gördün, değil mi? İnsanları sevmiyorsun sen, Hugo. Prensipleri seviyorsun yalnız.

HUGO — İnsanları mı? Neden sevecekmişim onları? Onlar beni seviyorlar mı?

HÖDERER — Niçin geldin aramıza öyleyse? İnsanları sevmiyen, onlar için savaşamaz.

HUGO — Ben, dâvası haklı diye girdim Partiye, haklı olmaktan çıktığı zaman da ayrılacağım. İnsanlara gelince, beni ilgilendiren onların n'oldukları değil de, n'olabilecekleri.

HÖDERER — Bense oldukları gibi seviyorum onları. Bütün hergelelikleri, bütün kusurlariyle. Seslerini seviyorum, kavrayan sıcak ellerini, bütün tenlerin en çıplağı olan tenlerini, ve kaygılı bakışlarını, ölümle kaygıya karşı herbirinin teker teker giriştiği umudsuz savaşı seviyorum. Dünyada bir insanın fazla, bir insanın eksik oluşunun önemi vardır benim için. Değerlidir bu. Seni ise gayet iyi tanıyorum, avlât: Yıkıcı bir adamsın sen. Kendinden nefret ettiğin içindir ki, insanlardan da nefret ediyorsun. Senin temizliğin ölümü andırıyor, hayal ettiğin İhtilâl de bizimki değil: Dünyayı değiştirmek istemiyorsun da, havaya uçurmak istiyorsun.

HUGO *(Ayağa kalkmıştır.)* — Höderer!

HÖDERER — Suç senin değil: Hepiniz birbirinize benziyorsunuz. Bir aydın, gerçek bir ihtilâlci değildir. Olsa olsa, ancak bir kaatil olabilir o.

HUGO - Bir kaatil. Evet!

JESSICA — Hugo! *(İkisinin arasına girer. Kilitte anahtar gürültüsü duyulur. Kapı açılır. Georges'la Slick girerler.)*

IV. SAHNE

ÖNCEKİLER, SLICK VE GEORGES

GEORGES — Hah, bulduk. Her yerde arıyorduk seni.

HUGO — Anahtarımı kim verdi size?

SLICK — Bütün kapıların anahtarı vardır bizde. Muhafızız biz!

GEORGES *(Höderer'e.)* — Korkuttun bizi. Slick bir ara uyanmış: Bakmış ki, Höderer yok. Hava almaya çıktığın zaman haber versen iyi olur.

HÖDERER — Uyuyordunuz...

SLİCK *(Şaşkın)* — N'olmuş uyuyorsak? Canın bizi uyandırmak istedi mi bırakıyor musun uyuyalım?

HÖDERER *(Gülerek.)* — Sahi, n'oldu bana? *(Biraz ara.)* Ben de geleyim sizinle. Eh, yarın görüşürüz, delikanlı. Saat dokuzda. Bir daha konuşuruz bunları. *(Hugo cevap vermez.)* Hoşça kal, Jessica.

JESSICA — Yarına, Höderer. *(Çıkarlar.)*

V. SAHNE

JESSICA, HUGO

(Uzun bir sessizlik.)

JESSICA — Eeee?

HUGO — Eeee'si bu, sen de vardın, konuşulanları duydun.

JESSICA — Ne düşünüyorsun?

HUGO — Ne düşüneyim istiyorsun? Acaip adamdır o, dememiş miydim sana?

JESSICA — Ama haklıydı, Hugo!

HUGO — Zavallı Jessica'm! Nerden bilebilirsin bunu sen?

JESSICA — Ya sen nerden biliyorsun? Onun karşısında pek fazla konuşmuyordun.

HUGO — Elbette: Benimle konuşurken, üstünlük ondaydı. Ama Louis ile konuşsun da göreyim isterdim. Kolay çıkamazdı işin içinden.

JESSICA — Onu da altederdi belki.

HUGO *(Güleresk)* — Ne! Louis'yi mi? Onu tanımıyorsun sen: Louis aldanamaz.

JESSICA — Neden?

HUGO — Öyle işte. Louis'dir o da ondan.

JESSICA — Hugo! Bunları söylüyorsun ama, gönlün razı değil. Höderer'le tartıştığın sırada sana baktım: Dediklerine inandırdı seni.

HUGO — İnandırmadı. Arkadaşlara yalan söylenmesi gereceğine kimse inandıramaz beni. Ama beni kandırsaydı bu, onu gebertmek için bir sebep daha olacaktı. Başkalarını da kandırabileceğini gösterecekti çünkü. Yarın bitireceğim bu işi.

PERDE İNER

ALTINCI TABLO

HÖDERER'İN ÇALIŞMA ODASI

Pencerelerin kopan iki çerçevesi duvara dayalı durmaktadır. Cam kırıkları süpürülmüştür. Pencere pinezlerle tutturulmuş, yere kadar inen bir battaniye ile kapalı bulunmaktadır.

I. SAHNE

HÖDERER, sonra JESSICA

Sahnenin başlangıcında, havagazı ocağının başında duran Höderer, bir yandan pipo içerken, öbür yandan kendine kahve pişirir. Kapı vurulur, aralığından Slick başını içeriye uzatır.

SLICK — Jessica geldi, sizi görmek istiyor.

HÖDERER — Olmaz!

SLICK — Çok önemli bir şey var, diyor.

HÖDERER — Peki. Gelsin. *(Jessica girer, Slick gider.)* Ne haber? *Jessica susar.)* Gelsene. *(Kapının önünde durur. saçları yüzüne sarkmıştır. Höderer ona doğru gider.)* Bana bir diyeceğin var herhalde? *(Başıyla "evet" işareti yapar.)* Peki, söyle, sonra git.

JESSICA — Siz de her zaman öyle acelecisiniz ki...

HÖDERER — Çalışıyorum da.

JESSICA — Çalışmıyordunuz, kahve pişiriyordunuz. Ben de içebilir miyim bir fincan?

HÖDERER — Olur. *(Biraz ara.)* Eee, ne haber?

JESSICA — Sabredin biraz. Öyle güç ki sizinle konuşmak. Siz Hugo'yu bekliyorsunuz, o ise daha traş olmağa bile başlamadı.

HÖDERER — Peki. Kendini toparlamak için beş dakika izin sana. Al şu kahveyi de.

JESSICA — Konuşun benimle.

HÖDERER — Ha?

JESSICA — Kendimi toparlıyayım diye. Konuşun benimle.

HÖDERER — Sana söyliyecek şeyim yok, sonra kadınlarla konuşmayı da beceremem.

JESSICA — Yooo. Çok iyi biliyorsunuz.

HÖDERER — Yaaa! *(Biraz ara.)*

JESSICA — Dün akşam...

HÖDERER — Eeee?

JESSICA — Sizi haklı buldum.

HÖDERER — Haklı mı? Ya! *(Biraz ara.)* Teşekkür ederim, cesaret veriyorsun bana.

JESSICA — Benimle eğleniyorsunuz.

HÖDERER — Öyle. *(Biraz ara.)*

JESSICA — Partiye girsem, beni n'aparlardı acaba?

HÖDERER — Herşeyden önce seni oraya almaları lâzım.

JESSICA — Aldılar diyelim, n'aparlardı beni?

HÖDERER — Ben de onu düşünüyorum. *(Biraz ara.)* Bunu mu söylemiye geldin bana?

JESSICA — Hayır.

HÖDERER — Eeee? Ne var öyleyse? Hugo ile kavga ettin de gitmek mi istiyorsun?

JESSICA — Hayır. Gidersem üzülür müsünüz?

HÖDERER — Çok sevinirim. Rahat çalışabilirim çünkü.

JESSICA — Gerçek düşüncenizi söylemiyorsunuz.

HÖDERER — Öyle mi dersin?

JESSICA — Öyle. *(Biraz ara.)* Dün akşam bize geldiğinizde o kadar yalnız bir haliniz vardı ki.

HÖDERER — Eeee, n'olmuş?

JESSICA — Yalnız bir erkek, güzel şey.

HÖDERER — O kadar güzel ki, hemencecik ona eşlik etmek gelir insanın içinden. O anda da yalnız olmaktan çıkar artık: Dünya ters kurulmuş.

JESSICA — Yooo, benimle yalnız kalabilirsiniz pekâlâ. Ek-dolaş olmam size.

HÖDERER — Seninle mi?

JESSICA — Sözgelişi yani. *(Biraz ara.)* Evlendiniz mi siz?

HÖDERER — Evet.

JESSICA — Partiden bir kadınla mı?

HÖDERER — Hayır.

JESSICA — Partiden kadınlarla evlenmek gerektir hep, diyordunuz hani?

HÖDERER — İyi ya işte.

JESSICA — Güzel miydi?

HÖDERER — Gününe ve düşünülene bağlı bir şeydi bu.

JESSICA — Ya beni, güzel buluyor musunuz beni?

HÖDERER — Benimle eğleniyor musun, kuzum?

JESSICA *(Gülerek.)* — Evet.

HÖDERER — Beş dakika doldu. Konuş, ya da çek git.

JESSICA — Kötülük etmiyeceksiniz değil mi?

HÖDERER — Kime?

JESSICA — Hugo'ya! Onu seviyorsunuz, değil mi?

HÖDERER — Aman, romantizmi bırak! Beni öldürmek istiyor değil mi? Bu muydu söyliyeceğin?

JESSICA — Kötülük etmeyin ona.

HÖDERER — Yok canım, kötülük etmem.

JESSICA — Bi... biliyor muydunuz bu işi?

HÖDERER — Dünden beri. Neyle öldürmek istiyor beni?

JESSICA — Anlamadım!

HÖDERER — Hangi silâhla? Elbombası, tabanca mı, balta mı, kılıç mı, zehir mi?

JESSICA — Tabanca.

HÖDERER — Böylesi daha iyi.

JESSICA — Bu sabah gelirken tabancası da yanında olacak.

HÖDERER — İyi. İyi canım, iyi. Niçin ele veriyorsun onu? Kızgın mısın ona?

JESSICA — Hayır, ama...

HÖDERER — Eeee?

JESSICA — Benden yardım istedi.

HÖDERER — Ona yardım için de böyle mi yapıyorsun? Şaştım buna.

JESSICA — Sizi öldürmek istemiyor. Hiç istemiyor. Çok seviyor sizi. Emir aldı yalnız. Kendisi söylemiyor ama, aslında emri yerine getirmesine birisi engel olursa, memnun kalacağından eminim.

HÖDERER — Görelim bakalım.

JESSICA — N'apacaksınız?

HÖDERER — Henüz bilmiyorum.

JESSICA — Slick'e söyleyin, silâhını usulca elinden alsın. Tek bir tabancası var. Onu elinden aldılar mı, biter bu iş.

HÖDERER — Hayır. Onuruna dokunur bu onun. İnsanların onurlarına dokunmamak gerek. Ben konuşurum onunla.

JESSICA — Silâhı ile mi bırakacaksınız onu?

HÖDERER — Neden bırakmıyayım? Kandırmak istiyorum onu. Fazla değil, beş dakikalık bir tehlike var. İşini bu sabah yapamazsa, hiçbir zaman yapamaz.

JESSICA *(Birden)* — Sizi öldürsün istemiyorum.

HÖDERER — Kendimi öldürtürsem üzülür müsün?

JESSICA — Ben mi? Çok memnun olurdum. *(Kapıya yürür.)*

SLICK — Hugo gelmiş.

HÖDERER — Bir saniye. *(Slick kapıyı kapatır.)* Sen pencereden çık.

JESSICA — Sizi bırakmak istemiyorum.

HÖDERER — Kalırsan, ateş edeceği muhakkak. Senin önünde körünü öldürmek istemiyecek. Hadi git sen. *(Jessica pencereden çıkar, battaniye de onun ardından kapanır.)* Söyle gelsin.

II. SAHNE

HUGO, HÖDERER

Hugo girer. Höderer kapıya kadar gider, sonra Hugo ile birlikte masasına kadar gelir. Hemen yanıbaşında durur, onunla konuşurken yapıp ettiklerini de gözler. Hugo tabancasını kullanmağa niyetlenirse, onun bileğini yakalamağa hazırdır.

HÖDERER — Eeeey? İyi uyudun mu?

HUGO — Eeeeh işte.

HÖDERER — Akşamdan kalmasın, değil mi?

HUGO — Berbat şekilde.

HÖDERER — İyice kararlı mısın?

HUGO *(İrkilerek.)* — Neye kararlı?

HÖDERER — Dün akşam ne demiştin bana? Fikir değiştirtemezsen yanımdan ayrılacağını söylememiş miydin?

HUGO — Ben hep kararlıyım.

HÖDERER — Neyse. Birazdan görürüz bunu. Şimdilik çalışalım. Otur bakıyim. *(Hugo masasının başına oturur.)* Nerde kalmıştık?

HUGO *(Notlarını okuyarak.)* — "Meslekler sayımının sonuçlarına göre, tarım işçilerinin sayısı azalmış. 1906 daki sekiz milyon yedi yüz yetmiş bir binden..."

HÖDERER — Haberin var mı? Dinamiti bir kadın atmış.

HUGO — Kadın mı atmış?

HÖDERER — Slick çimenlerin üstünde ayak izleri görmüş. Tanıyor musun sen o kadını?

HUGO — Nerden tanıyacakmışım? *(Bir süre sessizlik.)*

HÖDERER — Tuhaf şey, değil mi?

HUGO — Çok tuhaf

HÖDERER — Senin bu işi tuhaf bulur gibi bir halin yok. Nen var kuzum?

HUGO — Hastayım.

HÖDERER — Bu sabah çalışma istersen.

HUGO — Hayır. Çalışalım.

HÖDERER — Öyleyse bir daha oku o cümleyi. *(Hugo notlarını alıp yeniden okumaya başlar.)*

HUGO — "Meslekler sayımının sonuçlarına göre..." *(Höderer gülmeğe başlar. Hugo birden başını kaldırır.)*

HÖDERER — O kadın bizi neden ıska geçti biliyor musun? Elindeki dinamiti gözlerini yumup attı da ondan.

HUGO *(Dalgın.)* — Neden?

HÖDERER — Gürültüden. Kadınlar gürültüyü duymamak için gözlerini yumarlar. Sen ne dersen de artık. Gürültüden korkar onlar, yoksa dehşetli birer katil olurlardı. İnatçıdırlar, biliyor musun? Kendilerine söyleneni olduğu gibi kabullenirler, Tanrı'ya inanır gibi inanırlar ona. Bize gelince: Prensip meseleleri yüzünden bir adama ateş etmek daha güçtür bizim için. Çünkü düşünceleri yapıp çatan bizleriz, bu işin de nasıl olup bittiğini biliriz: Haklı olduğumuzdan hiçbir zaman iyice emin değilizdir. Haklı olduğundan emin misin sen?

HUGO — Eminim.

HÖDERER — Ama ne de olsa adam öldüremezsin. Bir Allah vergisidir bu.

HUGO — Parti emrederse, kim olsa adam öldürür.

HÖDERER — Peki, Parti sana ip cambazlığı yap, dese, yapabilir misin sanıyorsun? Doğuştan kaatil olur insan. Fazla ince eleyip sık dokuyorsun sen: Beceremezsin bu işi.

HUGO — Karar verirsem yapabilirim.

HÖDERER — Yani politikada senin gibi düşünmüyorum diye, gözünü bile kırpmadan, alnımın ortasına bir kurşun sıkıp beni öldürebilirsin, ha?

HUGO — Karar verirsem, ya da Parti bana emrederse, evet.

HÖDERER — Şaşıyorum sana. *(Hugo elini cebine sokmak için davranır ama, Höderer onun elini kavradığı gibi masanın üstünde hafifçe kaldırır.)* Diyelim ki bu elde bir silâh var, şu parmak da tetiğin üzerinde duruyor...

HUGO — Bırakın elimi.

HÖDERER *(Elini bırakmaksızın.)* — Diyelim ki tam şu anda olduğu gibi karşındayım, sen de bana nişan alıyorsun...

HUGO — Bırakın beni, çalışalım.

HÖDERER — Bana bakıyorsun, tam ateş edeceğin sırada şöyle düşünüyorsun: "Ya haklı olan o ise?" Anlıyor musun?

HUGO — Düşünmezdim bunları. Öldürmekten başka hiçbir şeyi düşünmezdim.

HÖDERER — Düşünürdün: Aydın bir insanın düşünmesi gerek. Hattâ daha tetiği çekmeden, yapacağın işin doğurabileceği bütün sonuçları görecektin: Bir ömür boyu yapılan bütün çalışmalar havaya gidecek, bir politika yerle bir olacak, yerime geçecek kimse bulunmıyacak, Parti de hiçbir zaman iktidara gelememeğe mahkûm olacak...

HUGO — Düşünmezdim bunları, diyorum ya size!

HÖDERER — Düşünmekten kendini alıkoyamıyacaktın ki. Böylesi de daha iyi olacaktı, çünkü sen öyle bir adamsın ki, *önceden* düşünmezsen, bunu *sonradan* düşünmek için geriye ömrünün bütününden fazla bir şey kalmıyacaktı. *(Biraz ara.)* Kaatillik oynamak için ne türlü bir kudurukluk var sizin hepinizde. Kafası işlemiyen herifler bunlar: Yaşamanın ne olduğu hakkında hiçbir düşünceleri olmadığı için, birini öldürmeğe aldırdıkları yok. Başkalarının ölümünden korkan insanları daha severim ben: Yaşamayı bildiklerini gösterir bu.

HUGO — Yaşamak için yaratılmış değilim ben, yaşamak

nedir, bilmiyorum, bilmek de istemiyorum. Fazlayım, dünyada yerim yok, herkesi de rahatsız ediyorum. Kimse sevmiyor beni, kimse bana güvenmiyor.

HÖDERER — Ben güveniyorum.

HUGO — Siz ha?

HÖDERER — Tabii. Erkeklik çağına geçmekte güçlük çeken bir çocuksun sen, ama biri senin bu geçişini kolaylaştırırsa, pekâlâ bir adam olabilirsin. Onların dinamitlerinden, bombalarından kurtulursam seni yanımda alıkoyacağım, yardım edeceğim sana.

HUGO — Ne var bunu söyliyecek? Hem de bunu bana bugün söyliyecek ne var?

HÖDERER *(Onu bir'akarak.)* — Sadece şunu sana ispat için ki, bu işin ustası olmıyan biri, gözünü bile kırpmadan adam öldüremez.

HUGO — Karar verdiğime göre, yapabilmem gerek. *(Kendi kendine söylenir gibi, bir çeşit umutsuzlukla.)* Bunu *yapabilmem* gerek.

HÖDERER — Ben sana bakarken öldürebilir misin beni? *(Bakışırlar. Höderer masadan ayrılıp bir adım geriler.)* Sahici kaatillerin, kafaların içinde olup bitenler hakkında en uftk fikirleri bile yoktur. Sense bunu biliyorsun: Seni bana nişan alırken görünce, kafamın içinden geçecek olanlara dayanabilecek misin? *(Biraz ara. Hep ona bakar.)* Kahve ister misin? *(Hugo cevap vermez.)* Pişti, hazır: Sana da bir fincan vereyim. *(Hugo'ya arkasını döner, bir fincan kahve koyar. Hugo kalkar, elini tabancanın bulunduğu cebine sokar. Nefsiyle mücadele ettiği görülmektedir. Biraz sonra Höderer döner, elinde dolu bir fincanla sâkin sâkin Hugo'ya doğru gelir. Fincanı ona uzatır.)* Al. *(Hugo fincanı alır.)* Şimdi de tabancanı ver bana. Hadi, ver onu: Görüyorsun ya, sana fırsat verdim ama, yararlanamadın. *(Elini Hugo'nun cebine sokar, tabancayla birlikte çıkarır.)* Oyuncak bu yahu! *(Yazı masasına gider, tabancayı masanın üstüne atar.)*

HUGO — Nefret ediyorum sizden. *(Höderer yine ona doğru gelir.)*

HÖDERER — Hayır, benden nefret etmiyorsun. Neden nefret edecekmişsin?

HUGO — Korkağın biri sanıyorsunuz beni.

HÖDERER — Niçin? Adam öldürmesini bilmiyorsun ama bu, senin ölmeyi bilmemene bir sebep değil. Tersine.

HUGO — Parmağım tetikteydi.

HÖDERER — Evet.

HUGO — Ben de... *(Acizlik gösteren bir hareket yapar.)*

HÖDERER — Evet: Dedim ya sana. Sanıldığından daha güçtür bu.

HUGO — Bana mahsus arkanızı döndüğünüzü biliyordum. Onun için...

HÖDERER — Adam sende! Nasıl olsa...

HUGO — Kalleş değilim ben!

HÖDERER — Sana bundan sözeden kim? Kalleşlik de Allah vergisidir.

HUGO — Verdikleri işi yapmadım diye kalleşin biri olduğumu düşünecekler onlar.

HÖDERER — Kimmiş onlar? *(Bir süre sessizlik.)* Louis mi yolladı seni? *(Bir süre sessizlik.)* Bir şey söylemek istemiyorsun: Usuldendir bu. *(Biraz ara.)* Dinle: Senin kaderin de benimkine bağlı. Dünden beri elimde kozlar var, ikimizin de canımızı kurtarmağa çalışacağım. Yarın şehre inip Louis ile konuşacağım. Çetin adamdır ama, ben de çetinim. Arkadaşlarımla anlaşmak kolay. En güçü, senin kendinle anlaşman.

HUGO — Güç mü? Çabuk olacak bu. Tabancayı geri verin, yeter.

HÖDERER — Vermem.

HUGO — Beynime bir kurşun sıkarsam size ne bundan? Size düşmanım ben.

HÖDERER — Önce, düşmanım değilsin. Sonra, daha işe yarıyabilirsin.

HUGO — Hapı yutmuşum, biliyorsunuz pekâlâ.

HÖDERER — Bir sürü lâf bunlar! Elinden iş geleceğini kendine ispatlamak istedin ve çetin yolları seçtin: Cennete gitmeğe hak kazanmak istermiş gibi. Senin yaşına göre bir şey bu. Başaramadın, peki, sonra? İspatlıyacak bir şey yok, biliyorsun, İhtilâl dediğin bir yararlık meselesi değil, bir etkinlik meselesidir. Cennet diye bir şey de yoktur. Yapacak iş vardır, o kadar. Ve insanın da elinden gelebilecek işi yapması gerektir: Bu kolayca, daha iyi. En iyi iş, sana en pahalıya malolanı değil de, senin en iyi başaracak olduğundur.

HUGO — Hiçbir işin ehli değilim ben.

HÖDERER — Yazı yazmak gelir elinden.

HUGO — Yazı yazmak! Sözler! Hep sözler!

HÖDERER — N'olmuş yani? Para kazanmak gerek. Kötü bir kaatil olmaktansa iyi bir gazeteci olmak daha güzel.

HUGO *(Çekinerek, fakat bir çeşit güvenle.)* — Höderer! Siz benim yaşımdayken...

HÖDERER — Eeee?

HUGO — Benim yerimde olsaydınız n'apardınız?

HÖDERER — Ben mi? Ateş ederdim. Ama yapabileceğim en iyi iş de bu olmazdı. Hem sonra, aynı cinsten değiliz biz.

HUGO — Ben sizin gibi olayım isterdim: İnsan kendini rahat hissetse gerek.

HÖDERER — Öyle mi dersin? *(Kısa gülüş.)* Bir gün kendimden sözederim sana.

HUGO — Bir gün mü? *(Biraz ara.)* Höderer, öldürmek fırsatını kaçırdım ve şimdi biliyorum ki hiçbir zaman ateş edemiyeceğim, çünkü... çünkü feda edemem sizi. Ama, sakın aldanayım demeyin; Dün akşam tartıştıklarımız üzerinde sizinle hiçbir zaman uyuşma halinde olmıyacağım, hiçbir zaman sizden yana olmıyacağım, beni korumanızı da istemiyorum. Ne yarın, ne başka zaman.

HÖDERER — Nasıl istersen.

HUGO — Şimdi de izin verin, gideyim. Bütün bu işi düşünmek istiyorum bir.

HÖDERER — Beni tekrar görmeden herhangi bir budalalık yapmıyacağına yemin ediyorsun, değil mi?

HUGO — Edeyim isterseniz.

HÖDERER — Öyleyse, git. Biraz hava al, imkân bulunca da geri gel. Sonra unutma ki benim sekreterimsin. Sen beni öldürmedikçe, ben de sana yol vermedikçe, yanımda çalışacaksın. *(Hugo çıkar.)*

HÖDERER *(Kapıya gider.)* — Slick!

SLICK — Ne var?

HÖDERER — Delikanlının başı dertte. Uzaktan gözleyin onu, gerekirse kendini öldürmesine engel olun. Ama yavaşça yapın bunu. Birazdan buraya gelmek isterse "haber verelim" bahanesiyle yolundan alıkoymayın onu. Canı nasıl isterse gitsin, gelsin: Hel hiç sinirlendirmeyin. *(Kapıyı kapar, üzerinde havagazı ocağının bulunduğu masanın önüne gelir. Kendi-*

ne kahve koyar. Jessica pencereyi gizliyen battaniyeyi kaldırıp görünür.)

III. SAHNE

JESSICA. HÖDERER

HÖDERER — Yine mi sen geldin, mikrop! Ne istiyorsun?

JESSICA — Pencerenin kıyısına oturmuştum, herşeyi duydum.

HÖDERER — Eee. n'olmuş?

JESSICA — Korktum.

HÖDERER — Çekip gitseydin sen de.

JESSICA — Sizi bırakamazdım.

HÖDERER — Fazla bir yardımın dokunamazdı ki.

JESSICA — Biliyorum. *(Biraz ara.)* Belki sizin önünüze atılır, kurşunları sizin yerinize ben yerdim.

HÖDERER — Ne kadar da romantiksin!

JESSICA — Siz de öylesiniz.

HÖDERER — Ne?

JESSICA — Siz de romantiksiniz: Onun onuru kırılmasın diye, canınızı tehlikeye attınız.

HÖDERER — İnsan canının değerini bilmek isterse, arasıra tehlikeye atmalı.

JESSICA — Siz yardım teklif ediyordunuz, o kabul etmek istemiyordu, siz de cesaretinizi kaybetmiyordunuz, sonra, onu sever gibi bir haliniz vardı.

HÖDERER — Sonra?

JESSICA — Hiç. Böyleydi işte, hepsi bu. *(Bakışırlar.)*

HÖDERER — Git hadi. *(Kadın kımıldamaz.)* Jessica, bana verilen şeyi almamak âdetim değildir. Altı ay da var ki bir kadına dokunmuş değilim. Henüz gitmeğe vaktin var ama, beş dakika sonra çok geç olacak. İşitiyor musun beni? *(Kadın kımıldamaz.)* Bu çocuğun dünyada senden başka kimsesi yok, başına da dertler açmağa çalışıyor. Kendisine cesaret verecek birine ihtiyacı var.

JESSICA — Siz cesaret verebilirsiniz ona. Ben değil. Biz birbirimize ancak kötülük ediyoruz.

HÖDERER — Seviyor musunuz birbirinizi?

JESSICA — Sevmiyoruz bile. Çok benzeşiyoruz birbirimize. *(Biraz ara.)*

HÖDERER — Ne zaman oldu bu?

JESSICA — Hangisi?

HÖDERER — Bunlar işte. Ne zaman kafanda yeretti bütün bunlar?

JESSICA — Bilmem. Dün galiba, bana baktığınız ve yalnızmış gibi bir haliniz olduğu zaman.

HÖDERER — Bilseydim...

JESSICA — Gelmez miydiniz?

HÖDERER — Şey... *(Kadına bakıp omuzlarını silker. Biraz ara.)* İyi ama, canın sıkılıyorsa Slick'le Léon ordalar, oyalasınlar seni. Niçin beni seçtin?

JESSICA — Canımı sıkılmıyor, kimseyi de seçmiş değilim. Seçmeğe ihtiyacım olmadı.

HÖDERER — Kafamı şişiriyorsun. *(Biraz ara.)* Ne bekliyorsun kuzum? Seninle uğraşacak vaktim yok. Seni şu divanın üstüne yatırayım, sonra da bırakayım istemiyorsundur herhalde?

JESSICA — Karar verin.

HÖDERER — Ama bilmen de gerekir ki...

JESSICA — Bir şey bilmiyorum, ne kadınım, ne kızım ben, bir rüya yaşadım, beni öptükleri zaman gülmek geliyordu içimden. Şimdiyse karşınızdayım, uyanmışım, sabah olmuş gibime geliyor. Gerçeksiniz siz. Etten, kemikten, gerçek bir erkek, sahiden korkuyorum sizden ve sahiden sevdiğimi sanıyorum. Ne isterseniz yapın beni: N'olursa olsun, hiçbir takazada bulunmıyacağım.

HÖDERER — Seni öptükleri zaman gülmek mi geliyor içinden? *(Jessica sıkılarak başını eğer.)* Ha?

JESSICA — Evet.

HÖDERER — Soğuksun demek?

JESSICA — Öyle diyorlar.

HÖDERER — Peki, sen ne diyorsun buna?

JESSICA — Bilmem ki.

HÖDERER — Dur bakıyim. *(Onu öper.)* Nasıl?

JESSICA — Gülmek gelmedi içimden. *(Kapı açılır. Hugo girer.)*

IV. SAHNE

HÖDERER, HUGO, JESSICA

HUGO — Buydu demeeek?

HÖDERER — Hugo...

HUGO — Anladık. (Biraz ara.) Demek bunun için korudunuz beni. Bense kendi kendime: "Niçin adamlarına öldürtmedi, ya da koğdurtmadı beni?" diye düşünüyordum. "Bu kadar çılgın ya da bu kadar iyi yürekli olması imkânsız" diyordum. Ama herşey anlaşıldı: Karımın yüzündenmiş. Böylesi daha iyi bence.

JESSICA — Dinle...

HUGO — Bırak Jessica, bırak Allahaşkına. Sana içerlemiş değilim, kıskanıyor da değilim. Birbirimizi sevmiyorduk. Ama o, az daha tuzağına düşürecekti beni. "Sana yardım edeceğim, adam edeceğim," diyordu. Ne kadar aptalmışım. Herif alay ediyormuş benimle.

HÖDERER — Hugo, istersen söz vereyim sana ki...

HUGO — Özür dilemeyin canım. Tersine, teşekkür ederim size. Hiç değilse bir tek defa sizi güç duruma düşürmek zevkini verdiniz bana. Sonra... sonra... *(Yazı masasına eğilir, tabancayı alıp Höderer'e çevirir.)* Sonra, kurtardınız beni.

JESSICA *(Bağırarak)* — Hugo!

HUGO — Görüyorsun ya Höderer, gözlerinin içine bakıyorum, nişan alıyorum, elim titremiyor, kafanın içindekiler de vızgeliyor bana.

HÖDERER — Dur, delikanlı! Aptallık etme! Bir kadın için değmez! *(Hugo üç el ateş eder. Jessica bağırmağa başlar. Slick'le Georges odaya girerler.)*

HÖDERER — Aptal, mahvettin herşeyi.

SLICK — Vay namussuz! *(Tabancasını çeker.)*

HÖDERER — Kötülük etmeyin ona. *(Bir koltuğa yığılır.)* Kıskançlık yüzünden ateş etti.

SLICK — Bu da ne demek?

HÖDERER — Karısıyla yatıyordum. *(Biraz ara.)* Ah! Çok aptalca iş! *(Ölür.)*

PERDE İNER

YEDİNCİ TABLO

OLGA'NIN ODASINA
/
TEK SAHNE

İlkin karanlıkta sesleri duyulur. Sonra kısa yavaş ortalık aydınlanır.

OLGA — Sahi miydi bu? Gerçekten Jessica için mi öldürdün onu?

HUGO — Onu... kapıyı açtığım için öldürdüm. Bütün bildiğim bu. O kapıyı açmasaydım... Adam ordaydı, Jessica'yı kollarında tutuyordu; çenesinde dudak ruju lekesi vardı. Bayağı şeydi bu. Ben de uzun zamandır bir tragedyanın içinde yaşıyordum. Tragedyayı kurtarmak için ateş ettim.

OLGA — Kıskançlık duymuyor muydun?

HUGO — Kıskançlık mı? Belki. Ama Jessica'yı kıskanmıyordum.

OLGA — Yüzüme bak, doğruyu söyle bana, çünkü sana soracağımın büyük önemi var. Yaptığın işten gurur duyuyor musun? Bunu üzerine alıyor musun? Bir daha yapmak gerekse, yapar mısın?

HUGO — Yaptım mı ben bunu acaba? Öldüren ben değilim, tesadüf. Kapıyı iki dakika önce, ya da iki dakika sonra açmış olsaydım, onları birbirlerinin kolları arasında yakalamıyacaktım, ateş etmiyecektim. *(Biraz ara.)* Yardımını kabul ettiğimi ona söylemek için gelmiştim.

OLGA — Evet.

HUGO — Tesadüf üç el ateş etti; tıpkı kötü polis romanlarındaki gibi. İşin içine tesadüf girdi mi "eğer" leri sıralarsın artık: "*Eğer* kestane ağaçlarının önünde biraz daha kalsaydım, *eğer* bahçenin bitimine kadar gitseydim, *eğer* eve girseydim..." Ama ben. *Ben* n'oluyorum bu işte? Kaatilsiz bir kaatil olayı bu. *(Biraz ara.)* Hapiste çok zaman şunu soru-

yordum kendime: Olga burda olsaydı, ne derdi bana? Ne düşüneyim isterdi?

OLGA *(Sert bir tavırla)* — Ne yani?

HUGO — Yooo. Ne diyecek olduğunu çok iyi biliyorum. Şöyle diyecektin: "Alçak gönüllü ol, Hugo. Senin sebeplerin nedenlerin neyse ne, önemi yok bunların. Bu adamı öldüresin istemiştik, sen de öldürdün. Önemli olan, sonuçtur." Ben... alçak gönüllü değilim ben. Öldürme olayını, onun nedenlerinden ayırmayı başaramıyordum.

OLGA — Böylesi daha iyi.

HUGO — Nasıl, böylesi daha iyi? Bunu sen mi söylüyorsun, Olga? Sen ki, hep şöyle derdin bana...

OLGA — Anlatırım. Saat kaç?

HUGO *(Kol saatine bakarak.)* — On ikiye yirmi var.

OLGA — İyi. Vaktimiz var. Ne diyordun? Yaptığın işi anlamadığını söylüyordun.

HUGO — Daha çok, onu fazla anladığımı sanıyorum ben. Bütün anahtarların açtığı bir kutu o. Bak meselâ, canım isterse şöyle de diyebilirim kendi kendime: Politik tutku yüzünden kaatil oldum, kapıyı açtığım zaman duyduğum öfke ise bu işi yapmamı kolaylaştıran küçük sarsıntıdan başka şey değildi.

OLGA *(Onu kaygı ile süzerek.)* — Öyle mi sanıyorsun, Hugo? *Hakiki* sebepler yüzünden mi ateş ettiğini sanıyorsun *gerçekten?*

HUGO — Herşeyi sanıyorum, Olga. Onu gerçekten öldürdüm mü? diye sorduğum oluyor kendime.

OLGA — Gerçekten mi?

HUGO — Bunların hepsi numara değil miydi, diyorum.

OLGA — Tetiği sahiden çektin mi?

HUGO — Evet. Parmağımı sahiden kımıldattım. Aktörler de sahnede parmaklarını kımıldatırlar. İşte, bak: İşaret parmağımı kımıldatıyorum, nişan alıyorum sana. *(İşaret parmağını bükerek sağ eliyle ona nişan alır.)* Aynı hareketi yaptım. Belki de ben gerçek değildim. Belki kurşun gerçek değildi sadece. Neye güldün?

OLGA — İşimi çok kolaylaştırıyorsun da ondan.

HUGO — Çok toy buluyordum kendimi. Boynuma taş bağlar gibi, bir cinayet bağlıyayım dedim, taş gibi. Taşınamıyacak kadar ağır olmasından korkuyordum. Ne kadar yanıl-

mışım: Hafif, korkunç derecede hafif. Ağır çekmiyor hiç. Bak bana: Yaşlandım, iki yıl geçirdim kodeste, Jessica'dan ayrıldım ve arkadaşlar beni kurtarmayı üzerlerine alıncaya kadar bu kaygılı, acaip hayatı süreceğim. İşlediğim cinayetten ileri geliyor bütün bunlar, değil mi? Ama yine de ağır çekmiyor, duymuyorum onu. Ne boynumda, ne omuzlarımda, ne yüreğimde. Benim kaderim oldu o, anlıyor musun? Yaşayışımı dışardan yönetiyor ama, onu ne görebiliyorum, ne de dokunabiliyorum, benim değil o. Öldürücü bir hastalık ki acı çektirmeden öldürüyor. Nerde? Var mı? Yine de ateş ettim. Kapı açıldı... Höderer'i seviyordum, Olga. Dünyada herkesten fazla seviyordum onu. Kendisini görmekten, dinlemekten hoşlanıyordum; ellerini, yüzünü seviyordum ve onun yanmdayken, içimdeki bütün fırtınalar diniyordu. Beni kahreden, işlediğim cinayet değil de, onun ölüşü. *(Biraz ara.)* Ama işte. Hiçbir şey olmadı. Hiçbir şey. Köyde on gün, hapiste de iki yıl geçirdim. Değişmiş değilim. Eskisi kadar gevezeyim yine. Katiller belirli bir işaret taşımazlar. Yakalarında bir gelincik çiçeği meselâ. *(Biraz ara.)* Eeee? Sonuç ne peki?

OLGA — Yeniden gireceksin Partiye.

HUGO — İyi.

OLGA — Gece yarısı Louis ile Charles seni öldürmek için gelecekler. Kapıyı açmıyacağım. "İşe yarıyabilir," diyeceğim onlara senin için.

HUGO *(Güler.)* — İşe yarıyabilir! Ne acaip söz. Süprüntü, döküntü gibi şeyler için söylenir bu, değil mi?

OLGA — Kabul ediyor musun?

HUGO — Neden etmiyecekmişim?

OLGA — Yarın yeni emirler alacaksın.

HUGO — Olur.

OLGA — Uf! *(Kendini bir sandalyeye bırakır.)*

HUGO — Nen var?

OLGA — Memnunum. *(Biraz ara.)* Sen üç saat konuştun, ben de her an korktum.

HUGO — Neden korktun?

OLGA — Onlara söylemek zorunda olacağım şeyden. Ama herşey yolunda. Yine aramıza döneceksin, erkekçe işler göreceksin.

HUGO — Yine eskisi gibi yardım edecek misin bana?

OLGA — Evet, Hugo. Edeceğim.

HUGO — Çok seviyorum seni, Olga. Nasılsan öyle kaldın hep. Tertemiz, pürüzsüz. Temizliği sen öğrettin bana.

OLGA — Yaşlandım mı?

HUGO — Hayır. *(Onun elini avucuna alır.)*

OLGA — Her gün seni düşündüm.

HUGO — Şey, Olga!

OLGA — Ne var?

HUGO — Paketi gönderen sen değildin galiba?

OLGA — Hangi paket?

HUGO — Çikolatalar.

OLGA — Hayır. Ben değildim. Ama göndereceklerini biliyordum.

HUGO — Bıraktın göndersinler diye, ha?

OLGA — Evet.

HUGO — İçinden ne düşünüyordun peki?

OLGA *(Saçlarını göstererek.)* — Bak.

HUGO — Bu da ne? Ak saçlar, ha?

OLGA — Bir gecede ağarıverdiler. Yanımdan ayrılmıyacaksın artık. Çetin işler olursa birlikte karşı koyacağız bunlara.

HUGO *(Gülümsiyerek.)* — Hatırlıyorsun, değil mi? Raskolnikof.

OLGA *(İrkilerek.)* — Raskolnikof mu?

HUGO — Gizli çalışmalarım için bana seçtiğin addı bu. Aaaa, Olga, hatırlamıyorsun artık.

OLGA — Evet. Hatırlıyorum.

HUGO — Yine alacağım bu adı.

OLGA — Hayır.

HUGO — Neden? Seviyordum onu. "Sana tıpatıp uyuyor," diyordun hani.

OLGA — Bu ad altında fazla tanındın.

HUGO — Tanındım mı? Kimler tarafından?

OLGA *(Birden bezgin.)* — Saat kaç?

HUGO — Beş var.

OLGA — Dinle, Hugo. Sözümü de kesme. Bir diyeceğim daha var sana. Hemen hemen hiçbir şey. Önem vermemek gerek buna. İlkin... ilkin şaşacaksın ama, yavaş yavaş anlıyacaksın.

HUGO — Öyle mi?

OLGA — Yaptığın... yaptığın iş hakkında bana söyledik-

lerin için... mutluyum. Bununla gururlansaydın, yahut sadece memnun kalsaydın, daha güç olacaktı senin için.

HUGO — Güç mü? Ne yapmak güç olacaktı?

OLGA — Onu unutmak.

HUGO — Onu unutmak mı? İyi ama, Olga...

OLGA — Hugo! Unutman gerek onu. Çok şey istemiyorum senden; kendin de dedin: Ne ne yaptığını biliyorsun, ne de onu niçin yaptığını. Höderer'i öldürdüğünden bile emin değilsin hattâ. Şu halde doğru yoldasın; daha uzağa gitmen gerek, hepsi bu. Unut onu; korkulu bir rüya idi. Hiç sözetme ondan, bana bile hattâ. Höderer'i öldüren o adam öldü. Adı Raskolnikof'tu. Likörlü çikolatalar yedi, zehirlenip öldü. *(Saçlarını okşar.)* Başka bir ad bulacağım sana.

HUGO — N'oldu, Olga? Neler yaptınız?

OLGA — Parti, politikasını değiştirdi. *(Hugo gözlerini dikmiş ona bakar.)* Öyle bakma bana. Anlamaya çalış. Seni Höderer'e yolladığımız sırada Sovyetler Birliği ile haberleşme kesikti. Kendi tutumumuzu kendimiz tâyin ediyorduk. Öyle bakma bana, Hugo! Öyle bakma bana.

HUGO — Eee? Sonra?

OLGA — Sonradan haberleşme yine kuruldu. Geçen yıl Sovyetler Birliği bize haber yolladı: "Tamamen askerî sebeplerden ötürü, Naibe yakınlaşın," dedi.

HUGO — Siz de... siz de uydunuz mu buna?

OLGA — Evet. Hükûmetin adamları ve Beşli Cephe'ninkilerle birlikte altı üyeli gizli bir komite kurduk.

HUGO — Altı üye ha? Sizin de üç üyeliğiniz mi vardı?

OLGA — Evet. Nerden biliyorsun?

HUGO — Hiiç. Aklıma geldi de. Devam et.

OLGA — O andan beri kıtalar fiilen harekâta karışmadılar artık. Belki yüz bin insanın canını esirgemiş olduk. Yalnız, aynı anda da Almanlar memleketi işgal ettiler.

HUGO — Mükemmel. Sovyetler iktidarı yalnız Proleter Partiye vermek niyetinde olmadıklarını da size bildirmişlerdir sanırım. Bu yüzden Müttefiklerle başlarının derde gireceğini, ve zaten bir ayaklanmanın sizi çabucak silip süpüreceğini de söylemiş olsalar gerek.

OLGA — Fakat...

HUGO — Bütün bunları daha önce duydum gibi geliyor bana. Öyleyse Höderer?

OLGA — Onun teşebbüsü mevsimsizdi, kendisi de bu politikayı gütmek için uygun bir adam değildi.

HUGO — Bu yüzden de onu öldürmek gerekiyordu: İş anlaşıldı. Ama sanırım ki hâtırasını temize çıkarmışsınızdır, ha?

OLGA — Bunu yapmak lâzımdı.

HUGO — Savaş bitince heykeli dikilecek, bütün şehirlerimizde sokakları, tarih kitaplarında adı olacak. Onun hesabına seviniyorum. Kaatili kimdi onun? Almanya'ya satılmış hürrifin biri mi?

OLGA — Hugo...

HUGO — Cevap ver.

OLGA — Arkadaşlar senin bizden olduğunu biliyorlardı. Kıskançlık yüzünden cinayet hikâyesine hiçbir zaman inanmadılar. O zaman iş anlatıldı onlara... elden geldiği kadar.

HUGO — Arkadaşlara yalan söylemişsiniz.

OLGA — Yalan, hayır. Ama biz... biz savaş halindeyiz Hugo. İşin gerçek yanı askerlere olduğu gibi söylenemez *(Hugo bir kahkaha koparır.)*

OLGA — Nen var? Hugo! Hugo! *(Hugo gözlerinden yaş gelesiye gülerek kendini bir koltuğa bırakır.)*

HUGO — Hep onun söyledikleri! Hep onun söyledikleri! Bir komedya bu.

OLGA — Hugo!

HUGO — Dur, Olga, bırak da güleyim. On yıl var ki böyle candan gülmedim. İşte can sıkıcı bir cinayet ki hiç kimse üstüne almak istemiyor. Ben niye işlediğimi bilmiyorum, siz n'apacağınızı bilemiyorsunuz. *(Olga'ya bakar.)* Hepiniz birbirinize benziyorsunuz.

OLGA — Hugo, rica ederim...

HUGO — Hepiniz birbirinize benziyorsunuz. Höderer, Louis, sen, aynı cinstensiniz hep. *İyi* cinsten. Çetin adamların, fâtihlerin, önderlerin cinsi. Yanlış kapı çalmış olan bir ben varım.

OLGA — Höderer'i severdin sen, Hugo.

HUGO — Galiba hiçbir zaman şu andaki kadar çok sevmedim onu.

OLGA — Öyleyse onun eserini devam ettirmek için bize

yardımda bulunman gerek. *(Olga'ya bakar. O yerler.)* Hugo!

HUGO — *(Yavaşça.)* Korkma, Olga. Kötülük yapmıyacağım sana. Yalnız, susman lâzım. Bi dakka, yalnız bi dakka müsaade et de düşüncelerime çeki-düzen vereyim. İyi. İşe yarıyabileceğim ben demek. Alâ. Ama yapyalnız, çırılçıplak, hiçbir şeysiz. Deri değiştirmek şartiyle. Hattâ hafızamı kaybedebilsem, daha da iyi olurdu. Cinayet işe yarıyamaz, değil mi? Önemsiz bir yanlışlıktı bu. O neredeyse orda bırakılır, çöp tenekesinde. Bana gelince. yarından tezi yok adımı değiştiriyorum: Julien Sorel, yahut Rastignac veya Muyşkin adını alacağım ve Beşli Cephe'nin adamları ile elele çalışacağım.

OLGA — Ben de...

HUGO — Sus, Olga. Yalvarırım sana, tek söz söyleme. *(Bir an düşünür.)* Olmaz diyorum.

OLGA — Ne olmaz?

HUGO — Olmaz. Sizlerle çalışmıyacağım.

OLGA — Hugo, anlamadın mı hâlâ? Tabancaları ellerinde gelecekler...

HUGO — Biliyorum. Geç bile kaldılar.

OLGA — Köpek gibi öldürtme kendini. Hiç yoktan can vermeyi kabul etme! Sana güveneceğiz, Hugo. Göreceksin, sahici arkadaşımız olacaksın bizim, denemeden geçtin artık... *(Bir otomobilin motor sesi duyulur.)*

HUGO — Geldiler.

OLGA — Hugo. cinayet olur bu! Parti...

HUGO — Büyük lâfları bırak, Olga. Bu işte çok büyük lâflar edildi, çok da kötülük yaptı bunlar. *(Otomobil geçip gider.)* Onlar değilmiş. Sana anlatacak kadar vaktim var. Dinle: Höderer'i niçin öldürdüm, bilmiyorum ama onu niçin öldürmem gerektiğini biliyorum: Kötü bir politika güdüyordu, arkadaşlarına yalan söylüyordu ve Partinin çürüyüp kokma tehlikesini yaratıyordu da ondan. Onunla yazı odasında yalnızken ateş etmek cesaretini göstermiş olsaydım, bu yüzden ölmüş olacaktı, ben de durumumu düşündükçe utanç duymıyacaktım. Onu... sonra öldürdüm diye kendimden utanıyorum. Ya siz, siz benden daha da çok utanmamı ve "onu hiç yüzünden öldürdüm" diye karar vermemi istiyorsunuz. Höderer'in politikası hakkında ne düşündüysem, şimdi de düşünmeğe devam ediyorum. Hapisteyken benimle uyuşma halinde

olduğunuzu sanıyordum, bu da beni destekliyordu. Şimdi düşüncelerimde tek olduğumu biliyorum ama düşünce de tirecek değilim. *(Motor gürültüsü.)*

OLGA — Bu sefer geldiler. Dinle, yapamıyacağım... al tabancayı, benim odanın kapısından çık, talihini dene.

HUGO — *(Tabancayı almaksızın.)* Höderer'i büyük adam haline getirdiniz. Fakat ben onu sizin hiçbir zaman vemiyeceğinizden fazla sevdim. Yaptığım işi inkâr edersen meçhul bir ceset, Partinin bir süprüntüsü haline gelir. *(Otomobil durur.)* Tesadüfen öldürülmüş, bir kadın yüzünden dürülmüş olur.

OLGA — Git hadi.

HUGO — Höderer gibi bir adam tesadüfen ölmez. Düşeleri uğrunda, politikası uğrunda ölür. Ölümünden sorun dur. İşlediğim cinayeti herkesin önünde üzerime alırsa "Raskolnikof" adından vazgeçmez ve gereken bedeli ödem kabul edersem, işte o zaman o, kendine yaraşan ölümle öln olacaktır. *(Kapı vurulur.)*

OLGA — Hugo, ben...

HUGO — *(Kapıya doğru ilerliyerek.)* Höderer'i henüz dürmedim, Olga. Henüz öldürmüş değilim. Onu asıl şin kendimle birlikte öldüreceğim. *(Kapı yeniden vurulur.)*

OLGA — *(Bağırarak.)* Gidin! Gidin! *(Hugo bir tekme rup kapıyı açar.)*

HUGO — *(Bağırarak.)* Partinin işine yaramam ben.

SON

Gitgide gelişmekte olan tiyatromuza elimizden geldiğince bir yardımımız olması için hazırladığımız bu seriyi yavaş bir ölçüde de olsa yürütmekte devam ediyoruz.

Bu serimiz içinde yeni kuşaklarımızın değerli temsilcileri yanında dünyanın ünlü tiyatro yazarlarına da yer veriyoruz. Gogol, Molière, Lorca, Hauptmann, Çehov, Miller, Shakespeare gibi ünlü sahne yazarlarının yanında bu defa da çağımızın büyük yazarı Sartre'dan bir örnek sunmaktayız.

2 lira